

Storbritanniens politiske og kulturelle relationer til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde

En undersøgelse af, hvordan et lands nationalidentitet, historie og kulturelle arv kan påvirke dets politiske relationer til EU

The United Kingdom's political and cultural relations to EU's
Common Foreign and Security Policy

An examination of how a country's national identity, history and cultural heritage can affect its political relations to the EU

Niclas Møldrup
Cand.ling.merc. i Europæiske Studier
Vejleder: Kathrine Ravn Jørgensen
Antal tegn (inkl. mellemrum): 181.086
Antal normalsider: 79,5
17.05.2016

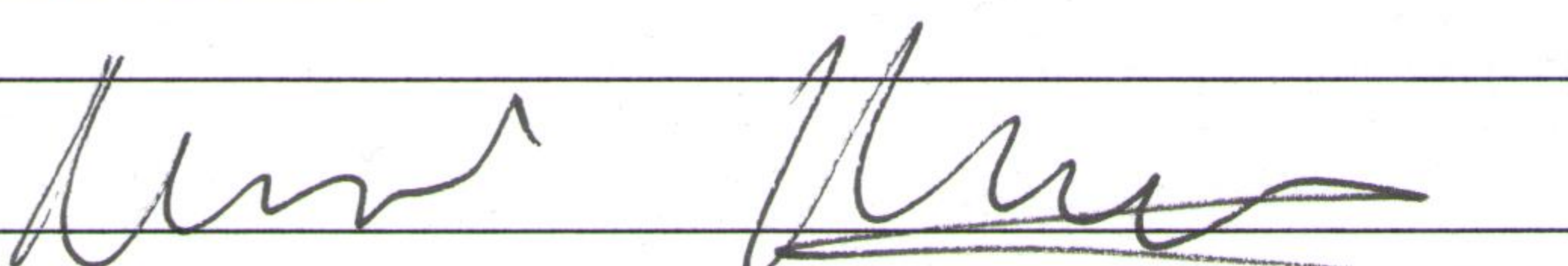
Forfattererklæring

(indsættes som side 2 i opgavebesvarelsen)

Identifikation	
Opgavens titel:	STORBRITANNIENS POLITISKE OG KULTURELLE RELATIONER TIL EU'S RÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITISKE SAMARBEJDE
Studium:	Cand.ling.merc. i Europæiske Studier
Fag:	Kandidatafhandling
Prøveform (fx hjemmeopgave eller bachelorprojekt): Kandidatafhandling	

CPR-nr. eller studienr.:	Navn på forfatter(e):	Evt. gruppenr.
	Niclas Møldrup	

Opgavens omfang:
Efter eksamensbestemmelserne for prøven må opgavebesvarelsen højst bestå af 80 sider [sideantallet indsættes] eksklusiv forside, litteraturliste og evt. bilag. Bilagene indgår ikke i bedømmelsen. Opgavens sider må i gennemsnit ikke indeholde mere end 2.275 anslag (inkl. mellemrum). (Fx svarende til 35 linjer á 65 anslag). Siderne skal have en margen på mindst 3 cm. i top og bund og mindst 2 cm. i hver side. Skrifttypen skal være på minimum 11 pitch. Tabeller, figurer, illustrationer og lign. tæller ikke med i antallet af anslag, men berettiger ikke til at overskride det fastsatte maksimale sidetal.

Code of conduct:	
Undertegnede forfatter(e) erklærer herved: - at jeg/vi selvstændigt eller i samarbejde med ovenfor anførte gruppemedlemmer har udført arbejdet med denne opgave og skrevet den indeholdte tekst - at jeg/vi har markeret alle citater med citationstegn og forsynet dem med referencer til deres oprindelse - at opgaven overholder de ovenfor anførte vilkår for opgavens omfang og udformning.	
Dato: 17.05.2016	Underskrift(er):
	

Abstract

The objective of the Master thesis is how the United Kingdom's (UK) national identity and history has affected their political and cultural relations to EU's Common Foreign and Security Policy (CFSP), since 2000, as well as why the country's history and cultural heritage remains a central part of the British EU-policy re. the creation of a common European identity in a more integrated Europe. The theoretic framework is based on four theories. The two integration theories *Intergovernmentalism* and *Neofunctionalism* by Stanley Hoffmann and Ernst B. Haas, as well as Jamie Gaskarths theory *Britishness*, on how the British national identity affects the UK's foreign policy, and Matt Beech, Victoria Honeyman and Raymond Plants theory on the British political ideology *British Conservatism*.

Through these theories, the thesis analyzes and explains Britain's political behavior towards integration within the CFSP versus the country's self-interests, and relations to the US, NATO and UN. Furthermore, it explains how much of an influence the national identity, ideology, history and cultural heritage has had on the UK's foreign and security policy, as well as their relations to the EU.

Structure wise, the thesis first focus on the historical development in the UK's political and cultural relations to the EU, the historical and political background for the CFSP, as well as its structure, and the UK's relations to the US, NATO and UN.

The analysis is based on three significant foreign and security policy issues, in which the UK, EU and other international actors has had to take a political stand towards: 1) the Iraq War, 2) the Civil War in Libya and 3) the Ukraine Crisis.

All these cases are divided into two approaches; one focusing on which mechanisms affects the different governments and oppositions in the domestic debate in the UK, and the other on how it comes to show in the country's foreign agenda towards these issues. Thereby, illustrating how the UK prioritize its commitments to CFSP compared to its self-interests, other allies and international collaborators.

In addition to the analysis, the thesis discuss what the political outcomes tells about the UK's loyalty and willingness towards EU's CFSP, based on the theories used in the analysis. Finally, the study focus on the future possibilities for the CFSP and, if a BREXIT will lead to a further destabilization of a common European policy and identity.

It is argued that the UK's foreign and security political culture is based on a strong regard to self-interests and its relations to the US, NATO and UN rather than the EU. The foundation for these policies is to be seen as a result of the country's strong national identity, as the founder and protector of *democracy*, *human rights* and *the international order*. Furthermore, it is based on the national idea of '*British Uniqueness*', which do consider the UK's role in the world to be more as an international actor rather than a regional actor. Thereby resulting in a loyalty conflict with the CFSP.

The thesis also argues that the CFSP has suffered from a severe lack of an ideological common ground, which not only is shown by the UK's deviation from the common stand on the different issues, but also through especially Germany's increased influence on EU's agenda, and an increasing lack of regards to other member states views.

Finally, the thesis argues that UK's national identity and self-perception as a sovereign international protector of western values is incompatible with the ideas behind the CFSP-cooperation, based on a united Europe with one voice.

Indholdsfortegnelse

Side

1 Indledning.....	5
1.1 Problemformulering	6
1.2 Metode.....	6
1.3 Afgrænsning	7
1.4 Teori	8
1.4.1 Stanley Hoffmanns integrationsteori: Intergovernmentalisme	8
1.4.2 Ernst B. Haas' integrationsteori: Neofunktionalisme	11
1.4.3 Jamies Gaskarths teori: Britishness	14
1.4.4 Matt Beech, Victoria Honeyman og Raymond Plant teori: Britisk konservatisme.....	16
1.5 Teoridiskussion	20
1.5.1 <i>Intergovernmentalisme</i> kontra <i>Neofunktionalisme</i>	20
1.5.2 <i>Britishness</i> kontra <i>Britisk konservatisme</i>	21
1.6 Hypotese	22
2 Redegørelse.....	23
2.1 Den historiske udvikling i Storbritanniens politiske og kulturelle forhold til EU	23
2.1.1 1945-1950: Efterkrigsårene.....	23
2.1.2 1951-1973: Den lange vej til Europa	24
2.1.3 1979-1992: 'The Iron Lady' og Maastrichttraktaten	25
2.1.4 1997-2015: EU-medlem og global aktør.....	27
2.2 Den Europæiske Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik	29
2.3 Storbritanniens politiske relationer til USA, FN og NATO	30
2.3.1 Storbritannien og USA.....	30
2.3.2 Storbritannien og FN.....	31
2.3.3 Storbritannien og NATO	31
3 Analyse.....	33
3.1 Storbritanniens ageren ift. Irakkrigen kontra EU's CFSP.....	33
3.1.1 Indenrigspolitisk debat ift. Irakkrigen.....	33
3.1.1.1 Regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitik	34
3.1.1.2 Regeringens beslutningsforslag	35
3.1.1.3 Afstemning og oppositionens politiske ståsted.....	36
3.1.1.4 Indenrigspolitisk debat ud fra <i>Britishness</i>	37
3.1.1.5 Indenrigspolitisk debat ud fra <i>Britisk konservatisme</i>	39

3.1.2 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med EU	39
3.1.2.1 EU's CFSP ift. Irakkrigen	39
3.1.2.2 Storbritannien ift. EU	40
3.1.3 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med USA og FN	42
3.1.3.1 Storbritannien og USA	42
3.1.3.2 Storbritannien og FN	43
3.1.4 Storbritanniens ageren ud fra <i>Intergovernmentalisme</i>	44
3.1.5 Storbritanniens ageren ud fra <i>Neofunktionalisme</i>	45
3.2 Storbritanniens ageren ift. borgerkrigen i Libyen kontra EU's CFSP	46
3.2.1 Indenrigspolitisk debat ift. borgerkrigen i Libyen	46
3.2.1.1 Regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitik	46
3.2.1.2 Regeringens beslutningsforslag	48
3.2.1.3 Afstemning og oppositionens politiske ståsted	49
3.2.1.4 Indenrigspolitisk debat ud fra <i>Britishness</i>	50
3.2.1.5 Indenrigspolitisk debat ud fra <i>Britisk konservatisme</i>	51
3.2.2 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med EU	52
3.2.2.1 EU's CFSP ift. borgerkrigen i Libyen	52
3.2.2.2 Storbritannien ift. EU	53
3.2.3 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med FN og NATO	54
3.2.3.1 Storbritannien og FN	54
3.2.3.2 Storbritannien og NATO	55
3.2.4 Storbritanniens tilgang ageren ud fra <i>Intergovernmentalisme</i>	56
3.2.5 Storbritanniens ageren ud fra <i>Neofunktionalisme</i>	57
3.3 Storbritanniens ageren ift. Ukraine krisen kontra EU's CFSP	58
3.3.1 Indenrigspolitisk debat ift. Ukraine krisen	58
3.3.1.1 Regeringens splittelse om Storbritanniens EU-politik	58
3.3.1.2 Regeringens positionering ift. Ukraine krisen	59
3.3.1.3 Oppositionens politiske ståsted	61
3.3.1.4 Indenrigspolitisk debat ud fra <i>Britishness</i>	62
3.3.1.5 Indenrigspolitisk debat ud fra <i>Britisk konservatisme</i>	63
3.3.2 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med EU	64
3.3.2.1 EU's CFSP ift. Ukraine krisen	64
3.3.2.2 Storbritannien ift. EU	65
3.3.3 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med USA og NATO	66
3.3.3.1 Storbritannien og USA	66
3.3.3.2 Storbritannien og NATO	67
3.3.4 Storbritanniens ageren ud fra <i>Intergovernmentalisme</i>	68
3.3.5 Storbritanniens ageren ud fra <i>Neofunktionalisme</i>	69

4	Diskussion af teoriernes anvendelighed	70
4.1	<i>Britishness</i>	70
4.2	<i>Britisk konservatisme</i>	71
4.3	<i>Intergovernmentalisme</i>	71
4.4	<i>Neofunktionalisme</i>	72
4.5	Opsummering af teoriernes anvendelighed	73
5	Vurdering	75
6	Konklusion	77
7.	Litteraturliste	80
Bilag A		95
Bilag B		96

Navnefortegnelse

AL	Den Arabiske Liga
CFSP	Common Foreign and Security Policy (Den Europæiske Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik)
CSDP	Common Security and Defence Policy (EU's Sikkerheds- og forsvarspolitik)
EEAS	European External Action Service (Den Fælles Udenrigstjeneste)
EFTA	The European Free Trade Association
EKSF	Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab
ENP	Den Europæiske Naboskabspolitik
ESS	European Security Strategy
EU	Den Europæiske Union
EØF	Det Europæiske Økonomiske Fællesskab
FN	De Forenede Nationer
IAEA	Det Internationale Atomenergiagentur
NATO	North Atlantic Treaty Organization
SDLP	Social Democratic and Labour Party
UKIP	United Kingdom Independence Party
WMD	Masseødelæggelsesvåben (Weapons of Massdestruction)

1. Indledning

"We must re-create the European family in a regional structure called, it may be, the United States of Europe[...]Great Britain, the British Commonwealth of Nations, mighty America – and, I trust, Soviet Russia[...]must be friends and sponsors of the new Europe[...]Therefore I say to you 'Let Europe arise'." [Churchill a, 2003: 430], således udtalte Winston Churchill sig ift. det påtrængende udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål om, hvilket fundament det 'nye Europa' skulle bygges på ved en tale på Universitetet i Zürich i 1946 [Rasmussen&Sørensen, 1997: 30-36+Geddes, 2013: 49-77]. Ifølge Churchill, som i perioden efter 2. verdenskrig var blevet en af de store fortalere for et føderalt Europa, så skulle *United States of Europe* ikke alene sikre fred på det post-krigshærgede kontinent, men også fungere som et element i den vestlige alliance mod Sovjetunionen. Men til trods for de ambitiøse målsætninger, så blev der aldrig lagt skjul på at et sådant samarbejde ikke indbefattede *Det Britiske Imperium*, hvis rolle i verden fortsat lå globalt og ikke regionalt [Ibid, 1997: 1-6, 15-19, 22-54+Varouxakis, 2010: 148-166].

Denne ide om Storbritanniens rolle i verden, har siden da præget den britiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske selvbevidsthed – og det er endda på trods af, at landet op gennem både det 20. og starten på det 21. århundrede selv har gennemgået en større historisk, politisk og kulturel forandring [Ibid, 1997: 22-54+Gaskarth, 2013: 66-70, 81-95].

Først og fremmest oplevede *det britiske Imperie hvor solen aldrig går ned*, en kraftig geografisk reducere i perioden fra 1940 til 1970, da flere kolonier opnåede selvstændighed. Samtidig led *British Commonwealth of Nations*¹ et større tab i sin globale økonomiske status, hvilket stod i skarp kontrast til, hvad der foregik på kontinentet ved siden af, hvor det voksende økonomiske og politiske samarbejde, først havde resulteret i det *Europæiske Kul- og Stålfællesskab* (EKSF) i 1951, og senere det *Europæiske Økonomiske Fællesskab* (EØF) i 1957. Endelig har der internt i Storbritannien siden 1973, da det tidligere imperie 'bare' blev *et ud af flere medlemslande*, været store uenigheder om, hvor landets grænse for integration med EU egentlig går [Ibid, 1997: 22-54, 60-68+Geddes, 2013: 49-77].

Det har internt givet anledning til store politiske opgør ift. spørgsmålet om Storbritanniens rolle i Europa, især hos de Konservative², siden Maastrichttraktaten i 1992 og etableringen af både EU, *Den Europæiske Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik* (CFSP) og *EU's Udenrigschef*³ ved *Amsterdamtraktaten* i 1997 [Varouxakis, 2010: 156-164+Campbell, 2008: 35-38]. Debatten

¹ Britiske paraplyorganisation for landets tidligere kolonier

² Hvor b.la. John Major væltede den daværende premierminister Margaret Thatcher på spørgsmålet om en øget britisk integration med EU [Rasmussen&Sørensen, 1997: 60-68].

³ EU's Højststående Repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik

har især omhandlet, hvorvidt britiske interesser bedst sikres fælles eller alene? Og om, hvor den politiske og militære 'loyalitet' egentlig bør ligge? [Rasmussen&Sørensen, 1997: 60-68+Wallace, 2005: 53-62]

Denne debat har ofte gjort forholdet til EU *akavet* og siden mere anspændt ift. den skillevej, der er begyndt at tegne sig i *det europæiske samarbejde*, hvor behovet for en fællesstemme på udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål aldrig har været mere relevant⁴ [Ibid, 1997: 1-6, 15-19, 60-68+Geddes, 2013: 49-77].

Men er det realistisk for EU, at opretholde en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik med en klar britisk opbakning og deltagelse? Hvor stor rolle spiller den britiske historie og kulturelle selvbevidsthed i deres forhold til CFSP? Og hvor efterlader det den fælles europæiske identitet ift. det udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde? Det er disse spørgsmål, og de store usikkerheder om Storbritanniens egentlige *loyalitet* til det europæiske projekt – i form af folkeafstemningen den 23. juni om landets EU-medlemskab – som udgør den grundlæggende motivation og inspiration til min kandidatafhandling, hvis fokusområde vil være Storbritanniens forhold til det fælles europæiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde siden år 2000.

1.1 Problemformulering

Hvordan har Storbritanniens nationalidentitet og historie, påvirket landets politiske og kulturelle forhold til det fælles europæiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde siden år 2000 – og hvorfor udgør landets historik og kulturarv fortsat en central del af den britiske EU-politik ift. skabelsen af en fælles europæisk identitet i et mere integreret Europa?

1.2 Metode

Til min kandidatafhandling har jeg valgt følgende teorier; de to integrationsteorier af Stanley Hoffmann og Ernst B. Haas', *Intergovernmentalisme* og *Neofunktionalisme*, samt Jamie Gaskarths teori om, hvordan den britiske nationalidentitet, *Britishness*, opstår og påvirker landets udenrigspolitik. Endvidere anvender jeg Matt Beech, Victoria Honeyman og Raymond Plants teori om *Britisk konservatisme*, og hvorledes denne har påvirket landet ift. Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Jeg har valgt disse teorier, da min kandidatafhandling vil belyse to problemstillinger. Den vil belyse Storbritanniens ageren, ift. en yderligere integration inden for det fælles samarbejde i

⁴ Her fremhæves bl.a. krigen mod Islamisk Stat, Ruslands ageren i Ukraine og Syrien, samt den faldende politiske og økonomiske interesse for Europa sammenlignet med de fremadstormende økonomier i Asien, herunder de nye stormagter Kina og Indien.

CFSP kontra landets særinteresser, og dels belyse, hvor stor en indflydelse landets nationalidentitet, historie og kulturarv har haft på landets udenrigs- og sikkerhedspolitik, samt forholdet til EU.

Min empiri vil bl.a. bestå af taler og politiske programmer fra de Konservative, Labour og Liberal Democrats, samt de britiske regerings ageren indenrigs, i EU og over for tredjepart i form af taler, mødereferater og lign. Ligeledes kan empirien også opdeles i to; den ene del med udgangspunkt i den britiske EU-politik. Den anden del med fokus på den britiske identitet og politiske kultur.

I min analyse vil integrationsteorierne blive anvendt til at kunne vise hovedtrækkene og prioriteringerne, af de britiske regerings politiske ageren over for EU kontra tredjepart. Ligeledes vil jeg anvende Gaskarth, Beech, Honeyman og Plant til at belyse landets historie, kultur og ideologis betydning for den britiske selvforståelse – og for derved forklare de politiske partiers ageren.

Kandidatafhandlingen er strukturelt bygget op således, at der vil redegøres for udviklingen i Storbritanniens politiske og kulturelle forhold til EU, CFSP's historie og struktur og Storbritanniens relationer til USA, FN og NATO.

Dernæst vil jeg analysere tre cases: Irakkrigen (2003-2011), borgerkrigen i Libyen (2011) og Ukraine krisen (2014-). Dette er både for at belyse de væsentligste holdninger i den britiske debat, men også for at kunne vise Storbritanniens politiske dagsorden udenrigs – og hvorledes landet har prioriteret det europæiske samarbejde (siden år 2000) sammenlignet med andre aktører og samarbejdspartnere.

Endvidere vil jeg ud fra de anvendte teorier i analysen, diskutere udfaldet af de tre udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemstillinger, og teoriernes anvendelighed ift. disse. Endelig vil jeg diskutere perspektiverne for Storbritanniens fremtidige rolle i CFSP, samt hvorvidt mulige ændringer i den britiske selvopfattelse er mulig og i så fald, hvorfor? Afslutningsvis vil jeg vurdere fremtidsperspektiverne for skabelsen af en fælles europæisk udenrigs- og sikkerhedspolitisk stemme – både med og uden Storbritannien.

1.3 Afgrænsning

Kandidatafhandlingen afgrænses til, at omhandle Storbritanniens samarbejde med EU inden for CFSP. Den primære årsag for dette fokusområde er, at det især er ved udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemstillinger, at Storbritanniens nationalidentitet kommer til udtryk. Det

kan herved synliggøres, hvorledes og i hvor stor grad landets nationalidentitet påvirker den politiske og kulturelle debat, samt ageren ift. det fælles EU samarbejde. Desuden vil afhandlingens analyse fokusere på tre cases; Irakkrigen, borgerkrigen i Libyen og Ukraine krisen, for at belyse, hvordan Storbritannien har prioriteret det fælles europæiske samarbejde kontra sikring og vedligeholdelse af egeninteresser og relationer til USA, FN og NATO. Kandidatafhandlingen vil ikke fokusere på andre områder inden for det fælles europæiske samarbejde, som f.eks. *den fri bevægelighed* og *adgang til sociale ydelser*. Endvidere vil afhandlingen ikke fokusere på udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemstillinger før år 2000, eller andre landes indenrigspolitiske debat ift. de førnævnte cases.

1.4 Teori

Teorierne i kandidatafhandlingen anvendes for at kunne analysere Storbritanniens indenrigspolitiske debat, og landets udenrigspolitiske ageren på baggrund heraf. Ift. den indenrigspolitiske debat vil teorierne fokusere på, hvordan og hvorvidt Storbritanniens nationalidentitet og ideologiske grundværdier påvirker landets politiske og kulturelle forhold til EU's CFSP. Endvidere vil teorierne, ift. landets udenrigspolitik belyse de mest centrale politiske dimensioner og overvejelser i den britiske EU-politik, samt landets generelle udenrigspolitiske ageren.

1.4.1 Stanley Hoffmanns integrationsteori: Intergovernmentalisme

Stanley Hoffmanns integrationsteori, *Intergovernmentalisme*, tager udgangspunkt i et traditionelt verdenssyn, hvor staten betragtes, som den vigtigste aktør i det internationale system. Ifølge teorien er integration mellem to eller flere aktører præget af statscentrerede særinteresser, som derved vanskeliggør en politisk og økonomisk integration mellem aktørerne [Hoffmann, 2001: 35-71].

Teorien opstod i 1960'erne i forbindelse med Hoffmanns større *statscentrerede-kritik* af de daværende mere pluralistisk dominerende integrationsteorier, herunder især *Neofunktionalisme* [Ibid, 2001: 35-71]. Kritikken omhandlede de pluralistiske teories forklaringsproblemer ift. de vanskeligheder, som den europæiske integration i 1960'erne stod overfor. Her fremhævede Hoffmann bl.a. den franske De Gaulle-regerings veto af en britisk adgang til EØF, som et eksempel på at egeninteresser er uundgåelige for en aktør⁵ – og at integration derved ikke forekommer automatisk [Ibid, 2001: 35-71+Hoffmann, 1964:1-28].

⁵ Frankrig var bekymret for at en britisk entre ville betyde en øget indirekte amerikansk indflydelse på EØF [Rasmussen&Sørensen, 1997: 22-54+Geddes, 2013: 54-56].

Fundamentet for *Intergovernmentalisme* er primært inspireret af den internationale politiske teori, *Realisme* [Hoffmann, 1987: 25-84]. Dette kommer bl.a. til udtryk ved integrationsteoriens syn på staten, som et atom, styret af egeninteresser i et internationalt anarkistisk samfund. Endvidere vanskeliggøres internationale aftaler og international lovgivning, da stater ifølge teorien, pr. definition ikke kan være 'bundet' af disse, da dette vil krænke deres suverænitet. Konsekvensen vil dermed være, at en aftale kun er gældende, så længe staterne selv forpligter [Ibid, 1987: 149-177].

I modsætning til to af *realismens* hovedteoretikere Hans Morgenthau og Raymond Aron – mener Hoffmann dog, at muligheden for et politisk og økonomisk integrerende samarbejde er til stede. Samarbejdet vil selvfølgelig have sine begrænsninger, men det er ikke uopnåeligt [Ibid, 1987: 52-84, 85-122+Hoffmann, 1972: 318-343]. Endvidere har Hoffmann også ladet sig inspirere af filosofferne Jean-Jacques Rousseau og Thomas Hobbes betragtninger om *den menneskelige natur ift. konflikter og krig grundet egeninteresser*. Rousseau mener, at konflikter og krig er et symptom på egeninteresser og strukturelle mangler, som kun kan begrænses gennem sociale og strukturelle aftaler mellem aktørerne [Ibid, 1987: 25-52]. Omvendt betragter Hobbes konflikter og krig, som naturlige og uundgåelige, både ift. forskellige aktørers muligheder (militært) og særinteresser, der ikke nødvendigvis kan 'kontrolleres' ligeså let [Ibid, 1987: 25-52].

Ifølge Hoffmann vil en aktør altid kun indgå i en politisk eller økonomisk integration med andre aktører, hvis den enkelte aktør vurderer, at dennes egeninteresser bedst varetages i et fælles samarbejde. Dermed er en integration mellem flere aktører afhængig af staternes velvilje – og om staternes egeninteresser krydser hinanden [Ibid, 1987: 85-122+Hoffmann, 2001: 35-41, 49-69].

En aktørs vigtigste mål i international politik kan defineres, som at: *sikre statens eksistens* og *sikre statens sikkerhed*. Ud over dette opdeler Hoffmann den enkelte stats egen- og særinteresser i to *policies*: *High Politics* og *Low Politics* [Ibid, 2001: 35-41, 49-69].

High Politics kan karakteriseres, som de mest nødvendige *policies* for en aktør, ift. sikringen af statens overlevelse og sikkerhed. Altså; en stats udenrigs- og sikkerhedspolitik [Ibid, 2001: 35-41, 49-69]. Den enkelte aktørs *High Politics* adskiller sig selvfølgelig fra andre aktører, både ift. militærets størrelse og manøvrerum i tilfælde af krig og konflikter. Samtidig vil *High Politics* også være betinget af staternes historie og kultur, deres selvopfattelse, som aktør i det internationale samfund, samt hvorvidt de er villige til at indgå i fælles aftaler [Hoffmann, 1987: 85-178, 293-

315]. Selv fremhæver Hoffmann de *mindre atommagters*⁶ ageren ift. atomkapløbet mellem USA og Sovjetunionen under den kolde krig, som eksempel på et *tvunget* samarbejde, da selve staternes eksistens var truet i tilfælde af en atomkrig [Ibid, 1987: 194-207].

Endelig betyder det dog også – især for de store globale aktører⁷ – at de ikke vil overlade *High Politics* til en fælles integrerende udenrigs- og sikkerhedspolitik⁸, da det derved vil svække mulighederne for sikring af særinteresser globalt [Ibid, 1987: 194-207, 268-315+Hoffmann, 2001: 35-72].

I forlængelse heraf tilføjer Hoffmann, at den enkelte aktørs *High Politics* er baseret på sikringen af suverænitet, egeninteresser, historiske og kulturelle traditioner, der sammen med den generelle nationalidentitet skaber en *social organization*, som den enkelte stats regering, elite og befolkning kan relatere sig til; *a feeling of belonging* [Ibid, 2001: 35-72]. Samtidig skabes der i den identitet og bevidsthed ofte en fremstilling af ens egen nation, som mere gunstig end andres. Det vil derfor ikke være muligt for en international eller regional organisation at skabe både strukturel orden og en fælles identitet. Den eneste undtagelse er dog, hvis en sådan organisation får skabt en dagsorden med klare mål, metoder og resultater [Ibid, 2001: 35-72].

Modsat *High Politics* betragter Hoffmann det for værende meget lettere for en aktør at indgå i et integrerende samarbejde med andre, når det omhandler *Low Politics* [Ibid, 2001: 35-41, 49-69]. Disse *policies* kan karakteriseres, som værende alt andet end sikringen af statens overlevelse og sikkerhed, herunder f.eks. økonomi, landbrug, velfærds- og social politik [Ibid, 2001: 35-41, 49-69].

Sammenlignet med *High Politics* kan områderne i *Low Politics* betragtes som mindre problematiske og kontroversielle, hvilket derfor gør det lettere for f.eks. de europæiske aktører at indgå i en yderligere økonomisk integration, da det ikke kræver et *offer* ift. statens vigtigste nationale interesser, udenrigs- og sikkerhedspolitik [Hoffmann, 2001: 35-41, 49-69+Hoffmann, 1972: 318-343]. Denne dobbelthed i et integrerende samarbejde beskriver Hoffmann, som: "[...]Ambiguity lures and lulls the national consciousness into integration as long as the benefits are high, the costs low, the expectations considerable[...]" [Hoffmann, 1987: 164]

Endelig kategoriserer teorien det internationale samarbejde, og staternes positionering i verdenssamfundet i to kategorier: *Interstate Milieu* og *Transnational Society*. Overordnet

⁶ Storbritannien og Frankrig

⁷ Storbritannien, USA, Frankrig, Rusland og Kina

⁸ Alliancer skal derfor mere opfattes som et 'midlertidigt fornuftsægteskab' end en reel fællesstemme.

kendetegnes *Interstate Milieu* ved forskellige stater, der interagerer og samarbejder enten politisk eller økonomisk [Ibid, 1987: 85-119]. Det skal dog understreges, at Hoffmann ikke betragter samarbejdet, som noget der forekommer automatisk. Staternes forhold til, hvilke aktører de vil indgå et integrerende samarbejde med afhænger primært af den enkelte stats politiske værdisæt, historie og kultur. Altså, hvem den enkelte stat betragter, som allierede, samarbejdspartnere og fjender er historisk og kulturelt betinget.

I forlængelse heraf, så tilpasser de enkelte stater sig *the Interstate Hierarchy*, hvor efter de store stater handler mere ud fra egeninteresser end de mindre stater [Ibid, 1987: 85-119+Hoffmann, 1972: 318-343]. Hierarkiet er primært baseret på staternes militære og økonomiske styrke, hvilket betyder, at staterne typisk har forskellige holdninger til problemstillinger som *politik, lovgivning og etik* [Ibid, 1987: 85-90]. Den *politiske problemstilling* vil ofte forekomme ved de enkelte aktørers forskellige syn og prioritering af, bl.a. fællesværdier i den internationale eller regionale organisation kontra aktørernes egeninteresser [Ibid, 1987: 85-90]. Den *lovgivende problemstilling* vil, bl.a. komme til udtryk ved forskellene på landenes retssystemer og borgeres rettigheder gennem eksempelvis forfatninger eller retsprincipper [Ibid, 1987: 85-90]. Den *etiske problemstilling* omhandler statens syn eller accept af en evt. militær-intervention i et andet land [Ibid, 1987: 85-90].

Disse problemstillinger påvirker ligeledes relationen mellem staternes borgere i det såkaldte *Transnational Society* [Ibid, 1987: 85-119]. Dog understreger Hoffmann, at disse problematikker godt kan løses, hvis befolkningerne kan genkende sig selv inden for forskellige parametre, herunder sprog, politiske institutioner og økonomi. *Transnational Society* kræver dog et stort fokus både kommunikativt og fra de ledende politiske skikkelser, blandt de indblandede parter [Ibid, 1987: 87].

1.4.2 Ernst B. Haas' integrationsteori: Neofunktionalisme

Ernst B. Haas' integrationsteori, *Neofunktionalisme*, tager udgangspunkt i antagelsen om, at en regional politisk integration kan fremmes ved en gradvis integration på *sektorspecifikke områder* – især de økonomiske og handelsrelaterede – som vil medføre en såkaldt *spill-over effekt* på andre sektorer, der derved øger den samlede integration mellem de forskellige indblandede aktører [Haas, 1968: xi-xxxvii, 283-313]. Teorien bliver betragtet, som den vigtigste og mest indflydelsesrige integrationsteori i den regionale europæiske integrationspolitik i 1950-1960'erne [Kelstrup, 2012: 180-192, 216-220]. Dannelsen af EKSF i 1951 samt videreførelsen af denne integrationspolitik i 1957, både i form af EØF og det *Europæiske Atomenergi Fællesskab* er væsentlige eksempler på dette.

Ift. *Neofunktionalismens* teoretiske baggrund, har Haas ladet sig inspirere af en kombination af to andre klassiske integrationsteoriens grundidéer, *Føderalisme* og *Funktionalisme* [Ibid, 2012: 180-186]. Ifølge *Føderalismen*, så kan supranationale strukturer være med til at styrke freden og samarbejdet mellem aktørerne og løse fælles problemer i fællesskab. Det er dog vigtigt at understrege, at *Føderalismen* ikke kun er en teori, men også en politisk bevægelse [Ibid, 2012: 180-186]. Samtidig mener *Funktionalismen*, at samarbejde inden for *specifikke funktionelle områder* (eks. handel og økonomiske spørgsmål) bør lægges under forskellige internationale organisationer og strukturer for derved at sikre det bedste resultat [Ibid, 2012: 180-186].

Overordnet beskriver Haas, at udviklingen i et integrerende samarbejde forekommer, når to eller flere *politiske fællesskaber* (aktører) indgår i en *politisk eller økonomisk integration*, der derved på sigt skaber grundlaget for et nyt *politisk fællesskab*. Haas definerer et *politisk fællesskab*, som en bestemt gruppe mennesker, hvis loyalitet først og fremmest vises over for det interne politiske system [Haas, 1968: 5]. Samtidig kan en *politisk integration* mellem flere aktører defineres således: "*Political integration is the process whereby political actors in several distinct national settings are persuaded to shift their loyalties, expectations and political activities toward a new center, whose institutions possess or demand jurisdiction over the pre-existing national states.*" [Ibid, 1968: 16]

Dog anerkender Haas, at en *politisk eller økonomisk integration* mellem flere *politiske fællesskaber* ikke nødvendigvis foregår gnidningsfrit, da de forskellige aktørers loyaliteter kan give anledning til konflikter under processen. Disse konflikter kan dog *simplificeres*, hvis aktørerne *loyalt* indgår i et supranationalt eller transnationalt samarbejde [Ibid, 1968: 4-11]. For at fremme sådanne tendenser fremhæver Haas bl.a.; *at nationale interesseorganisationer, partier og regeringer åbent bør støtte op om tanken om supranationale strukturer, og at de derved organiserer sig tværs over grænserne* [Ibid, 1968: 4-11].

Generelt betragter teorien de økonomiske gevinster ved en øget *økonomisk integration* mellem flere aktører, som det bedste fundament for skabelsen af en videre *politisk integration* [Ibid, 1968:11-32]. Her fremhæves især dannelsen af EKSF, som et eksempel på, hvordan nationale interesser kan blive transnationale, da alle involverede aktører havde økonomiske interesser i en styrkelse af det europæiske marked. Derved kan de nationale *politiske fællesskaber* lettere være loyale mod en supranational organisation.

Med andre ord, så afhænger loyaliteten meget af, hvorledes den supranationale organisation præsterer. Hvis organisationen leverer positive resultater vil en yderligere *politisk integration*

være mulig, hvis ikke vil loyaliteten svækkes og det supranationale element vil miste sin betydning [Ibid, 1968: 15-19, 49-50].

Endvidere vil en *politisk integration* også være med til at udvande den nationale identitet, som derimod potentielt kan blive erstattet af en supranational identitet; *Europeanism*. Især i Europas tilfælde, er det lettere at skabe en fælles identitet, da der i regionen eksisterer en række politiske og kulturelle fællestræk, herunder demokrati, menneskerettigheder, markedsøkonomi og kristendom. Et andet argument er at flere forskellige europæiske partier og ideologier – særligt kristendemokrater og reformistiske socialister – tidligere har haft politiske idéer om et føderalistisk system eller en konføderation, som metoden til at sikre økonomisk og social fremgang samt sikring af fred på kontinentet [Ibid, 1968: 19-29].

Teoriens mest centrale element er *spill-over* effekten. Ved denne mekanisme vil en yderligere integration mellem flere forskellige aktører blive fremmet, da den allerede eksisterende integration *smitter af* på andre områder. Ifølge Haas kan dette instrument opdeles i tre forskellige former for *spill-over*: *funktionel spill-over*, *politisk spill-over* og *spill-over gennem de supranationale institutioner* [Ibid, 1968: 29-59, 283-313].

Funktionel spill-over forekommer, når den integration, som de forskellige aktører allerede har gennemført, skaber nye *links* og mulighed for yderligere integration til andre sektorer [Ibid, 1968: 283-313, 451-528]. Ifølge Haas er det især gennem denne mekanisme, at der skabes grobund for det større integrerende samarbejde regionalt og internationalt. Det betyder, at hvis en række aktører indgår i, f.eks. en monetær integration vil det med tiden medføre en yderligere økonomisk integration, som kan resultere i en fælles økonomisk politik. Her fremhæver Haas igen EKSF's udvikling til EØF, som et eksempel på disse *links* [Ibid, 1968: 283-313, 451-528].

Politisk spill-over kan defineres som, når en integration mellem flere aktører på et *sektorspecifikt* område på sigt påvirker og ændrer de enkelte staters politiske ståsted, og i stedet yder politisk støtte og loyalitet til de nye fælles autoriteter for samarbejdet. Ifølge teorien er det samtidig denne mekanisme, hvor fælles identiteten og loyaliteten til det supranationale system skabes hos den enkelte aktør [Ibid, 1968: 283-313, 451-528].

Supranationale institutioner spiller en afgørende rolle ift. styrkelsen af den regionale eller internationale integration. Ifølge *Neofunktionalisme* kan målet med de supranationale institutioner (eks. Europa-Kommissionen) opdeles i hhv. 1) *promovere en yderligere politisk og økonomisk integration mellem de indblandede aktører (medlemslande)* og 2) *sikre de vigtigste politiske og økonomiske resultater for organisationen, som helhed*. Især ift.

forhandlingsprocessen mellem de suveræne stater fremhæver teorien de supranationale institutioners betydning for sikring af et afbalanceret kompromis; *splitting the difference* [Ibid, 1968: 32-59, 283-313, 451-485]. Hvis ikke disse institutioner eksisterer i et regionalt eller internationalt samarbejde vil forhandlingsresultatet kun føre til den laveste fællesnævner, *the lowest common denominator*, som bl.a. kan komme til udtryk ved veto-afstemning mod et bestemt politisk eller økonomisk forslag [Ibid, 1968: 32-59, 283-313, 451-528]. Det understreges dog, at det supranationale systems beføjelser vil variere ift. situationen og afhænge af, hvor vigtigt det enkelte politiske område er for den enkelte aktør [Ibid, 1968: 354].

1.4.3 Jamies Gaskarths teori: Britishness

Denne teori fokuserer på, hvordan den britiske nationalidentitet og selvopfattelse, *Britishness*, påvirker landets udenrigspolitik [Gaskarth, 2013: 59-79, 81-95]. Ifølge Gaskarth kan en nationalidentitet defineres som værende, når en række fælles historiske begivenheder, kultur og værdier adskiller en bestemt gruppe mennesker fra *de andre*. Tilsammen udgør disse elementer, som det enkelte individ har tilfældes med de andre i sin gruppe, fundamentet for individets selvopfattelse, herunder ideen om den nation individet kommer fra [Ibid, 2013: 59-64]. Opdeling af *Du* og *Jeg* vil resultere i, at individet agerer *loyalt* over for ens egen nation – fremfor det *ikke genkendelige* hos *de andre*.

Grundet Storbritanniens mange forskellige nationaliteter – både ift. de *indfødte*⁹ og *tilflyttere*¹⁰ – kan loyaliteten til nationen komme til udtryk på to forskellige måder; enten via *formel loyalitet* eller *uformel loyalitet*. Den *formelle loyalitet* kan defineres som, når den enkelte 'brite' føler en stærk national loyalitet over for de britiske institutioner, herunder f.eks. det britiske parlament, retssystem kongehus og kirke [Ibid, 2013: 60-61]. Omvendt er den *uformelle loyalitet* bundet op på fællestræk i befolkningen, som sprog, kultur og diverse nationale/internationale events [Ibid, 2013: 59-66]. Begge former for *loyalitet* afspejler tilsammen en fælles national narrativ, som det enkelte individ kan støtte op omkring. Denne fælles narrativ er en afgørende spiller i britisk udenrigspolitik: "*a strong self-identity and sense of Britishness is seen as important to British foreign policymaking, both in mobilizing support for governmental actions abroad, and to give those actions meaning.*" [Ibid, 2013: 61]

Ifølge teorien har en stat to mål med sin udenrigspolitik: 1) *den skal repræsentere befolkningens holdning* og 2) *den skal passe til de udenrigspolitiske forventninger aktøren internt og globalt giver udtryk for (forventningsafstemning)* [Ibid, 2013: 61-70]. Såvel i Storbritannien, som i

⁹ engelsk-, skotsk-, irsk- og walisisk-brite

¹⁰ eks. indisk- og pakistansk-brite

mange andre stater, udformes disse mål ved interne politiske magtkampe, politiske og kulturelle debatter mellem forskellige grupperinger (især blandt eliten), nationens historiske og kulturelle værdier, samt befolknings etnicitet og nationale selvforståelse [Ibid, 2013: 61-70]. Derfor vil et land som Storbritannien, med en stor historisk og kulturel bagage internationalt, også være bedre afstemt med en global rolle, da det er i overensstemmelse med landets nationalidentitet, *Britishness*. I britisk optik fremhæver Gaskarth følgende punkter som de væsentligste funktioner og forventninger i samspillet mellem *Britishness* og landets udenrigspolitik [Ibid, 2013: 63-64]:

- Yde sikkerhed til samfundet og befolkningen
- Definere, hvordan den nationale identitet bør repræsenteres udenrigs
- Forme logikken i, hvad der betragtes som passende adfærd
- Lette politisk beslutningstagning, samt legitimere deres udenrigspolitiske handlinger
- Definere og lokalisere Storbritanniens position i det internationale samfund

Endvidere bliver udenrigspolitikken også præget af andre elementer, der kan opdeles i tre kategorier: 1) *Geostrategisk selvforståelse*, 2) *Historisk og kulturel selvforståelse* og 3) *Etisk og moralsk selvforståelse* [Ibid, 2013: 65-79, 81-94].

Den *Geostrategiske selvforståelse* bygger på, at Storbritannien og *Britishness* er baseret på landets geografiske position, som *øen ved siden af Europa* [Ibid, 2013: 65-70]. Denne "*island-mentality*" er ofte blevet brugt som årsag til det, der kan beskrives som en *international britisk handelsidentitet*, hvor landet udgør bindeled mellem stater og kulturer verden over. Denne tankegang er, bl.a. kommet til udtryk ved Winston Churchills *three circles*¹¹ og Tony Blairs *pivotal power*¹² [Ibid, 2013: 66-68, 81-94]. Storbritannien finder derfor en større *naturlig* trang til det globale, fremfor det regionale [Ibid, 2013: 61-70].

Historisk og kulturel selvforståelse, bygger på både historiske og kulturelle begivenheder¹³, samt dokumenter¹⁴, der tilsammen knytter sig til fællesidentiteten *Britishness*. Med andre ord; Storbritanniens historie og kultur, spiller også ind i det udenrigspolitiske *valg* af allierede, samarbejdspartnere og modstandere [Ibid, 2013: 70-72, 81-94].

¹¹ Storbritannien og Commonwealth of Nations, som bindeled mellem Europa og USA

¹² Storbritanniens historiske og kulturelle indflydelse i verden, som redskab til at sikre sig indflydelse i verdenssamfundet

¹³ 'the Glorious Revolution' i 1688, de britiske kolonier og Napoleonskrigene (1804-1815)

¹⁴ *Magna Carta* i 1215, og *Act of Union* i 1707

Endelig er den *Etisk og moralske selvforståelse* baseret på tanken om, at *Britain is the champion of liberty and diversity* [Ibid, 2013: 72-78, 81-94]. Dette betyder i britisk optik, at siden landet har været med til – gennem koloniseringer og handelsaftaler – at udbrede vestlige liberale humanitære værdier¹⁵, så har landet fortsat et globalt og moralsk ansvar for sikringen af dette [Ibid, 2013: 72-78, 81-94].

1.4.4 Matt Beech, Victoria Honeyman og Raymond Plant teori: Britisk konservatisme

Teorien fokuserer på *konservatismens* ideologiske og filosofiske udvikling i Storbritannien siden 1945, og hvordan denne har påvirket de Konservative og tidligere premierminister Tony Blairs New Labours¹⁶ politiske ståsted, herunder ift. udenrigs- og sikkerhedspolitik [Beech, 2009: 18-30+Honeyman, 2009: 170-186].

Overordnet karakteriseres *Britisk konservatisme*, som en ideologi og filosofi, der er en altoverskyggende rodfastet søjle i det britiske samfund, som bl.a. er præget af troen på *britisk unikhed* og fædrelandskærlighed, samt troen på de britiske institutioner¹⁷, bevarelsen af et stærkt Forenet Kongerige og traditionelle værdier [Ibid, 2009: 18-30]. Ifølge Beech er en af hovedårsagerne til denne konservative dominans, at der eksisterer en større sammenhæng mellem *Britisk konservatisme*. Og den britiske selvopfattelse, om Storbritanniens lange og unikke historie, kultur og territoriale størrelse, samt landets betydende ansvar for globalt at fremme og beskytte vestlige værdier og traditioner. Denne dominans i det britiske samfund kommer endvidere til udtryk politisk, hvor de Konservative og New Labour har været dominerende ift. premierministre og regeringsperioder¹⁸ [Ibid, 2009: 18-30+Gov.uk].

Det centrale i teorien om *Britisk konservatisme* er tre udviklingsstadier, som ikke alene repræsenterer en ideologisk udvikling, men også de forskellige fløje indenfor *konservatisme* i Storbritannien samt dennes holdning til udenrigspolitiske spørgsmål og hvorledes landet bør stå ift. dette. De tre udviklingsstadier og fløje i *Britisk konservatisme* siden 1945 er: 1) *En Nation konservatisme* (1945-1975) 2) *Thatcherisme konservatisme*¹⁹ (1975-2000) og 3) *Liberal konservatisme* (fra 2000 til nu) [Ibid, 2009: 18-30].

¹⁵ eks. menneskerettigheder, demokrati og markedsøkonomi

¹⁶ Anvendelsen af *New Labour*, som eksempel på *Britisk konservatisme* forsvares i teorien pga. Tony Blairs generelle politiske 'højredrejning' af partiet, både i ft. partiets neoliberale økonomiske politik, syn på Storbritanniens rolle i verden og udenrigs- og sikkerhedspolitik [Gov.uk].

¹⁷ Herunder bevarelsen af monarkiet

¹⁸ jf. bilag A

¹⁹ New Right/Thatcherite Conservatism

En Nation konservatisme bliver betragtet, som den mest venstreorienterede eller moderate udgave af *Britisk konservatisme*. Udenrigspolitisk kendetegnes *En Nation konservatisme* ved et meget positivt syn, især på det europæiske supranationale samarbejde, der bliver betragtet som et konstruktivt redskab i løsningen af fælles problematikker [Ibid, 2009: 20-23]. Ved dette stadies storhedstid var fortalene, bl.a. de to premierministre Harold Macmillan og Edward Heath²⁰. I dag spiller denne gruppering, blandt de Konservative dog en mindre betydende rolle [Ibid, 2009 20-23].

Det andet stadi er *Thatcherisme konservatisme*, der betragtes som *Britisk konservatismes* ideologiske højrefløj. Oprindeligt startede denne grundtanke, som en politisk bevægelse i både Storbritannien og USA [Ibid, 2009 23-25]. Bevægelsen var et direkte modsvar og opgør med den mere venstreorienterede og moderate konservatisme, der havde præget landene før dette. Nøgletænkere bag bevægelsen var, bl.a. økonomerne Milton Friedman²¹ og Friedrich von Hayek²², den amerikanske senator og tidligere præsidentkandidat Barry Goldwater²³ samt i politisk praksis premierminister Margeret Thatcher og præsident Ronald Reagan [Ibid, 2009: 23-25]. Denne gruppering er udenrigspolitisk kendetegnet ved at lægge betydelig større vægt på det britiske ansvar for sikring af vestlige værdier globalt, samt dets markant større skepsis ift. EU, hvor dele endda ønsker en decideret exit. I dag spiller denne gruppering en større rolle i det konservative parti, hvilket især ses ved den indflydelsesrige og voksende EU-skeptiske bevægelse internt i partiet, samt hos en række højrefløjspartier, herunder *United Kingdom Independence Party* (UKIP) [Ibid, 2009: 23-25].

Ifølge teorien, så befinder *Britisk konservatisme* sig på nuværende tidspunkt i sit tredje udviklingsstadi efter 1945: *Liberal konservatisme* [Ibid, 2009: 26-30+Honeyman, 2009: 170-186]. Denne form for *Britisk konservatisme* har taget form og udviklet sig under Blairs New Labour, og færdigudviklet sig under premierminister David Cameron. Dog understreger teorien at lighederne mellem de Konservative og New Labour, ift. *Liberal konservatisme* primært skal findes i deres syn på britisk udenrigs- og sikkerhedspolitik, samt økonomi, og ikke indenrigspolitikken. *Liberal konservatisme* betegnes ideologisk, som 'centrum-højre', og lægger sig dermed mellem *En Nation konservatisme* og *Thatcherisme konservatisme* [Ibid, 2009: 26-30+Honeyman, 2009: 170-186].

²⁰ jf. bilag A

²¹ Forfatter til den neoliberale politisk økonomi bog *Capitalism and Freedom* (1962)

²² Forfatter til den neoliberale politiske bog *The Road to Serfdom* (1944)

²³ Forfatter til det konservative manifest *The Conscience of a Conservative* (1960).

Liberal konservatism kan opdeles i to udenrigspolitiske dimensioner; New Labour (Blair) og de Konservative (Cameron). *Liberal konservatismes* udenrigspolitik beskrives, som en moderne politik baseret på traditionelle konservative værdier, der lægger vægt på *britisk unikhed* og Storbritanniens ansvar ift. at vestlige værdier globalt [Honeyman, 2009: 170-186+Plant, 2008: 151-169].

Baggrunden for *Liberal konservatismens* syn på udenrigspolitiske spørgsmål skal, ifølge teorien, findes i filosofien *liberal internationalisme*. Denne består af tre liberal-konservative grundprincipper ift. en aktørs tilgang til det internationale samfund: 1) *En multilateral tilgang til internationale affærer*, 2) *Bevarelse og sikring af nationalstatens suverænitet* og 3) *Menneskerettigheders universalitet, der bør beskyttes, hvis truet*.

New Labours fortolkning af *liberal internationalisme* udviklede sig til den såkaldte *Liberal interventionisme*, der kom til udtryk gennem Blairs seks punkts doktrin, *the doctrine of International Community*. I disse punkter lægges, der stor vægt på et aktivt Storbritannien i et mere tæt *idealistisk* globalt samarbejde:

1. Reformering af det internationale finansielle system
2. Fremme frihandel igennem WTO
3. Reformere FN med henblik på at styrke organisationens beslutningsprocesser og manøvrerum, herunder især ift. *Sikkerhedsrådet*
4. Reformere NATO, så alliancen fortsat kan matche de nye udfordringer i verden, herunder *krigen mod terror*
5. Styrke Kyoto-aftalen ved et tættere samarbejde mellem de veludviklede økonomier og ulande
6. 'Lette' tredjeverdens gæld

Omvendt mente de Konservative, at hvis principperne fra *liberal internationalisme* bedst skulle sikres, så måtte der eksistere en større balance mellem de to internationale politiske skoler *realisme* og *idealisme* [Ibid, 2009: 174-175+Ibid, 2008: 151-169]. Dette kom til udtryk ved følgende fem grundprincipper i den konservative doktrin:

1. Forståelse for de potentielle konsekvenser og trusler, der kan forekomme ved at indgå i internationale interaktioner i andre lande
2. Demokratier kan ikke introduceres af udefrakommende
3. Storbritanniens udenrigspolitiske strategier bør ikke alene bygge på militær aktivisme

4. Styrke det multilaterale samarbejde internationalt, med henblik på bedre at kunne takle globale udfordringer
5. Bevare den moralske autoritet (den vestlige verdens *moral high-ground*)

Overordnet betragter teorien både New Labours og de Konservatives doktriner for at være eksempler på *Liberal konservativ* udenrigspolitik. New Labours punkter forholder sig til klare internationale mål og lægger vægt på idealistiske vestlige og britiske principper, hvorimod de Konservatives grundprincipper er mere simplificerede og generelle. Sidstnævnte skal også ses i lyset af en større balance mellem realisme og idealisme. Samlet set eksisterer der dog klart flere ligheder end modsætninger [Beech, 2009: 26-30+Honeyman, 2009: 170-186].

Endvidere understreger teorien, at begge partiers *Liberal konservatisme* lægger en større vægt på det internationale samarbejde, fremfor det regionale. Dette skyldes bl.a. *Britisk konservatismes* tro på *britisk unikhed*, og dermed deres retsmæssige ledende rolle i det internationale verdenssamfund. Med andre ord, vil et entydigt fokus på regionale aktører være i strid med *Britisk konservatismes* grundideer [Ibid, 2009: 170-186].

1.5 Teoridiskussion

De fire teorier kan opdeles i to overordnede kategorier med hvert deres fokusområde, der henholdsvis forsøger at belyse og forklare: 1) Hvordan en aktør (Storbritannien) forholder sig til andre aktører i det internationale samfund – og derved, hvorvidt et fælles integrerende politisk og/eller økonomisk samarbejde er muligt. 2) Hvordan og hvorfor Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitik kan blive påvirket af dens nationalidentitet, ideologi, historie og kulturarv.

1.5.1 *Intergovernmentalisme* kontra *Neofunktionalisme*

Overordnet kan sammenligningen mellem *Intergovernmentalisme* og *Neofunktionalisme* karakteriseres, som præget af større uenigheder om den enkelte aktørs motiver, om hvorvidt – og på hvilke områder – et fælles integrerende samarbejde er muligt med andre aktører.

På den ene side repræsenterer *Intergovernmentalisme* en større skepsis over for et integrerende samarbejde mellem flere aktører, hvilket, ifølge Hoffmann, primært skyldes, at de enkelte aktørers særinteresser altid vil blive prioriteret højere, end et potentielt integrerende samarbejde. Disse egeninteresser vil derved komplicere samarbejdet, hvis ikke udelukke et samarbejde totalt, og især omkring et ømtåleligt område, som udenrigs- og sikkerhedspolitik (*High Politics*) [Hoffmann, 2001: 35-41, 49-69]. Denne skepsis skal dog ses i lyset af teoriens baggrund, hvor Hoffmann har ladet sig inspirere af *Realismens* idé om, at staterne altid er styret af egeninteresser i et internationalt anarki [Hoffmann, 1987: 25-84].

På den anden side repræsenterer *Neofunktionalisme* en optimisme om muligheden for et succesfuldt integrerende samarbejde, både politisk og økonomisk [Haas, 1968: 3-59, 283-313]. Dette vil, ifølge Haas, være muligt ved en gradvis øget integration på specifikke *sektorspecifikke områder*, som derved vil åbne op for en yderligere integration på nye områder. Denne *spill-over effekt* kan simplificere potentielle konflikter, da de enkelte aktøres *politiske fællesskaber* – som følge af indgåede *politiske og/eller økonomiske integration* – med tiden vil kunne udforme sig til et nyt samlet *politisk fællesskab*. Ligeledes skal denne optimisme, ift. de føderalistiske og supranationale strukturer ses i lyset af teoriens baggrund i den politiske teori og ideologi *Føderalisme*, der betragter de supranationale institutioner, som et redskab til at styrke samarbejdet og dermed freden mellem de forskellige aktører [Ibid: 3-59, 283-313].

Til trods for uenighederne mellem teorierne, så anerkender begge elementer i hinandens teoretiske argumentation.

Intergovernmentalismen anerkender bl.a., at:

- et integrerende samarbejde mellem flere aktører er muligt, så længe det handler om *Low Politics* (bl.a. økonomi, landbrug, velfærds- og social politik), da dette ikke vil true den enkelte aktørs vigtigste interesser og manøvreduktighed ift. deres *High Politics* [Hoffmann, 2001: 35-41, 49-69], og
- et *Transnational Society* mellem flere aktører er ikke umuligt, hvis befolkningerne kan genkende sig selv i det nye *politiske fællesskab*. Det kræver dog et stort politisk fokus og samarbejde mellem de indblandede aktører, herunder staterne og institutionerne [Hoffmann, 1987: 85-119].

Tilsvarende medfører Neofunktionalismen bl.a., at:

- ingen former for politisk og/eller økonomisk integration vil foregå gnidningsfrit, da de indblandede aktørers loyalitet altid vil afhænge af, hvorvidt de supranationale institutioner formår at sikre politisk eller økonomisk succes inden for dette samarbejde [Haas, 1968: 3-59, 283-313], og
- et nyt *politisk fællesskab* vil ikke forekomme automatisk, men kun hvis de nationale interesseorganisationer, partier og regeringer åbent støtter op om de nye supranationale strukturer, som danner grundlaget for det *politiske fællesskab* [Ibid, 1968: 4-11].

1.5.2 Britishness kontra Britisk konservatisme

Overordnet er sammenligningen mellem *Britishness* og *Britisk konservatisme* præget af en større konsensus. Uenighederne mellem teorierne handler således mere om balancen mellem betydningen af nationalidentiteten, og den politiske ideologi *Britisk konservatisme* på Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitik, dvs. er grundlaget den fælles narrativ *Britishness* eller den politiske dominerende ideologi i Storbritannien, *konservatismen*?

Ifølge Gaskarth er Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitik baseret på den britiske nationalidentitet og selvopfattelse *Britishness* [Gaskarth, 2013: 59-79, 81-95]. Denne er baseret på en fælles narrativ, der bygger på landets historie og kulturarv, hvilket bl.a. kommer til udtryk gennem en række centrale dimensioner indenfor *Britishness*: en geografisk, historisk og kulturel samt etisk og moralsk selvforståelse [Ibid, 2013: 65-79, 81-94]. Gennem denne fælles narrativ og selvforståelse, præges politikernes og befolkningens forventninger til en britisk udenrigs- og sikkerhedspolitik, samt landets engagement og rolle i internationale sammenhæng. I forlængelse heraf, kan Gaskarths generelle betragtninger om nationalidentitetens indflydelse på

en aktørs udenrigspolitik også ses som en tilslutning til Hoffmanns *intergovernmentalistiske* teori.

På mange måder tilslutter Beech, Honeyman og Plants teori sig disse synspunkter, men på trods af, at der eksisterer en sammenhæng mellem *Britisk konservatisme* og nationalidentiteten *Britishness*, så vil det altid være det ideologiske, som sætter grundlaget for politikken og ikke den generelle selvopfattelse, som mere blot er til inspiration [Beech, 2009: 18-30+Honeyman, 2009: 170-186]. Her betoner teorien i særlig grad *konservatismen*, som et af hovedredskaberne i britisk politik, da denne netop samtidig er en rodfæstet søjle i det britiske samfund [Ibid, 2009: 18-30, 170-186]. Det faktum at det er ideologien, og ikke den historiske og kulturelle arv, som afgør landets udenrigs- og sikkerhedspolitik kan, f.eks. ses gennem *Liberal konservatismens* udenrigspolitiske grundlag *liberal internationalisme*, som til trods for at være i overensstemmelse med mange elementer i *Britishness*, fortsat er en politisk beslutning. Omvendt betragter Gaskarth dette synspunkt som værende for snæversynet og ekskluderende, da *konservatisme* ikke nødvendigvis er karakteristisk blandt andre politiske bevægelser i Storbritannien. Derimod vil alle partierne være eller lettere blive præget af nationalidentiteten, da den for briter er mere inkluderende [Gaskarth, 2013: 59-79, 81-95].

1.6 Hypotese

Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitiske kultur, regionalt og internationalt, er i overensstemmelse med landets nationalidentitet og selvopfattelse om *britisk unikhed*, samt denne identitets syn på landets rolle og dets medførte moralske ansvar, ift. sikringen af vestlige og britiske værdier globalt, pga. landets historiske og kulturelle baggrund.

2. Redegørelse

2.1 Den historiske udvikling i Storbritanniens politiske og kulturelle forhold til EU

2.1.1 1945-1950: Efterkrigsårene

Efterkrigsårene var for Storbritannien præget af en række internationale, indenrigspolitiske og kulturelle forandringer, der ikke alene ændrede landets globale status, men også dets territoriale og geopolitiske størrelse.

Afslutningen på 2. verdenskrig havde ikke alene stor betydning for de internationale samfundsstrukturer, men også for magthierarkiet, hvor de to nye globale magter, USA og Sovjetunionen, nu var øverste 'led' i hierarkiet, som de eneste reelle supermagter i verden. Dette nye magthierarki erstattede de daværende europæiske stormagter, herunder Storbritannien [Rasmussen&Sørensen, 1997: 11-16, 20-33+Geddes, 2013: 43-49]. Til trods for landets status, som det ældste medlem i alliancen mod Nazi-Tyskland og landets store militære, politiske og økonomiske anstrengelser under krigen, høstede de ikke samme udenrigspolitiske gevinster som USA og Sovjetunionen. Tværtimod, havde verdens politiske centrum flyttet sig fra London og splittet sig op i to: Washington D.C. og Moskva [Ibid, 1997: 11-16, 20-33+Ibid, 2013: 43-49].

Indenrigspolitisk var efterkrigsårene for *Det Britiske Imperium*, endvidere præget af en intern politisk og kulturel bevægelse, hvilket især i kolonierne resulterede i et reelt opbrud og en afvikling af *Riget hvor solen aldrig går ned*. Allerede i 1947 mistede Imperiet *the Pearl of the British Crown*, da Indien og Pakistan opnåede selvstændighed. Denne tendens fortsatte og imperiet mistede herefter, bl.a. kolonierne i Palæstina (1948), Singapore (1959), Jamaica (1962) og Kenya (1963) [Ibid, 1997: 11-16, 20-33].

Det Victorianske Imperium var nu ophørt med at eksistere, og det 'nye' Storbritannien måtte derfor genopfinde sig selv, hvilket medførte en større politisk og kulturel identitetskrise. Var landets rolle fortsat, som en international spiller eller lå den nu regionalt? Dette var en debat, som prægede landet helt op til Thatcher-æraen i 1980'erne [Varouxakis, 2010: 147-165].

Til trods for denne identitetskrise, fastholdt både Labour og de Konservative en klar udenrigs- og sikkerhedspolitisk linje. I de første efterkrigsår var denne kendetegnet ved en styrkelse af *the special relationship* med USA og den anti-kommunistiske alliance i takt med den voksende politiske konflikt mellem USA og Sovjetunionen. Det kom både til udtryk i form af den transatlantiske sikkerhedsalliance, NATO (1949), men også i landets *Europapolitik* [Rasmussen&Sørensen, 1997: 11-16, 20-33+Geddes, 2013: 33-49]. Her var især de

Konservative bekymret for, hvad den Kolde Krig kunne betyde for kontinentet. Den 5. marts 1946 ved Westminster College i Fulton, Missouri, USA, understregede den daværende Konservative partileder Winston Churchill sine bekymringer for vestlige værdier og demokratier, som på ny var truet, nu af den ekspanderende kommunisme og Sovjetunionen:

From Stettin in the Baltic to Trieste in the Adriatic, an iron curtain has descended across the Continent[...]and the populations around them lie in what I must call the Soviet sphere[...]this is certainly not the Liberated Europe[...] Nor is it one which contains the essentials of permanent peace[...] [Churchill b, 2003: 420-421]

Derfor var Churchill og de Konservative store fortalere for skabelsen af et føderalistisk kontinentalt Vesteuropa. Et *United States of Europe* skulle ifølge briterne ikke alene sikre politisk og økonomisk stabilitet på kontinentet, men også fungere som en del af den anti-kommunistiske alliance [Rasmussen&Sørensen, 1997: 11-16, 20-33]. Denne plan for Europa inkluderede dog ikke Storbritannien, hvis interesser fortsat lå globalt, ikke regionalt. Med andre ord, så fastholdt de britiske regeringer²⁴ i denne periode en *intergovernmentalistisk* tilgang til et regionalt samarbejde, der blev betragtet som en potentiel begrænsning af britiske relationer og interesser ift. USA, Commonwealth of Nations og NATO [Ibid, 1997: 11-16, 20-33+Geddes, 2013: 33-49].

2.1.2 1951-1973: Den lange vej til Europa

1950'erne kan på mange måder beskrives, som en ambivalent periode for Storbritannien. På den ene side fik Churchill og de Konservative næsten virkeliggjort deres vision om Europa, da Frankrig, Vesttyskland, Holland, Belgien, Luxembourg og Italien ved *Paristraktaten* i 1951 dannede EKSF. Samarbejdet blev en stor politisk og økonomisk succes for medlemslandene, og blev af mange globale aktører betragtet, som politisk nytænkning pga. dets supranationale dimensioner. Endvidere resulterede succesen i en yderligere videreudvikling af det politiske og økonomiske samarbejde i 1957 ved *Romtraktaten*, hvor man styrkede det integrerende samarbejde og dannede EØF i 1958 [Ibid, 2013: 48-54+Kelstrup, 2012: 56-66].

Omvendt oplevede Storbritannien, at de selv langt fra opnåede den forventede udenrigspolitiske indflydelse, mens de økonomiske bånd i *Commonwealth of Nations* og EKSF/EØF-alternativet *The European Free Trade Association* (EFTA)²⁵ ikke havde den samme gennemslagskraft. Med

²⁴ jf. bilag A

²⁵ Andre EFTA-lande var bl.a. Danmark, Portugal, Schweiz og Østrig

andre ord, så risikerede landet nu at ryge ud på et udenrigspolitisk sidespor, både internationalt og regionalt [Varouxakis, 2010: 147-165].

I 1961 opgav Storbritannien endegyldigt EFTA-samarbejdet, og ansøgte i stedet om et officielt medlemskab i EØF. På trods af opbakning fra fem ud af de seks EØF-medlemslande, blev forslaget nedstemt af den franske præsident Charles De Gaulle, idet, De Gaulle betragtede EØF som en potentiel tredje supermagt mellem USA og Sovjetunionen – og mente, at hvis Storbritannien blev medlem, så ville EØF, pga. briternes tætte bånd til USA, automatisk blive en del af den amerikanske alliance fremfor en selvstændig aktør. Op gennem 1960'erne resulterede dette i, at De Gaulle nedlagde veto tre gange i alt²⁶ [Geddes, 2013 54-67+Liddle, 2014: 3-9].

Det var først i 1969, efter De Gaulles afgang, at Storbritanniens ansøgning blev godkendt, og landets regering, uden undtagelse måtte acceptere og implementere EØF's *Acquis Communautaire*, inklusiv dets krav om økonomisk bidrag til EØF-budgettet [Ibid, 2014: 3-9+Beech, 2009: 18-30].

Den 1. januar 1973 kunne Storbritannien endelig officielt kalde sig for et EØF-medlemsland.

2.1.3 1979-1992: 'The Iron Lady' og Maastrichttraktaten

I 1979 vandt de Konservative det britiske parlamentsvalg, og den første kvindelige partileder, Margeret Thatcher, blev også landets første kvindelige premierminister²⁷. Thatcher var karakteriseret som en hård politiker, der lagde stor vægt på fædrelandskærlighed og traditioner, en aktiv anti-kommunistisk linje samt en hård økonomisk politik, som passende gav hende øgenavnet 'The Iron Lady' [Ibid, 2014: 9-16+Geddes, 2013: 54-67].

Thatcher-æraen blev en skelsættende periode i britisk politik og havde stor betydning for, hvordan Storbritannien og især de Konservative, betragtede det europæiske samarbejde. Under Thatchers *Make Britain Great Again* retorik og aktive udenrigspolitik genetablerede hun og de Konservative den britiske selvforståelse, både ift. landets plads i verden og ideen om, at Storbritannien ikke bare var et ud af flere lande i Europa²⁸; Det britiske samfund og værdisæt var unikt. Dette medførte desuden en voksende euroskepticisme blandt de Konservative, og tidligere pro-europæiske principper blev til dels marginaliseret [Varouxakis, 2010: 147-165+Beech, 2009: 18-30]. Samtidig satte Thatcher-æraen den *intergovernmentalistiske*

²⁶ I 1961, 1963 og 1967

²⁷ jf. bilag A

²⁸ Samtidig genstartede Thatcher den britiske ide om landets ansvar for at sikre fred og stabilitet i verden [Gaskarth, 2013: 122].

tankegang, om et integrerende samarbejde, tilbage på dagsordenen. Storbritannien skulle kun integreres, hvis landets egeninteresser blev opfyldt.

Overordnet kan Thatcher-regeringens aktive udenrigs- og sikkerhedspolitik opdeles i to: 1) Den internationale udenrigs- og sikkerhedspolitik, der var karakteriseret af et militært forsvar af Falklandsøerne (Falklands-krigen, 1982-83), opbakning til USA's bombing af Libyen (1986), samt en mæglerrolle mellem den sovjetiske generalsekretær Mikhail Gorbatsjov og den amerikanske præsident Ronald Reagan. 2) Den regionale Europapolitik, der var karakteriseret af en øget skepsis over for det integrerende EØF-samarbejde [Rasmussen&Sørensen, 1997: 69-82+Geddes, 2013: 65-72].

Thatchers øgede euroskepticisme udviklede sig til adskillelige konflikter mellem Storbritannien og EØF op gennem 1980'erne, bl.a. ved den såkaldte *Budget-problematik* i 1984, samt ved daværende kommissionsformand og socialist Jacques Delors forslag om en politisk gennemførelse af en socialdimension i det fælles europæiske samarbejde; *arbejdernes grundlæggende sociale rettigheder* i 1989 [Liddle, 2014: 9-16+Ibid, 2013: 65-72].

Den eneste reelle undtagelse for Thatchers euroskepticisme kom i 1986, ift. dannelsen af *Det Indre Marked*. Her spillede Storbritannien en langt mere konstruktiv og aktiv rolle, hvilket kunne ses ved deres politiske udspil, *Europe – The Future*, hvor de foreslog, at EØF ikke alene skulle oprette et fælles marked, men også styrke udviklingen af et fælles udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitisk-samarbejde til fordel for den britisk-amerikanske anti-kommunistiske alliance. *Den Europæiske Enhedsakt* af 1986 endte dog på mange måder, som et politisk kompromis, hvor Thatcher-regeringen på den ene side fik etableret et fælles marked, men omvendt også måtte gå med til en øget regional integration, som seks år senere førte til dannelsen af EU [Rasmussen&Sørensen, 1997: 85-96].

I 1990 havde Thatchers markante *anti-europæiske* linje medført en voksende utilfredshed og splid internt hos de Konservative, som kulminerede, da daværende udenrigsminister Geoffrey Howe forlod regeringen, og i sin aftrædelseserklæring kraftigt kritiserede Thatchers politik for at være direkte imod britiske interesser. Dette var begyndelsen på enden for Thatcher, som den 28. november 1990 måtte træde tilbage efter pres fra regeringens vigtigste ministre [Geddes, 2013: 71-72].

De interne stridigheder vedr. *Europa* fortsatte dog også under de Konservatives nye premierminister John Major. Stridighederne blev i særlig grad illustreret ved Storbritanniens *input* til forhandlingerne om dannelsen af EU ved topmødet i Maastricht i december 1991, hvor

Major både forsøgte at sikre britisk deltagelse i et mere integrerende samarbejde, men omvendt også forsøgte at imødekomme et voksende euroskeptisk bagland [Ibid, 2013: 73-78+Varouxakis, 2010: 147-165].

Maastricht-traktaten blev et kompromis for Major-regeringen, som medførte kritik, både internt og fra oppositionen. Labour og Liberal Democrats kritiserede regeringen for, at have ladet de Konservatives interne uenigheder påvirke resultatet, især ved at lade de to EU-søjler; *Udenrigs- og sikkerhedspolitik* og *Retslige og indre anliggender* forblive mellemstatslige. Til trods for ØMU²⁹-forbeholdet, så kritiserede de euroskeptiske-konservative regeringen for at have givet for meget efter ift. den sidste søjle; *Markedssamarbejdet*, som nu oplevede en øget føderalisering i form af en accept af kvalificerede flertalsbeslutninger og en øget magt til Europa-Parlamentet [Ibid, 2013: 73-78+Kelstrup, 2012: 68-73].

2.1.4 1997-2015: EU-medlem og global aktør

I lighed med de Konservative, har Labour gennemgået en større forandring ift. partiets *Europapolitik*. Efter det katastrofale valgnederlag i 1983 havde det gamle arbejderparti påbegyndt en politisk genopfindelse, herunder dets forhold til EØF. Partiets forandring skyldtes bl.a. kommissionsformand Delors' *socialt orienterede* politik, som sammen med en række andre tiltag gjorde *det europæiske projekt* mere acceptabelt for de britisk venstreorienterede [Liddle, 2014: 36-46]. Labour betragtede ikke længere EØF/EU, som en modstander, men derimod et middel til at styrke det britiske velfærdssystem [Geddes, 2013: 79-100].

Denne politik fastholdt Tony Blair og hans moderniserede *New Labour*, da de ved valget i 1997 slog et splittet Konservative³⁰ [Liddle, 2014: 36-46]. Det skal dog understreges, til trods for en mere pro-EU politik, så var tanken om et føderalistisk Europa lige så uspiseligt for Labour, som for de Konservative, hvilket Blair understregede i en udtalelse op til valget i april 1997 i *The Sun*: "[...][I] would have no truck with a European superstate. If there are moves to create that dragon, I will slay it." [Guardian, 2007]

Overordnet kan Storbritanniens forhold til EU under Blair karakteriseres, som præget af et forsøg på en mere konstruktiv politik, hvor styrkelsen af det sikkerhedspolitiske samarbejde stod højt på listen [Liddle, 2014: 36-46]. Dette fokus skyldtes primært den voksende trussel i form af masseødelæggelsesvåben (WMD) og *krigen mod terror*. I 2003 etablerede EU-landene en reel fælles sikkerhedsstrategi, *European Security Strategy* (ESS), under EU's CFSP. Den fælles

²⁹ Den Økonomiske og Monetære Union

³⁰ jf. bilag A

udenrigs- og sikkerhedspolitik blev styrket ved *Lissabontraktaten* i 2008, både ift. koordinering og beslutningsproces mellem EU-landene. Det skete i form af etableringen af EU's *Fælles Udenrigstjeneste* (EEAS) og styrkelsen af *EU's Udenrigschefs* embede [Geddes, 2013: 79-100+Kelstrup, 2012: 332-346]. Dog fastholdt Storbritannien, deres *unikhed* ved ikke at adoptere det juridisk bindende *Charter om Grundlæggende Rettigheder*.

Til trods for New Labours mere konstruktive dialog, så blev landets forhold til de to andre store EU-lande; Tyskland og Frankrig, dog meget anstrengt efter terrorangrebet på World Trade Center i New York den 11. september 2001, da Storbritannien, som det eneste store EU-land, sammen med USA indgik i en aktiv militær alliance i *krigen mod terror* i Afghanistan i 2001, og senere ved afsættelsen af diktatoren Saddam Hussein i Irak i 2003 [Ibid, 2013: 79-100].

I 2007 trådte Tony Blair tilbage, og overdrog regeringsledelsen til partifællen Gordon Brown. Storbritannien under Brown var kendetegnet ved større økonomiske vanskeligheder, pga. den internationale finanskrisen mellem 2007-2010, og den efterfølgende økonomiske krise i Storbritannien og Europa [Liddle, 2014: 36-46]. I maj 2010 tabte partiet regeringsmagten til de Konservatives David Cameron, som etablerede en historisk koalitionsregering med Liberal Democrats [Beech, 2009: 26-30].

Internationalt fastholdt regeringen en aktiv *udenrigs- og sikkerhedspolitik* ved et fortsat militært engagement, hvor de afsluttede Irak-Afghanistan-krigene, i henholdsvis 2011 og 2014 samt deltog aktivt under borgerkrigen i Libyen i 2011 mod den libyske diktator Muammar Gaddafi [Geddes, 2013: 100-112]. Endvidere var og er Storbritannien en aktiv spiller i Ukraine krisen fra 2013, hvor landet både har været kraftig fortalende for økonomiske sanktioner mod Rusland, og for at yde militær bistand i form af våben til den ukrainske regering [Menon, 2015: 107-147].

Modsat var der langt fra samme enighed ift. landets *Europapolitik*, hvor Cameron, til trods for Liberal Democrats mere pro-europæiske politik, fastholdt en forholdsvis skeptisk EU-politik [Geddes, 2013: 100-112+Liddle, 2014: 195-228]. Camerons politik overfor EU skyldtes et voksende pres internt i partiet, samt opblomstringen af en potentiel vælgertrussel for de Konservative i form af UKIP.

Den 23. januar 2013 imødekom Cameron euroskeptikerne ved at kræve en reformering af EU, samt en eventuel britisk folkeafstemning om landets EU-medlemskab, hvis ikke EU var indstillet på dette [Ibid, 2014: 195-228]. Cameron var dog stadig fortalende for, at Storbritannien fortsat skulle blive i EU, hvis unionen vel og mærket fralagde sig sine føderale og supranationale

ambitioner til fordel for en stærk union af suveræne medlemslande. Altså, en tilbagevenden til et *intergovernmentalistisk* verdenssyn ift. et integrerende samarbejde.

Ved valget den 7. maj 2015 opnåede Cameron og de Konservative et flertal, uden om både Liberal Democrats og den potentielle trussel fra UKIP. Ligeledes medførte Labours store valgnederlag, at partiet trak sig fra Blairs *New Labour-model* til fordel for en mere klassisk venstreorienteret Labour-politik ved valget af partiets nye formand Jeremy Corbyn [Mason, 2015].

2.2 Den Europæiske Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik

CFSP er fra 1993 og har til opgave at sikre europæiske interesser regionalt og internationalt, beskytte og fremme europæiske værdier (demokrati, menneskerettigheder og retsstaten), samt være en aktiv aktør internationalt [Geddes, 2013: 191-196+Cameron, 2012: 29-45].

Siden etableringen ved *Maastrichttraktaten* i 1992/93 har CFSP-samarbejdet oplevet en markant styrkelse af dets position i EU. I 1999 ved *Amsterdamtraktaten* etablerede man således embedet som *EU's Udenrigschef*, og ved *Lissabontraktaten* fra 2008 blev CFSP's beføjelser styrket yderligere ved følgende [Ibid, 2012: 29-45+Kelstrup, 2012: 325-346, 354-358]:

- EU opnåede status, som en juridisk aktør (der kan indgå juridisk bindende aftaler med andre internationale aktører)
- Nye beføjelser for *EU's Udenrigschef* ³¹
- Etablering af EU's diplomatiske tjeneste *EEAS*

Det betyder, at EU via CFSP i dag kan handle ved:

- Fælles erklæringer ³²
- Sanktioner (f.eks. våbenembargoer og handelsrestriktioner)
- Civile og militære operationer
- Involvering i internationale dialoger og indgåelse af aftaler med tredjelande

Alle beslutninger inden for CFSP sker i tæt koordinering mellem Kommissionen og Ministerrådet, hvor medlemslandene både har vetoret, og mulighed for at stå uden for en fælles beslutning [Kelstrup, 2012: 325-346, 354-358].

³¹ *EU's Udenrigschef* har ansvaret for den fælles koordinering mellem EU-medlemslandene og at styrke den fælles 'EU-stemme'.

³² Erklæringen er ikke retsligt bindende for medlemslandene, men udtrykker EU's fælles holdning

Samtidig er EU's Sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP) baseret på den fælles sikkerhedsstrategi, ESS, samt sikkerhedsrapporterne *A secure Europe in a better world* (2003) og *Report on the implementation of the European Security Strategy* (2008). Her karakteriseres; terror, adgangen til WMD, *failed-states*, regional uro og organiseret kriminalitet, som de største trusler for Europa [ESS, 2003: 2-15+ESS, 2008: 1-12].

Selve beslutningsprocessen og udførelsen af CSDP sker i tæt dialog og samarbejde med EU's fælles forsvarsagentur, *European Defence Agency*, samt en tæt dialog og samarbejde med NATO [Cameron, 2012: 29-45, 63-81, 101-115].

CFSP er blevet mødt af en del kritik, herunder for at mangle handlekraft, og ikke være en stærk nok aktør på den internationale scene, da medlemslandene fortsat har egen udenrigspolitik, ikke er forpligtet og endda kan nedlægge veto mod EU's forslag [Ibid, 2012: 29-45, 63-81, 101-115+325-346, 354-358].

2.3 Storbritanniens politiske relationer til USA, FN og NATO

2.3.1 Storbritannien og USA

Storbritanniens relationer til USA går mere end 200 år tilbage i historien og bliver (især af briterne) beskrevet, som et *special relationship*, der ikke alene bygger på et tæt politisk og økonomisk samarbejde, men også en fælles kultur, værdisæt og ikke mindst sprog [Rasmussen&Sørensen, 1997: 26-29+Honeyman, 2009: 176-181].

Til trods for Storbritanniens høje prioritering af relationerne til USA, er det dog vigtigt at understrege, at forholdet mellem de to lande også er præget af en ubalance og konkurrence, som primært har været på briternes bekostning; f.eks. landenes rolle i det internationale magthierarki, hvor USA står som den vestlige verdens eneste politiske, økonomiske og militære supermagt, samt symbolsk, hvor det igen er USA, der står som beskytter af demokrati og vestlige værdier i verden – ikke Storbritannien.

Endvidere har den internationale marginalisering gjort briterne mere afhængig af USA, som adgang til verdenspolitikens magtcentrum. Det har betydet en større 'synkronisering' af den britiske og amerikanske udenrigs- og sikkerhedspolitik, som primært har været på USA's præmisser og initiativ. Hvilket f.eks. kunne ses under den første Golfkrig (1990-91), Afghanistankrigen (2001-2014) og Irakkrigen (2003-2011) [Ibid, 1997: 26-29].

Storbritanniens prioritering af *the special relationship* kontra villigheden til et mere integrerende samarbejde i Europa, har bl.a. været en af de væsentlige årsager til forholdet til EU, tillige med

spørgsmålet om landets *retsmæssige rolle i verden* [Ibid, 1997: 26-29]. Her har flere britisk konservative ledere³³ gennem tiden betragtet den *engelsk-talende* alliance, som den mest naturlige og egentlige forsvarer af demokrati, kapitalisme og frihandel i verden.

Overordnet kan forholdet til USA, derfor også forklares ved den traditionelle britiske selvforståelse og idé om egne politiske, økonomiske og militære evner i det internationale samfund, samt det ansvar som følger med [Honeyman, 2009: 176-181].

2.3.2 Storbritannien og FN

FN blev grundlagt den 24. oktober 1945 af i alt 51 lande³⁴, hvor de ledende aktører i denne proces var USA, Storbritannien og Sovjetunionen. Formålet med FN er på den ene side at sikre verdensfreden og stabiliteten mellem landene, og på den anden side at sikre menneskerettigheder og beskytte verden mod overgreb på *menneskeheden* [Hanhimäki, 2015: 8-25, 111-134].

I modsætning til EU, så er alt FN-samarbejde på mellemstatsligt niveau, hvilket kan ses ved FN's *Verdenserklæring om Menneskerettigheder* fra 1948, som ikke er juridisk bindende for medlemslandene [Ibid, 2015: 8-25]. Ud over en plads i *Generalforsamlingen*, så har Storbritannien tillige en af de fem permanente pladser i FN's *Sikkerhedsråd*³⁵. Rådet har ansvar for at opretholde en mellemfolkelig fred og sikkerhed i verden, samt beslutte om fredsbevarende styrker skal udstationeres [Ibid, 2015: 8-25, 50-70].

Gennem historien har FN været udsat for en del kritik, herunder for at være for ineffektiv og uden en egentlig autoritet, hvilket bl.a. kom til udtryk under den seneste Irakkrig, hvor USA og Storbritanniens militære engagement uden et FN-mandat var med til at underminere FN's rolle [Honeyman, 2009: 181-186].

2.3.3 Storbritannien og NATO

NATO er en transatlantisk forsvarsorganisation, som blev oprettet den 4. april 1949, med det formål; 1) at begrænse en sovjetisk ekspansiv opførsel 2) begrænse nationalistisk militarisme i Europa ved en større nordamerikansk tilstedeværelse på kontinentet og 3) fremme den politiske integration mellem de vesteuropæiske lande [Medcalf, 2006: 2-39].

³³ Bl.a. Churchill, Thatcher og Cameron

³⁴ FN består nu af 193 medlemslande, inklusive repræsentanter fra bl.a. Vatikanstaten og Palæstina

³⁵ Rådet består i alt af 15 medlemslande, hvor de ikke-permanente sidder i rådet for en to års periode, mens de permanente sæder besiddes af Storbritannien USA, Rusland, Kina og Frankrig [Sikkerhedsrådet, 2014]

Dannelsen af forsvarsalliancen skete på et britisk og amerikansk initiativ, da begge parter betragtede den voksende konflikt mellem de to atommagter, USA og Sovjetunionen, som en reel trussel mod den vestlige verden [Ibid, 2006: 2-39]. Fra et britisk synspunkt blev NATO betragtet, som en naturlig udvikling fra det i forvejen eksisterende militære og kollektive forsvarssamarbejde i Vesteuropa, *Western European Union* [Honeyman, 2009: 181-186].

Den transatlantiske forsvarsalliance er baseret på *Den Nordatlantiske Traktat*, hvor medlemslandene bl.a. skal overholde den såkaldte 'musketer-ed' i form af traktatens artikel 5³⁶, hvor 'et angreb mod et NATO-land vil blive betragtet, som et angreb mod alle medlemslandene' [Medcalf, 2006: 2-39]. Ud over den militære organisation, består NATO af en politisk organisation, der ledes af en generalsekretær og NATO-Rådet, hvor alle medlemslande har en stemme³⁷.

I dag består NATO af i alt 28 medlemslande, og har siden Sovjetunionens opløsning i 1990 ikke haft en decideret fjende, men har siden terrorangrebet på USA i 2001 spillet en stadig større rolle i *krigen mod terror*, ift. Ruslands militære 'synlighed' over for især de baltiske lande og landets militære engagement i Ukraine [NATO, 2015].

³⁶ artikel 5 bliver betragtet, som en hjørnesten i NATO-samarbejdet [NATO, 2015]

³⁷ alle beslutninger kræver enstemmighed

3. Analyse

Jeg vil analysere tre cases, der alle omhandler store udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemstillinger, som både Storbritannien og EU's CFSP har skulle forholde sig til politisk og militært siden år 2000. De tre case-analyser tager udgangspunkt i: Irakkrigen, borgerkrigen i Libyen og Ukraine krisen.

Alle tre case-analyser opdeles i to elementer, hvor der både vil være et fokus på den *indenrigspolitiske debat* i Storbritannien, og landets *udenrigspolitiske ageren*, som følge heraf. Endvidere vil analysen også fokusere på Storbritannien og EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske linjer, herunder ligheder og forskelle sammenlignet med andre internationale samarbejdspartnere; USA, FN og NATO. Bortset fra EU, så vil de andre aktørers deltagelse dog afhænge af deres rolle ift. den udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation.

Jeg anvender *Britishness* og *Britisk konservatisme*, for at kunne analysere dannelsen af Storbritanniens politiske ståsted gennem den indenrigspolitiske debat. Samtidig anvender jeg *Intergovernmentalisme* og *Neofunktionalisme* ved analysen af landets ageren over for CFSP kontra andre aktører.

3.1 Storbritanniens ageren ift. Irakkrigen kontra EU's CFSP

I dette afsnit vil jeg analysere hovedelementerne i Storbritanniens politik og argumentation, ift. spørgsmålet om en militær intervention i Irak i 2003³⁸. Endvidere vil jeg analysere, om landets udenrigspolitiske ageren, enten er mere i overensstemmelse med EU's CFSP eller de to internationale aktører; USA og FN.

3.1.1 Indenrigspolitisk debat ift. Irakkrigen

I marts 2003 vedtog det britiske parlament, at New Labour-regering måtte deltage i en militær intervention i Irak udenom et FN-mandat, og som en del af *koalitionen af frivillige lande* for at afvæbne diktatoren Saddam Hussein [Rees, 2011: 121-129]. Den indenrigspolitiske debat var præget af flere politiske uenigheder – og især kontroverser i regeringspartiet, hvor både tre ministres udtræden af regeringen, og det såkaldte *Labour Rebellion*³⁹ skulle håndteres. Uenighederne skyldtes primært spørgsmålet om WMD's eksistens og den potentielle underminering FN vil lide ved en indgåelse i en militær alliance udenom *Sikkerhedsrådet* [Tempest, 2003].

³⁸ jf. bilag B

³⁹ En antikrigs bevægelse ledet af senere partiformand Jeremy Corbyn.

3.1.1.1 Regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitik

Overordnet kan New Labour-regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitiske mål i denne periode karakteriseres ved et klart fokus på et aktivt Storbritannien i det internationale samfund [Plant, 2008: 151-169+Lonsdale, 2008: 175-183]. Dette både ift. engagementet i *krigen mod terror*, og samarbejdet med USA om sikkerhedstruslen i et *terror-venligt* Irak i besiddelse af WMD. Ifølge regeringen, skulle et globalt aktivt Storbritannien arbejde ud fra fire generelle mål; *en sikring af den internationale orden, styrke den internationale sikkerhed, fremme økonomisk velstand og skabe et stærkt Storbritannien i et stærkt EU*:

[...]promoting the security of the UK within a safer, more peaceful world; improving prosperity in the UK and worldwide through effective economic and political governance globally; promoting a strong role for the UK in a strong Europe responsive to people's needs; and making sure that UK Overseas Territories are secure and well governed. [F&CO, 2003: 6]

Disse mål ville, ifølge regeringen, ikke være mulige at opnå uden et aktivt Storbritannien med en *global ansvarlig* udenrigs- og sikkerhedspolitik [Plant, 2008: 151-169+Lonsdale, 2008: 175-183]. Et aktivt Storbritannien vil således ikke kun sikre landets egne interesser, men også bidrage til en generel politisk og økonomisk fremgang, som altid vil være i landets interesser baseret på: *tryghed, retfærdighed og velstand* [Kingdom&Fairclough, 2014: 123-139+Straw, 2003]. I forlængelse heraf fremlagde regeringen en række sikkerhedsmål, der fra britisk side skulle opprioriteres [Ibid, 2003+F&CO, 2003: 24-35]:

- 1) Et fortsat aktivt Storbritannien i *krigen mod terror*, samt i afvæbningen af "terror-venlige" regimers besiddelse af WMD og lign. våbentechnologier
- 2) Et aktivt Storbritannien i sikringen af international lovgivning og menneskerettigheder
- 3) Et mere aktivt Storbritannien i sikringen af et stærkt EU i en stabil region

Det første mål skal ses som en klar konsekvens af den vestlige alliance i *krigen mod terror*. Her tilsluttede regeringen sig USA's argumentation om; at bekæmpelsen af internationale terrororganisationer, også afhang af fjernelsen af de *terror-venlige* regimer i besiddelse af avanceret våbentechnologi og WMD [Ibid, 2003: 13-15, 24-35].

Med andre ord, vil den internationale orden konstant være truet, hvis ikke man greb ind mod disse, da den potentielle trussel fra udlevering af våben og disse teknologier blev betragtet som høj [Straw, 2003].

I modsætning til de øvrige mål, så må overstående betragtes, som en yderligere synkronisering med deres tætteste allierede, USA, fremfor en egentlig selvstændig politik.

Det andet mål skulle gennemføres ved en styrkelse af FN's rolle i det internationale samfund, og skal ses som en forlængelse af det første mål. Ifølge Storbritannien måtte man derfor aktivt arbejde for en reformering af *Sikkerhedsrådet*, både ift. staternes vetoet og repræsentation, for at sikre en øget bevægelsesmulighed for FN globalt: "*After the Iraq crisis, attention will focus on how the UN can act more effectively[...]Our priority will be to improve the Council's ability to act promptly and effectively to maintain international peace and security.*" [F&CO, 2003: 24]

Endelig skulle regeringen også spille en større rolle i optimeringen af EU's sikkerhedspolitik, både ift. de interne institutioner og EU's samarbejdslande med ikke-EU lande i regionen via *den Europæiske Naboskabspolitik* (ENP) [Ibid, 2003: 24-35].

3.1.1.2 Regeringens beslutningsforslag

Regeringens endelige tiltag kom til udtryk ved deres beslutningsforslag; *Declaration of War*, og premierminister Tony Blairs tale til parlamentets *House of Commons* den 18. marts 2003.

I beslutningsforslaget fremgår der en klar udenrigs- og sikkerhedspolitisk linje med fokus på konkrete politiske og strukturelle tiltag [DOW, 2003]. Samtidig signalerede beslutningsforslaget et opgør med den politiske situation i det internationale samfund, herunder det internationale samfunds 'accept' af sikkerhedstruslen i form af de irakiske WMD, samt den irakiske underminering af FN's autoritet [Ibid, 2003].

Overordnet vil beslutningsforslaget give regeringen autoritet til følgende tiltag [Ibid, 2003]:

- Anerkende Irak og Saddam Hussein som værende ikke samarbejdsvillig ift. FN's resolution 1441
- Afvæbne Irak og forhindre adgang til WMD med alle nødvendige midler, herunder militært
- Opretholde FN's internationale autoritet

Tiltagene vil medføre, at hvis ikke Irak ville samarbejde i overensstemmelse med FN's resolution 1441 – og derved fortsat underminere FN's autoritet – så var det Storbritanniens ansvar (sammen med sine allierede) at fjerne sikkerhedstruslen og genetablere FN's legitimitet [Ibid, 2003].

Udover de konkrete politiske tiltag i beslutningsforslaget, så lagde premierminister Blair også stor vægt på de moralske og principielle årsager ift., hvorfor Storbritannien burde indgå i *koalitionen af villige lande* [Blair, 2003]. Her argumenterede Blair for, at Storbritannien netop pga. sin historie og politiske baggrund, som forsvarer af vestlige værdier havde et 'forventet' globalt ansvar for fortsat at forsvare disse grundprincipper:

It is dangerous if such regimes disbelieve us[...]The threat is chaos[...]Tyrannical regimes with WMD and extreme terrorist groups[...]detest the freedom, democracy and tolerance that are the hallmarks of our way of life[...]This is not the time to falter. This is the time[...]to show that we will stand up for what we know to be right[...] [Ibid, 2003]

Et manglende britisk militært engagement i forsvaret af disse værdier ville dermed være direkte imod landets selvopfattelse, som en ansvarlig og moralsk global aktør [Plant, 2008: 151-169+Lonsdale, 2008: 175-183].

3.1.1.3 Afstemning og oppositionens politiske ståsted

Regeringens beslutningsforslag; *Declaration of War*, blev vedtaget med 412 stemmer mod 149, og gav regeringen autoritet til at indgå i *koalitionen af villige lande* mod Irak [DOW, 2003+BBC, 2003]. Flertallet bestod af Labour og de Konservative, mens oppositionen bestod af Liberal Democrats og det såkaldte *Labour Rebellion* [Ibid, 2003+Keohane, 2005: 65-70]. Partierne havde følgende standpunkter:

- De Konservative: Partiets politiske linje var i overensstemmelse med regeringen. De Konservative støttede især pga. den irakiske diktator Saddam Husseins gentagne overtrædelser af menneskerettigheder, både i Irak og i de krige i landet havde ført i regionen⁴⁰. Samtidig vægtede partiet også den potentielle sikkerhedstrussel Iraks WMD udgjorde, både for Storbritannien og det internationale samfund [BBC, 2002].
- Liberal Democrats og Labour Rebellion: Partiernes⁴¹ kritik var fokuseret på, at Storbritannien havde synkroniseret udenrigs- og sikkerhedspolitikken for meget med USA [Kennedy, 2015+Tempest, 2003]. Ifølge begge burde Storbritannien i stedet tilslutte sig

⁴⁰ Iran-Irak-krigen (1980-88) og den første Golfkrig

⁴¹ Begge partier stemte for *Labour Rebellion* beslutningsforslag *Case for war – not been established*, som blev nedstemt med 396 mod 217 [CWNE, 2003]

Tysklands og Frankrigs anti-krigslinje og fokusere på de diplomatiske muligheder fremfor de militære. Ift. dette, udtalte Corbyn: “[...]It is my certain recollection that Hans Blix asked for more time to complete a very successful inspection and destruction mission, but that the United States and Britain refused that extension of time. Hence, we are going to war.” [TWFY, 2003]

På baggrund af ovenstående analyse kan følgende argumenter vurderes for at være de mest centrale i den indenrigspolitiske debat, om Storbritannien skulle indgå i USA's militære intervention i Irak:

- Sikre den globale sikkerhed ved en afvæbning af Saddam Hussein: Flertalsgruppen lægger stor vægt på landets ansvar, for at sikre den globale stabilitet og sikkerhed. Derved argumenterede begge partier for en afvæbning af den realpolitiske sikkerhedstrussel i Irak, som led i *krigen mod terror*, samt en mulighed for at sikre stabiliteten i Mellemøsten.
- Opretholde og styrke FN's legitimitet og den internationale orden: I den indenrigspolitiske debat lægger New Labour-regeringen og de Konservative stor vægt på landets ansvar ift. sikringen af FN's autoritet, som undermineres af Saddam Husseins manglende. Omvendt argumenterede både Liberal Democrats og *Labour Rebellion*, at Storbritannien kun kunne opretholde denne legitimitet ved anvendelsen af diplomatiet – og ikke militæret.
- Storbritanniens moralske og etiske ansvar: Regeringen og de Konservative lægger stor vægt på landets moralske og etiske ansvar globalt. Det er både ift. beskyttelsen af menneskerettigheder, og landets moralske forpligtelser til sine allierede, herunder USA.

3.1.1.4 Indenrigspolitisk debat ud fra *Britishness*

Den indenrigspolitiske debat er præget af en politisk dagsorden, hvor det britiske samfunds grundværdier (frihed, tolerance og menneskerettigheder) og institutioner (demokrati) udgør grundstene i den politiske argumentation, og de fremlagte beslutningsforslag. Her argumenterede flertalsgruppen, bl.a. for at disse værdier og institutioner vil være truet, hvis ikke der handles mod anti-vestlige *failed states* og terrorceller.

Oppositionen bygger også på disse værdier, dog ved at vægte Storbritanniens humanitære og diplomatiske værdier – fremfor en politisk synkronisering med USA og en militær deltagelse i Irak. Derved er den mest udbredte fælles narrativ, baseret på en *formel loyalitet* til *Britishness* (jf. s. 14-16).

Samtidig baserer regeringen og de Konservative, en stor del af deres politiske dagsorden på den generelle sikkerhedstrussel, samt Storbritanniens ansvar for sikringen af FN's legitimitet. Her baseres de udenrigspolitiske målsætninger sig på *pivotal power*, hvor Storbritannien, grundet sin historiske og kulturelle indflydelse på verden, netop har et ansvar i sikringen af den internationale orden (jf. s. 14-16). Derved kan partiernes legitimering af landets engagement i Irak betragtes, som et udtryk for den *geografiske selvforståelse*, idet en efterfølgende reformering af *Sikkerhedsrådet* kan bringe Storbritannien i en position, hvor de vil kunne udgøre bindeledet mellem staterne.

Den indenrigspolitiske debats vægtning af landets ansvar for forsvaret af den internationale orden og vestlige værdier, kan ligeledes ses som et udtryk for den generelle selvopfattelse i landet, som *champion of liberty and diversity*. Denne *etiske og moralske selvforståelse* udtrykte udenrigsminister Straw, bl.a. således: "[...]We live in a dangerous world: we have to have effective armed forces capable of intervening to ensure that good does triumph over evil[...]" [Straw, 2003]

Ideen om Storbritanniens moralske ansvar kommer ligeledes til udtryk i oppositionen, dog fra et andet udgangspunkt, da de betragter et mandat udenom FN for en underminering af den internationale orden, som Storbritannien netop har til ansvar for at sikre.

Desuden indikerer regeringens klare fravalg af EU og FN til fordel for en øget politisk synkronisering med USA, at regeringen også vægter sin politik ud fra landets historiske og kulturelle arv (jf. s. 15-16). Ud fra den betragtning kan Storbritannien, pga. fælles sprog, kultur og historie lettere genkende sig i USA's synspunkter end EU og FN's.

Endelig imødekommer regeringen (og til dels de Konservative) gennem deres politiske argumentation, en forventningsafstemning med befolkningen og landets nationale selvopfattelse ift. landets udenrigspolitiske mål og rolle. Dette er både ift. regeringens fokus på (jf. s. 14-16):

1. at yde sikkerhed: forsvare Storbritanniens og det internationale samfunds sikkerhed mod terrorisme og *failed states* i besiddelse af WMD.
2. definere passende adfærd for både Storbritannien og andre aktørers side: opretholde FN's rolle internationalt og beskytte mod overgreb på menneskerettigheder.
3. lokalisere Storbritanniens position i det internationale samfund: forsvarer af den internationale orden og beskytter af vestlige værdier.

3.1.1.5 Indenrigspolitisk debat ud fra *Britisk konservatisme*

Den ideologiske tilgang til Irakkrigen er præget af og til dels rodfastet i *konservatismens* tre udviklingsstadier. Dette gælder både i flertalsgruppen og oppositionen.

For det første, så er de Konservatives politik karakteriseret af partiets store vægtning af Storbritanniens globale ansvar for sikring af vestlige værdier og demokrati (jf. s. 16-17). Samtidig udtrykte partiets daværende formand, Iain Duncan Smith, sig gentagne gange skeptisk over for sandsynligheden for en international løsning uden en militær intervention: "[...] *War should be the last resort when all other efforts have failed[...] But Britain should never shy away from its responsibilities in a time of international crisis.*" [BBC, 2002] Dette ideologiske udgangspunkt, og store mistillid til det internationale samfunds institutioner, kan derfor på mange måder betragtes som et klart udtryk for *Thatcherisme konservatisme* (jf. s. 16-17).

For det andet, så indeholder New Labour-regeringens politiske tiltag klare elementer af *Liberal konservatisme*, hvilket bl.a. kan ses ved regeringens tilslutning til de tre liberal-konservative grundprincipper ift. en aktørs tilgang til det internationale samfund (jf. s. 16-19). Samt ved regeringens fastholdelse af følgende prioriteter i deres udenrigs- og sikkerhedspolitik: 1) *en multilateral tilgang til internationale affærer* i form af, at FN's autoritet skal genetableres, 2) *en bevarelse og sikring af nationalstatens suverænitæt* ved vedtagelsen af beslutningsforslaget; *Declaration of War*, 3) *indgåelsen i koalitionen af frivillige lande* udenom FN, da statens sikkerhed var truet, og 4) *en beskyttelse af de universelle menneskerettigheder* ved en fjernelse af Saddam Hussein, som leder i Irak (jf. s. 16-19).

Ligesom de Konservative, så er regeringens betragtning om Storbritanniens *retsmæssige rolle* i det internationale samfund også et eksempel på troen på *britisk unikhed* (jf. s. 16, 18-19).

Endelig er elementer i oppositionens politik også udtryk for *En Nation konservatisme* (jf. s. 16-17). Dette er både ift. ønsket om en britisk tilslutning til den europæiske anti-krigs linje i Frankrig og Tyskland, samt søgen efter en fredelig løsning af den fælles problemstilling på et supranationalt niveau via en fællesstemme i EU, og en fællesløsning i FN.

3.1.2 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med EU

3.1.2.1 EU's CFSP ift. Irakkrigen

Ved spørgsmålet om en militær intervention i Irak insisterede EU, at FN's rolle internationalt skulle sikres, og at den endelige autoritet ift. bedømmelsen af Iraks samarbejdsvillighed og dets potentielle trussel lå i *Sikkerhedsrådet* – og ikke hos de enkelte stater.

Dette opsummeres i EU's vedtagne konklusioner fra *referatet af det Europæiske Råds ekstraordinære møde den 17. februar 2003*, hvor det bl.a. fremgår: 1) at EU støtter det internationale samfunds arbejde for en afvæbning af Irak, 2) at EU vil støtte det internationale samarbejde i beskyttelsen af en anstændig fremtid for det irakiske folk, og 3) at EU vil engagere sig yderligere i det internationale samfund for fred og stabilitet i regionen [Vogler, 2010: 80-93+Ministerråd, 2003: 2-3].

Samtidig signalerede disse målsætninger et forsøg fra EU's side på at skabe grundlaget for en fælles politisk linje i Europa, men også et forsøg på at genstarte de diplomatiske samtaler mellem FN's *Sikkerhedsråd* og Irak. EU understregede dog, at FN's rolle i afvæbningen af Irak måtte genetableres før en reel diplomatisk løsning kunne opnås fremfor en militær:

Vi holder fast ved, at FN forbliver centrum for den internationale orden. Vi anerkender, at hovedansvaret for at håndtere afvæbningen af Irak ligger hos Sikkerhedsrådet. Vi giver vor fulde støtte til Sikkerhedsrådets udøvelse af sit ansvar[...]Der bør kun anvendes magt som en sidste udvej. [Ibid, 2003: 2]

EU anerkendte således også at en militærkonflikt ville være uundgåelig, hvis Irak fortsat nægtede at samarbejde ift. FN's resolution 1441: *"Irak må afvæbne og samarbejde øjeblikkeligt og i fuld udstrækning[...]Alene det irakiske regime vil være ansvarlig for konsekvenserne, hvis det fortsat unddrager sig det internationale samfunds vilje"* [Ibid, 2003: 2]. Hvorvidt en militærkonflikt var berettiget afhang dog af en fællesbeslutning i FN's *Sikkerhedsråd*.

3.1.2.2 Storbritannien ift. EU

Storbritanniens og EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske ageren er præget af grundlæggende større politiske uenigheder, der dog tager udgangspunkt i en række fællesmål og principper. Dette ses både ift. deres fokus på sikringen af et Irak uden besiddelse af WMD, genetableringen af FN's autoritet, som en væsentlig aktør internationalt, samt ved fokus på sikringen af stabilitet og fred i Mellemøsten [Vogler, 2010: 80-93]. Til trods for dette, så adskiller de to aktørers metoder i opnåelsen af disse mål sig markant. Den manglende konsensus skyldes, især interne uenigheder i EU mellem de forskellige medlemslande, som prægede unionen i perioden op til krigen. Disse uenigheder kom primært til udtryk ved en politisk opdeling i hhv.: en pro-militær koalition⁴² og en anti-krigs koalition⁴³ [Rees, 2011: 121-129].

⁴² Danmark, Italien, Polen, Spanien, Storbritannien, Tjekkiet og Ungarn

⁴³ Ledet Frankrig og Tyskland [Guardian, 2003]

Den pro-militære koalition, hvor Storbritannien spillede en ledende rolle, betragtede de diplomatiske forhandlinger i FN-regi for værende brudt sammen [BBC b, 2003+Vogler, 2010: 80-93]. Det betød ud fra deres perspektiv ikke alene, at FN's rolle og legitimitet var i fare, men også at Irak udgjorde en reel sikkerhedstrussel, hvor kun en militærafvæbning af Irak og fjernelsen af Saddam Hussein ville garantere den internationale orden og sikkerhed [Rees, 2011: 121-129]. Koalitionens afvigelse fra EU's kraftige insisteren på en diplomatisk løsning med Irak kom til udtryk i et åbent brev⁴⁴, hvor de otte stater understregede [BBC b, 2003]:

- *"The real bond between the United States and Europe is the values we share: democracy, individual freedom, human rights and the Rule of Law[...]"*
- *"We must remain united in insisting that his regime is disarmed[...]"We cannot allow a dictator to systematically violate those resolutions."*
- *"If they are not complied with, the Security Council will lose its credibility and world peace will suffer as a result."*

Dette medførte stor kritik af Storbritannien og de 'nye medlemslande' fra den franske præsident Jacques Chirac, som sammen med Tyskland, havde sat dagsordenen ift. EU's overordnede politik langt mere end de pro-militær medlemslande [BBC c, 2003+Guardian, 2003].

Overordnet betragtede antikrigs-koalitionen en diplomatisk løsning for fortsat at være realistisk. Derfor afviste de også enhver form for militær intervention i Irak udenom et klart FN mandat, da en sådan reaktion ville forhindre en diplomatisk løsning [Kopp, 2003+Toje, 2014: 208-222]. Ifølge anti-krigs koalitionen, så skulle *koalitionen af frivillige lande* i stedet for afvente resultaterne af yderligere våbeninspektioner, uanset de potentielt lange tidsperspektiver: *"We refuse to follow a path that will lead automatically to war as long as the inspectors don't say to us, 'We can't go any further.'"* [BBC a, 2003]

Omvendt kritiserede premierminister Blair, Frankrig for stædigt at holde fast i en tilgang⁴⁵, der allerede var afprøvet – og at en forlængelse af denne også ville fejle, da Irak aldrig havde intentioner om at imødekomme FN's resolution 1441:

[...]France said it would veto a second resolution whatever the circumstances.
Then France denounced the six tests. Later that day, Iraq rejected them. Still,

⁴⁴ udgivet den 30. januar 2003

⁴⁵ Frankrig afviste både i EU og FN enhver form for militaristisk tilgang, som løsning på Irak

we continued to negotiate[...]Last Friday, France said they could not accept any ultimatum[...] [Blair, 2003]

Det kan opsummeres, at CFSP's mål har langt større ligheder med den interne antikrigs-koalition, end med Storbritannien og den pro-militære koalition. Dette kommer til udtryk ved EU's og antikrigs-koalitionens vægtning af en diplomatisk løsning, en yderligere undersøgelse og indsamling af de potentielle Irakiske WMD, at hvis en militær intervention skal forekomme, så skal dette ske gennem et klart FN-mandat.

Derfor må det også betragtes som forventeligt, at Storbritannien ikke følger EU's CFSP til fordel for deres egen udenrigs- og sikkerhedspolitik, da der til trods for en enighed om målsætningerne er store politiske uenigheder om metoderne.

3.1.3 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med USA og FN

3.1.3.1 Storbritannien og USA

Generelt var Storbritanniens og USA's politiske prioriteter ift. Irak karakteriseret af stor konsensus, både i argumentationen og de overordnede mål [Owen&Lowther, 2015+Watts, 2008:362-378]. Dette kom især til udtryk ved de to aktørers betragtning om; *at grundet Iraks manglende samarbejdsvilje i FN, så vil en militær intervention være uundgåelig*, da det internationale samfunds sikkerhed kun vil kunne løses ved en afvæbning af Saddam Hussein [Jeffery, 2003+Bush, 2003]:

Peaceful efforts to disarm the Iraqi regime have failed[...]because we are not dealing with peaceful men[...]Today, no nation can possibly claim that Iraq has disarmed. And it will not disarm so long as Saddam Hussein holds power. [Bush, 2003]

Samtidig vægtede begge stater også den vestlige verdens moralske ansvar højt; dels ift. begrænsningen af trusler mod det internationale samfund, dels ved staternes rolle i promoveringen og styrkelsen af demokrati og menneskerettigheder i sådan *failed states* [US, 2002+Rees, 2011: 121-129].

Forskelle mellem de to aktører ses dog i betragtningen om FN's rolle. Hvor USA primært betragtede FN, som en forhindring i sikringen af landets og det internationale samfunds sikkerhed [Ibid, 2003+Carver, 2003]. Hvorimod Storbritannien fortsat betragtede FN, som det endelige politiske instrument, der efter en reformering af *Sikkerhedsrådet* skulle sikre den internationale orden.

3.1.3.2 Storbritannien og FN

Overordnet kan FN's *Sikkerhedsråd*⁴⁶ karakteriseres for værende opdelt i en pro-militær koalition⁴⁷ og en antikrigs-koalition⁴⁸. Tilsvarende i EU, så var *koalitionen af frivillige lande* ligeledes i et klart mindretal sammenlignet med antikrigs-koalitionen [USToday, 2003]. Endvidere forholdt Kina sig også skeptisk over for, hvor legitim en militær intervention i Irak egentlig var [CNN, 2003].

Til trods for de klare uenigheder om, hvorvidt en militær intervention var berettiget, så betragtede alle medlemmer af *Sikkerhedsrådet*⁴⁹, at Iraks manglende samarbejdsvillighed udgjorde en reel trussel for verdenssikkerheden. Samtidig krævede alle medlemmerne, at Irak skulle leve op til FN's vedtagne resolution 1441, hvilket bl.a. betød, at IAEA og FN's våbeninspektører skulle have fuld adgang til undersøgelser i Irak samt at landet skulle afvæbnes, hvis de var i besiddelse af WMD [FN, 2002: 1-8].

Dette betyder, at Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitiske ageren ved indgåelsen i *koalitionen af villige lande* kan betragtes ud fra to perspektiver:

1. Det britiske perspektiv: Storbritannien betragter sit engagement i *koalitionen af villige lande* som legitim overfor FN, da de til trods for et manglende mandat fra *Sikkerhedsrådet*, betragter koalitionen som en nødvendighed for netop at sikre en irakisk håndhævelse af resolution 1441 på trods af et i forvejen handlingslammet FN.
2. FN's perspektiv: FN betragter *koalitionen af villige lande* mod Irak som illegitim. Dette skal ses i lyset af at resolutionen klart giver *Sikkerhedsrådet* den endelige autoritet, men også grundet den praktiske underminering af FN, som reelt sætter aktøren ud af spil [Hanhimäki, 2015: 62-65]. Daværende generalsekretær Kofi Annan udtrykte situationen således, et år efter Irakkrigens start: "*I have indicated it was not in conformity with the UN charter. From our point of view and from the charter point of view it was illegal[...]it should have been up to the council to determine what those consequences were[...]*" [MacAskill&Borger, 2004]

⁴⁶ Ikke-permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet i 2003: Angola, Bulgarien, Cameroun, Chile, Guinea, Mexico, Pakistan, Spanien, Syrien og Tyskland [FN, 2003]

⁴⁷ Repræsenteret af USA og Storbritannien, samt de ikke-permanente medlemslande Spanien og til dels Bulgarien.

⁴⁸ Repræsenteret af Frankrig og Tyskland, Rusland og til dels Mexico

⁴⁹ med undtagelse af Syrien

3.1.4 Storbritanniens ageren ud fra *Intergovernmentalisme*

Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitiske afvigelse fra EU's CFSP, ved at indgå i *koalitionen af frivillige lande* uden et FN-mandat, er et klart eksempel på et traditionelt verdenssyn, hvor de to aktørers særinteresser vanskeliggør den politiske integration. Dette ses først og fremmest ved forskellene i de to aktørers udenrigspolitiske tilgang (jf. s. 8-11).

Overordnet tager Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitik (*High Politics*) og egeninteresse udgangspunkt i en stats vigtigste mål i international politik: 1) *sikre statens eksistens* 2) *sikre statens sikkerhed*⁵⁰ (jf. s. 9-10).

Omvendt betragter EU's CFSP risikoen for at være begrænset til en diplomatisk løsning til trods for at anerkende de enkelte staters sikkerhedstrussel. Derfor vil det ikke være gavnligt for Storbritannien at indgå i en politisk integration med EU, da landets *High Politics* for det første adskiller sig fra EU's, men for det andet også ved, at landet igennem sit samarbejde i *koalitionen af frivillige lande*, i forvejen har tilstrækkelig politisk støtte til opnåelse af sine mål og egeninteresser.

Samtidig vil integrationen ligeledes være vanskelig, da CFSP's tilgang ikke er i overensstemmelse med den britiske *social organization*. Dette skyldes især Storbritanniens historiske og betydende rolle internationalt samt deres selvopfattelse, som beskytter af den internationale orden og at besidde et *moral high-ground*. Dermed vil det være vanskeligt for både den britiske regering, elite og befolkning at relatere sig til (*a feeling of belonging*) en politik fortsat baseret på en diplomatisk løsning, da Irak konsekvent har undermineret det internationale samfund ved ikke at vise sig samarbejdsvillig (jf. s. 10-11).

Det vil dermed ikke være muligt for EU i denne kontekst, at skabe den nødvendige strukturelle orden og fælles identitet for at Storbritannien integrerer deres *High Politics* med EU's CFSP, hvilket bl.a. kom til udtryk ved Storbritannien og de syv andre medlemslandes åbne brev, der direkte undsiger EU's politik ved en klar støtte til USA (jf. s. 9-10).

Dette genkendeligheds problem gør sig desuden gældende for situationen i FN-regi. Omvendt er indgåelsen i *koalitionen af frivillige lande* langt mere i tråd med landets nationalidentitet og *High Politics*, end ift. fællessamarbejdet i EU og FN. Dette kan bl.a. forklares ved teoriens *Interstate Milieu*, hvor Storbritannien grundet dets historiske, kulturelle og politiske bånd til USA i *the*

⁵⁰ truslen for en potentiel anvendelse af WMD mod Storbritannien

special relationship også vil have lettere ved at samarbejde med USA end med EU (jf. s. 10-11).

Endelig kan Storbritanniens rolle også ses ud fra betragtningen om *the Interstate Hierarchy*. Her vil Storbritannien grundet deres rolle i det internationale samfund⁵¹ have en nærmest automatisk tendens til at fokusere på sine egeninteresser opnået fremfor at indgå i et fællesintegrerende samarbejde, da de i modsætning til de mindre stater vil have lettere ved en opfyldelse af deres *High Politics* (jf. s. 10-11).

3.1.5 Storbritanniens ageren ud fra Neofunktionalisme

Det manglende integrerende samarbejde mellem Storbritannien og EU kan først og fremmest forklares ved, at *politiske fællesskaber* ikke nødvendigvis forekommer gnidningsfrit. Den primære årsag til at det fælles integrerende udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde fejler, er både en manglende opbakning fra de enkelte stater, samt de forskellige *spill-over* mekanismers manglende effektivitet (jf. s. 11-14).

Generelt vil de supranationale institutioner, i skabelsen af det integrerende samarbejde, således altid være afhængig af at den enkelte stats partier og regering udviser opbakning til samarbejdet (jf. s. 11-12). Ift. Irakkrigen står det klart, at Storbritanniens politiske attitude mere er, at EU har et moralsk ansvar for en opbakning til *koalitionen af frivillige lande*, end at det er den britiske politik, der skal rykke sig. Dette medfører derved en loyalitetskonflikt, hvor Storbritannien ikke er den eneste aktør, som agerer således (jf. s. 11-12).

Samtidig besværliggøres et integrerende samarbejde i CFSP, da både mekanismerne; den *politiske spill-over* og de *supranationale institutioner*, ikke fungerer optimalt pga. fundamentale uenigheder mellem medlemslandene. Den *politiske spill-over* vanskeliggøres, da EU i denne situation er præget af større politiske uenigheder internt. Grundet disse uenigheder, repræsenteret ved den pro-militære- og antikrigs-koalitionen, er det vanskeligt for EU, som den supranationale institution, at skabe en fælles identitet og loyalitet til det supranationale system (jf. s. 13).

Endvidere er det svært for EU, at *promovere en yderligere politisk integration* med Storbritannien, da et afbalanceret kompromis mellem de to koalitioner besværliggøres yderligere, da det politiske område er så vigtigt for alle de store aktører. Derved vil loyaliteten

⁵¹ Militære rolle; niende største militær i verden, Medlemsskab i EU; den næststørste økonomi, og FN; permanent medlem af *Sikkerhedsrådet* [Bender, 2015+Holehouse, 2015].

være svær at opnå, da de grundlæggende politiske ideer vil blive ændret ved et sådant kompromis. Derfor, i dette tilfælde formår de supranationale institutioner ikke at gennemføre en succesfuld forhandlingsproces, som kunne føre til en yderligere fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (jf. s. 13-14).

Endelig bemærkes det, at *Neofunktionalisme* som teori ikke forholder sig til den enkelte aktørs historiske og kulturelle bagage, eller aktørens forhold til andre stater, som en potentiel forhindring for et integrerende samarbejde. Med andre ord, så har teorien det derfor svært ved at forklare, f.eks. Storbritanniens ageren vedr. samarbejdspartnere og allierede, da de netop grundet deres *special relationship* med USA foretrækker dette fremfor et markant kompromis i EU-regi.

3.2 Storbritanniens ageren ift. borgerkrigen i Libyen kontra EU's CFSP

I dette afsnit vil jeg analysere hovedelementerne i Storbritanniens politik og argumentation, ift. spørgsmålet om en militær gennemførelse af en *No-fly zone* under borgerkrigen i Libyen i 2011⁵². Endvidere vil jeg analysere om landets udenrigspolitiske ageren er i overensstemmelse med EU's CFSP kontra de to internationale aktører; FN og NATO.

3.2.1 Indenrigspolitisk debat ift. borgerkrigen i Libyen

I marts 2011 vedtog det britiske parlament, at koalitionsregeringen måtte anvende militærmagt i sikringen af en *No-fly zone* over Libyen for at beskytte den libyske civilbefolkning, og spille en aktiv rolle i afsættelsen af Libyens diktator Muammar Al-Gaddafi [Hilsum, 2012: 1-39, 133-154]. Den indenrigspolitiske debat var karakteriseret af en større politisk konsensus mellem partierne om nødvendigheden for en tilslutning til FN's *Sikkerhedsråds* resolution 1973⁵³, hvis det libyske regimes gentagne overgreb på menneskerettigheder og brutalitet imod civilbefolkningen skulle stoppes [FN, 2011+BBC, 2011].

3.2.1.1 Regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitik

Koalitionsregeringens udenrigs- og sikkerhedspolitiske mål var en viderebygning af den tidligere New Labour-regerings betragtning om, at Storbritanniens interesser fortsat lå i at spille en aktiv rolle globalt [Coalition, 2010: 7-8]. Regeringen fokuserede, bl.a. på et fortsat aktivt engagement i *krigen mod terror*, tættere relationer mellem Storbritannien og deres samarbejdspartnere, en styrkelse af FN's legitimitet, og at den udenrigspolitiske aktivitet skulle baseres på

⁵² jf. bilag B

⁵³ Resolutionen var en viderebygning af resolution 1970, hvor *Sikkerhedsrådet* implementerede en våbenembargo, rejseforbud og en indekryssning af aktiver mod Gaddafis familie og regime [FN, 2011].

grundlæggende britiske værdier som: *frihed, fairness*⁵⁴ og *ansvarlighed* [Ibid, 2010: 7-8, 15, 19-20, 24-26].

The Government believes that Britain must always be an active member of the global community, promoting our national interests while standing up for the values of freedom, fairness and responsibility. [Ibid, 2010: 20]

Ud fra dette værdisæt fremlagde regeringen en række udenrigs- og sikkerhedspolitiske mål. Disse mål havde overordnet en klar overvægt ift. de Konservatives politik, og inkluderede bl.a. [Ibid, 2010: 7-8, 15, 19-20, 24-26]:

- 1) Et ledende Storbritannien i et stærkt EU bestående af suveræne stater
- 2) Styrke samarbejdet ift. sikkerhed og andre interesser med USA, Commonwealth of Nations og nye globale aktører
- 3) Styrke vestlige værdier globalt
- 4) Styrke FN's rolle ved en reformering af Sikkerhedsrådet

Det første mål beskriver, at regeringen fortsat betragter EU, som værende en vigtig aktør internationalt [Ibid, 2010: 19-20]. Ifølge regeringen skal Storbritannien indgå i et betydende og konstruktivt samarbejde, så EU derved står stærkere internationalt. Dog understreges det, at det enkelte medlemslands suverænitet skal bevares, og at Storbritannien ikke vil indgå i et yderligere supranationalt samarbejde i denne regeringsperiode [Ibid, 2010: 19].

I forlængelse heraf bemærkes det at til spørgsmålet om EU, så repræsenterede de to partier i koalitionsregeringen nogle grundlæggende modsætninger i britisk EU-politik^{55 56}.

Det andet mål for regeringen var baseret på to betragtninger: 1) at sikre Storbritanniens interesser, både ift. gamle samarbejdspartnere (USA og Commonwealth of Nations) og nye store aktører globalt, herunder Kina og Indien. 2) at Storbritannien fortsat skal være opmærksom på

⁵⁴ Definition på *fairness*: 1) Kvaliteten af at behandle mennesker ens eller på en måde, der er rigtig eller rimelig. 2) Overvejer alt der har en effekt på en situation, således at en rimelig dom kan foretages. [Cambridge]

⁵⁵ De Konservatives politik i ft. EU's supranationale institutioner: "*We believe Britain's interests are best served by membership of a European Union that is an association of its Member States. We will never allow Britain to slide into a federal Europe.*" [Cons, 2010: 113]

⁵⁶ Liberal Democrats politik i ft. EU's supranationale institutioner: "*Make the EU use its collective weight effectively[...]Britain can have a far stronger voice[...]when it joins with the rest of Europe.*" [Lib.dem, 2010: 67]

de sikkerhedsmæssige udfordringer og konsekvenser ved *krigen mod terror* [Coalition, 2010: 20]. Spørgsmålet om den britiske sikkerhedspolitik blev, især vægtet af de Konservative, som fortsat anså USA og NATO for landets vigtigste væsentligste samarbejdspartnere [Cons, 2010: 210].

Samtidig understregede regeringen, at Storbritannien sammen med det internationale samfund i et tæt samarbejde fortsat skulle reagere aktivt, både ift. forsvaret og styrkelsen af vestlige værdier: "*We believe in freedom, justice, prosperity and human rights for all and will do all we can to work towards a world where these hopes become reality.*" [Lib.dem, 2010: 57]

Endelig tilsluttede regeringen sig New Labours mål om et aktivt Storbritannien i reformeringen af FN's *Sikkerhedsråd*, og derved landets autoritet internationalt. Det var både ift. en øget politisk bevægelighed ved afstemning og vedr. sæder til Brasilien, Indien, Japan og Tyskland, samt en øget repræsentation af afrikanske lande i *Sikkerhedsrådet* [Coalition, 2010: 20].

3.2.1.2 Regeringens beslutningsforslag

Regeringens tiltag beskrives gennem deres beslutningsforslag; *Establishing of a no-fly zone in Libya*, og premierminister David Camerons tale til *House of Commons* den 28. februar 2011. Beslutningsforslaget byggede på *Sikkerhedsrådets* vedtagne resolution 1973, og vil give den britiske regering autoritet til følgende tiltag [NFZ, 2011+BBC, 2011]:

- Anerkende FN's *Sikkerhedsråds* vedtagne resolution 1973, som en legitim og nødvendig politisk og militær reaktion på det libyske regimes overgreb og brutalitet mod dets egen civilbefolkning.
- Implementere en *No-fly zone* mod det libyske regimes flyvevåben.
- Beskytte civilbefolkningen mod angreb fra det libyske regime med alle nødvendige midler, herunder militært.

Disse tiltag vil betyde, at Storbritannien påtager sig et direkte ansvar for at forhindre Gaddafis regime i fortsat at begå overgreb på den libyske civilbefolkning. I forlængelse heraf, vil landet også kunne tage en aktiv rolle i afsættelsen af Gaddafi ved angreb på regimets flyvevåben og militær, som følge af implementeringen af en *No-fly zone* [NFZ, 2011].

Endvidere signalerede beslutningsforslaget også et forsøg på at genetablere den internationale orden ift. menneskerettigheder, og FN's generelle legitimitet.

Generelt baserede regeringen store dele af sin argumentation, om Storbritanniens moralske ansvar ift. den humanitære krise, og i styrkelsen af vestlige værdier, som havde inspireret *det arabiske forår* i Libyen [Cameron, 2011]. Her argumenterede premierminister Cameron for, at oprørerne forventede, at netop Storbritannien pga. sin moralske status internationalt ville støtte Libyen, både ift. afsættelse af Gaddafi og ved det fremtidige reformprogram af de libyske politiske institutioner:

In many parts of the Arab world, hopes and aspirations[...]are stirring. People, [...]are seeking their rights[...]It falls to all of us to seize this chance to fashion a better future for this region, to build a better relationship between our peoples, to make a new start. I am determined that Britain will not let them down. [Cameron, 2011]

På den måde sætter koalitionsregeringen klare lighedstegn mellem globale frihedsværdier og de britiske institutioners værdigrundlag. Det vil derfor være imod den britiske selvopfattelse, hvis ikke Storbritannien indgik i et militært engagement i kampen for et forsvar og en potentiel styrkelse af disse værdier i Libyen [Ibid, 2011].

3.2.1.3 Afstemning og oppositionens politiske ståsted

Regeringens beslutningsforslag blev stemt klart igennem med 557 stemmer til 13 [NFZ, 2011]. Oppositionen bestod primært og alene af enkelte medlemmer fra Labours venstrefløj og Social Democratic and Labour Party (SDLP):

- Labour: Labours politiske synspunkter var generelt på linje med regeringens politik, og partiet støttede implementeringen af en *No-fly zone* imod Gaddafis regime ud fra betragtningen om at regimets gentagne overgreb på civilbefolkningen gør, at det internationale samfund bør reagere, hvis den internationale ordens legitimitet skal genetableres. Samtidig støttede partiet også op om den demokratiske bevægelse i Libyen [Politics, 2011].
- Labours venstrefløj og SDLP: Oppositionens kritik fokuserede primært på, hvorvidt det internationale samfund egentlig havde ret til aktivt at støtte oprørerne i Libyen. Dermed ikke sagt, at oppositionen ikke mente, at det internationale samfund skulle stoppe forbrydelser mod menneskerettighederne begået af Gaddafi. Man satte mere spørgsmålstegn ved, om det var Storbritanniens opgave at sikre demokratiet i Libyen eller befolknings egen opgave [Durkan, 2011+Corbyn, 2011].

På baggrund af overstående analyse af koalitionsregeringens og oppositionens politiske udtalelser, samt vedtagelse af beslutningsforslaget, vurderes følgende argumenter, som de mest centrale i den indenrigspolitiske debat om en tilslutning til FN's resolution 1973:

- Storbritanniens moralske og etiske ansvar: Regeringen, Labour og de mindre partier, som f.eks. SNP, lægger stor vægt på Storbritanniens moralske og etiske ansvar over for den libyske befolkning. Dette ift. at forsvare civilbefolkningen mod overgreb (menneskerettigheder), og at kunne yde aktivt støtte til de pro-demokratiske sindede oprørere i Libyen.
- Styrke FN's legitimitet og den internationale orden: Flertallet lægger desuden vægt på, at Storbritannien endvidere har et ansvar for en sikring af FN's autoritet, hvilket kun kan opnås ved en militær indgriben og overholdelse af en *No-fly zone* imod Gaddafi. Derimod, til trods for en anderkendelse af nødvendigheden for at det internationale samfund handler imod overgrebene, så stiller oppositionen spørgsmålstegn ved, hvorvidt *Sikkerhedsrådet* og Storbritannien dermed også tager en aktiv beslutning ift., hvem man ser vinde borgerkrigen.

3.2.1.4 Indenrigspolitiske debat ud fra *Britishness*

Den indenrigspolitiske debat er gennemgående præget af en politisk dagsorden, hvor det britiske samfunds grundværdier udgør hovedargumentationen hos både flertallet og oppositionen til regeringens beslutningsforslag. Forskellen er dog de to parter udgangspunkt.

På den ene side vægter flertallet bag beslutningsforslaget, bl.a. Storbritanniens institutioner, værdier og landets position, som moralsk og demokratisk *højborg* i den vestlige verden, som belæg for, hvordan landet bør agere, når den internationale orden bliver truet.

På den anden side bygger oppositionen deres argumentation op omkring landets humanitære værdier, hvor de samtidig fremhæver behovet for handling mod det libyske regime. Men afsættelsen af Gaddafi skal ske ved en diplomatisk løsning, så det libyske folk selv kan afgøre deres fremtid.

Begge parter opbygning af den fælles narrativ baseres dermed på en *formel loyalitet* til *Britishness*, hvor samfundets værdier og institutioner udgør grundstenene (jf. s. 14-16).

Flertallets politik kommer bl.a. til udtryk ved partiernes betragtning, om Storbritanniens moralske ansvar for sikringen af den internationale orden og menneskerettigheder i Libyen, samt styrkelsen af den libyske befolknings potentielle demokratiske muligheder, deres *etiske og*

moralske selvforståelse (jf. s. 15-16). Vicepremierminister Nick Clegg beskrev Storbritanniens moralske og etiske ansvar således: "*The UK will stay the course in Libya, protecting the Libyan people and putting them in charge of their own fate.*" [Gardham, 2011] Denne *etiske og moralske selvforståelse* gør sig også gældende hos oppositionen.

Samtidig bygger en del af regeringens argumentation sig også på den *historiske og kulturelle selvforståelse*, hvor især regeringen både fokuserer på Storbritanniens rolle, historisk, i opbygningen og spredningen af den 'moderne verdensforståelse' globalt. Ud fra denne betragtning har Storbritannien, derved et historisk ansvar for at sikre en bevarelse af disse kulturelt politisk betonedede værdier (jf. s. 15-16).

Endelig imødekommer regeringen, sammen med resten af flertalsgruppen en række elementer i forventningsafstemningen med befolkningen og den nationale selvopfattelse ift. landets udenrigspolitiske mål og rolle, hvilket bl.a. ses ved (jf. s. 14-16):

1. at lokalisere, hvordan den britiske nationale identitet bør repræsentere udenrigs: Storbritannien har et ansvar internationalt ift. beskyttelsen af vestlige værdier pga. dets rolle internationalt og historiske baggrund
2. at definere passende adfærd for både Storbritannien og andre aktørers side: opretholde eller styrke FN's rolle internationalt, samt beskytte mod overgreb på menneskerettigheder.

3.2.1.5 Indenrigspolitisk debat ud fra *Britisk konservatisme*

Generelt er den ideologiske tilgang til borgerkrigen i Libyen rodfæstet eller inspireret af de forskellige udviklingsstadier i *konservatismen*. I modsætning til spørgsmålet om Irakkrigen, så gør dette sig dog kun gældende hos koalitionsregeringen, og dets støttepartier til beslutningsforslaget, og ikke hos oppositionen. Dette skyldes primært, at venstrefløjen i Labour og SDLP ideologisk tager udgangspunkt i *socialisme/socialdemokratisme*, hvilket derved gør, at Beech, Honeyman og Plants teori ikke kan anvendes fuldt, da denne kun fokuserer på britisk politik ud fra *konservatismens* tre udviklingsstadier.

Der ses klare elementer af *Liberal konservatisme* ved regeringens politiske tiltag, og Labours politiske opbakning. Det kommer især til udtryk ved partiernes tilslutning til de tre liberal-konservative grundprincipper (jf. s. 16-19). Begge parter vægter *en multilateral tilgang til internationale affærer*, hvilket bl.a. kommer til udtryk ved deres tilslutning til FN's rolle i afsættelsen af Gaddafi, samt betragtningen om *menneskerettigheders universalitet*. Desuden fastholder de til dels også elementer af *en bevarelse og sikring af nationalstatens suverænitet*,

da landet har udtrykt sig klar til at handle imod regimet – også hvis andre stater ikke gør. Altså, bevarelsen af en selvstændig udenrigspolitik (jf. s. 17-19).

Koalitionsregeringens politik tager endvidere klart udgangspunkt i *Liberal konservatismens* konservative doktrin. Det kan ses ved regeringens forståelse for, at demokratier ikke kan implementeres udefra, hvor en international intervention altså derfor *kun* skal sikre en afsættelse af Gaddafi, så det libyske folk *selv* kan vælge deres fremtid.

Samtidig udtrykker dette en klar balance mellem brugen af *realisme* og *idealisme* i udenrigspolitikken.

Desuden kommer det også til udtryk ved regeringens vægtning af, at Storbritannien kun kan bevare ideen om deres rolle som den vestlige verdens *moral high-ground*, hvis de også handler, når denne bliver truet (jf. s. 17-19). Udenrigsminister William Hague udtrykte det således: "At a time of such hope and optimism[...]in the Middle East, we cannot let the Libyan government violate every principle of international law and human rights with impunity." [Mulholland, 2011]

Dette synspunkt kan dog også ses som et udtryk for *Thatcherisme konservatismes* vægtning og tro på *britisk unikhed* (jf. s. 17). I forlængelse heraf er regeringens søgen efter en international løsning, også udtryk for forståelsen for *det multilaterale samarbejde i løsningen af globale udfordringer*. I det her tilfælde både det internationale samfunds ageren ift. borgerkrigen i Libyen, og *det arabiske forår* generelt.

Tilsammen bekræfter disse elementer altså, at til trods for, at regeringen er en koalition, hvor Liberal Democrats udenrigspolitik normalt vil lægge sig op ad *En Nation konservatisme*, herunder især ift. det europæiske samarbejde, så baseres den samlede regeringspolitik sig altså klart mere på *Liberal konservatismens* konservative doktrin, hvor Storbritannien som international aktør er vigtigere end deres regionale rolle (jf. s. 16).

3.2.2 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med EU

3.2.2.1 EU's CFSP ift. borgerkrigen i Libyen

Overordnet fokuserede EU's CFSP på at yde støtte til det internationale samfunds fordømmelse af Gaddafi-regimets overgreb på civilbefolkningen og fredelige demonstranter [Ministerråd a, 2011: 2-3]. Målsætningerne ses i EU's vedtagne konklusioner fra *referatet af det Europæiske Råds ekstraordinære møde af 11. marts 2011*, hvor det bl.a. fremgår: 1) at EU på det kraftigste fordømmer det libyske regimes brutalitet og angreb på civilbefolkningen, og udtrykker stor solidaritet for de fredelige demokrati aktivister i landet, 2) at EU betragter Gaddafi-regimet for

illegitimt, og derfor bør træde tilbage, 3) at EU vil yde politisk støtte til de nødvendige politiske reformer efter borgerkrigen og Gaddafis fald [Ibid, 2011: 2-3+Ministerråd b, 2011: 1-2].

I forlængelse heraf understregede EU, at de enkelte medlemslande bør undersøge alternativer til en militær intervention i Libyen. Hvis alternativerne omvendt ikke var holdbare, så vil EU's Ministerråd kun kunne acceptere en militær indgriben, hvis det var i forsvaret af civilbefolkningen, med grundlag i international lovgivning og med en regional støtte fra *Den Arabiske Liga* (AL) og *Den Afrikanske Union*. En militær indgriben betragtes dog som en sidste løsning [Ministerråd a, 2011: 2-3].

Disse konklusioner og målsætninger signalerede et forsøg på at sikre en fælles politisk linje i Europa ift. borgerkrigen i Libyen, og den voksende uro i Nordafrika og Mellemøsten pga. *det arabiske forårs* demokrati- og antiregime-bevægelser [Ibid, 2011: 2-3]. Ifølge EU, så skulle denne fælles linje baseres på en fredelig politisk dialog mellem de involverede regionale parter og EU. Denne dialog skulle primært tage udgangspunkt i EU's fælles værdisæt i *Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder*⁵⁷[Ibid, 2011: 2-3+Ministerråd b, 2011: 1-2].

3.2.2.2 Storbritannien ift. EU

Storbritannien og EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske ageren, ift. Libyen, er primært kendetegnet ved en konsensus om de overordnede mål. Begge aktører er enige om det internationale samfunds ansvar for den libyske civilbefolknings sikkerhed, vestens generelle støtte til *det arabiske forårs* demokratibevægelser, samt ved kravet om Gaddafis afgang. Til trods for dette, har begge aktører forskellige politiske metoder for opnåelsen af disse mål. Dette skyldes – ligesom ved Irakkrigen – politiske uenigheder blandt medlemslandene, som kom til udtryk ved: en pro-*No-fly zone* koalition⁵⁸ og en anti-*No-fly zone* koalition⁵⁹ [Traynor&Watt, 2011].

Koalitionen af pro-*No-fly zone* medlemslande, hvor Storbritannien og Frankrig udgjorde de bærende kræfter, betragtede en militær intervention som den eneste reelle mulighed, hvis Gaddafis fortsatte angreb på civilbefolkningen skulle forhindres [Ibid, 2011+Hilsum, 2012: 133-154]. Endvidere understregede den franske præsident Nicolas Sarkozy, at det internationale samfund – og især vestlige demokratier – havde et ansvar for sikringen af den internationale orden: "*The British and ourselves are wondering what happens if peaceful civilians[...]are being*

⁵⁷ Inkl. forsamlingsfrihed, ytringsfrihed, den menneskelige værdighed og demokrati

⁵⁸ Belgien, Bulgarien, Danmark, Frankrig, Grækenland, Holland, Italien, Rumænien, Spanien, Storbritannien og Sverige.

⁵⁹ Tyskland og Polen som klare kritikere, mens bl.a. de baltiske lande, Portugal Tjekkiet og Ungarn forholdt sig neutralt i ft. en militær indgriben.

targeted by aircraft and helicopters shooting directly at the crowd[...]we cannot stand by and watch civilians being massacred." [Ibid, 2011]

Modstanderne af en *No-fly zone* kritiserede kraftigt denne betragtning, da de fortsat anså den libyske borgerkrig som et internt anliggende ⁶⁰. Det libyske folk skulle selv have mulighed for at afgøre landets fremtid. Samtidig fastholdt Tyskland fortsat muligheden for at kunne påvirke Gaddafis regime gennem yderligere økonomiske sanktioner og diplomatiske alternativer [Toje, 2014: 208-222]. Desuden afviste den tyske udenrigsminister Guido Westerwelle, at vesten ville fremstå passiv: *"Germany has a strong friendship with our European partners. But we won't take part in any military operation and I will not send German troops to Libya[...]Considering alternatives to military engagement is not the same as doing nothing."* [Harding, 2011] Samtidig anklagede Polens præsident, Donald Tusk, pro-*No-fly zone* koalitionen for hykleri, da dette engagement ikke repræsenterede et universelt værdisæt, men mere et udtryk for tilfældigheder og særinteresser [Reuters, 2016].

Sammenfattende er CFSP's mål i praksis mest inspireret af landene, der gik ind for anti-*No-fly zone*, hvilket især kommer til udtryk ved EU's vægtning af alternativer til krig, herunder muligheden for yderligere økonomiske sanktioner mod regimet, men også ved spørgsmålet om, hvorvidt andre lande end Libyen selv kan eller bør afgøre landets fremtid [Toje, 2014: 208-222]. Dette kan bl.a. skyldes Tysklands mere dominerende rolle i EU under den økonomiske krise, hvor landet ved sin økonomiske kapacitet prægede EU's dagsorden: *"[...]det er et mer tysk EU som vil komme ut i den andre enden av finanskrisen. Tyskere er dypt skeptiske til all bruk av militærmakt, men de har færre reservasjoner mot bruk av økonomisk makt."* [Ibid, 2014: 209] Storbritanniens afvigende ageren ift. CFSP må derfor betragtes som forventelig, da landet – tilsvarende Irakkrigen – ikke repræsenteres ordentligt ved fællessamarbejdet om en anti-militær politik i forsvaret af menneskerettigheder i Libyen.

3.2.3 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med FN og NATO

3.2.3.1 Storbritannien og FN

FN's *Sikkerhedsråd* ift. gennemførelsen af resolution 1973 (i 2011) var præget af en klar splittelse mellem de permanente medlemmer, men dog et klart flertal for en militær indgriben [Borger, 2011]. Den pro-militære koalition, som var ledet af USA, samt Storbritannien og Frankrig, der havde præsenteret resolution 1973, blev støttet (enten aktivt eller passivt) af seks ikke-permanente lande⁶¹ [Ibid, 2011].

⁶⁰ Tyskland tilsluttede sig dog NATO-koalitionens militære indgriben og implementering af en *No-fly zone* i Libyen i juni 2011 [CNN, 2011].

⁶¹ Bosnien-Hercegovina, Columbia, Gabon, Libanon, Nigeria, Portugal og Sydafrika

Omvendt undlod Brasilien, Indien, Kina, Rusland og Tyskland at stemme. Disse staters modstand mod resolution 1973 kan ses ud fra to synsvinkler:

På den ene side, kritiserede både Rusland og Kina konsekvent en militær intervention i Libyen, da dette ville krænke den nationale suverænitet⁶² [Ibid, 2011]. En del af denne kritik skal dog ses i lyset af en række geopolitiske interesser – især for Rusland og landets militærbaserede relationer til Assad-regimet i Syrien – samt indenrigspolitiske spændinger i henholdsvis Tjetjenien og Tibet. Ingen af landene nedlagde dog veto, idet AL støttede resolutionen.

På den anden side, var Tysklands modstand mere udtryk for en generel anti-militaristisk udenrigspolitik (pga. landets historie), samt en bekymring for om en udenlandsk indgriben i Libyen ville øge ustabiliteten i landet, fremfor at begrænse den [Ibid, 2011].

Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitiske ageren ved indgåelse i den pro-militære *No-fly zone* koalition er således i overensstemmelse med FN's holdning til situationen i Libyen både ift. prioriteringen af den libyske civilbefolknings sikkerhed og nødvendigheden af en genetablering af den internationale orden i landet.

3.2.3.2 Storbritannien og NATO

Generelt var Storbritanniens og NATOs politiske og militære målsætninger karakteriseret af en stor konsensus. Dette kommer til udtryk ved de to aktørers betragtning om, at det internationale samfund har et ansvar for sikringen af menneskerettigheder, når disse bliver brudt: *"All Allies are committed to meet their responsibilities under the United Nations resolution to stop the intolerable violence against Libyan civilians."* [NATO a, 2011]

Samtidig virkede NATOs tilslutning – og overtagelse af USA's ledelse – som et logisk næste skridt, da mange lande i den pro-militære *No-fly zone* koalition allerede deltog⁶³:

We are taking action as part of the broad international effort to protect civilians against the attacks by the Gaddafi regime. We will cooperate with our partners in the region and welcome their contributions[...] [NATO b, 2011]

NATO reagerede primært ud fra Gaddafis trusler om en 'udrensning i Libyen', bl.a. af oprørerne i og omkring Benghazi⁶⁴. Disse udtalelser legitimerede, at NATO tog et aktivt ansvar, hvilket

⁶² Denne betragtning blev også støttet af de to andre BRIK-lande, Brasilien og Indien.

⁶³ Belgien, Canada, Danmark, Frankrig, Holland, Italien, Norge, Spanien, Storbritannien og USA.

⁶⁴ ca. 750.000 indbyggere

både inkluderede forsvar af den libyske civilbefolkning, sikring af våbenembargoen og overholdelse af en *No-fly zone*. NATO baserede derved, ligesom Storbritannien en stor del af deres argumentation på den vestlige verdens ansvar for sikringen af den internationale orden.

3.2.4 Storbritanniens tilgang ageren ud fra *Intergovernmentalisme*

Storbritanniens støtte og deltagelse i en militærkoalition under et FN-mandat er et udtryk for et verdenssyn, hvor særinteresser fortsat besværliggør den politiske integration mellem flere aktører under EU-regi (jf. s. 8-11).

Storbritanniens udenrigspolitik tager udgangspunkt i en *sikring af statens eksistens*, da Gaddafi-regimets underminering af den internationale orden udgør en trussel mod det britiske (vestlige) værdigrundlag internationalt. Samtidig søger regeringens politik generelt, at skabe grundlaget for en stabil overgang fra diktatur til demokrati i Libyen, hvilket kan *sikre statens sikkerhed* på sigt, da en tilsvarende udvikling kan inspirere andre lande i regionen. Herved påvirkes Storbritanniens nationale særinteresser regionalt, samt mindske truslen om masseimmigration til Europa mindskes (jf. s. 8-10).

Da Storbritanniens militær-aktivistiske politik er direkte mod EU's CFSP, kan Storbritannien og EU derfor ikke indgå et integrerende samarbejde, til trods for konsensus om det endelige mål. Dette pga. de store forskelle i tilgangen til *High Politics*, samt det faktum, at Storbritannien i forvejen har andre allierede i bl.a. FN, NATO og USA, med hvilke de lettere kan opnå deres særinteresser (jf. s. 8-10).

I forlængelse heraf, vil en politisk integration også vanskeliggøres af EU's anti-militære tilgang og omfattende fokus *kun* på sanktioner, som ikke er i overensstemmelse med den britiske *social organization*. Til trods for, at begge aktørers politik fokuserer på et forsvar af de grundlæggende menneskerettigheder i Libyen og Gaddafis afsættelse, så vil EU's strategi ud fra en britisk selvopfattelse blive betragtet som værende for passiv for en aktør, der betragter sig selv som beskytter af den internationale orden. Derfor vil tilgangen til opnåelsen af de endelige mål underminere en relation mellem Bruxelles og den britiske regering, elite og befolkning (jf. s. 10-11).

Endelig er der også ved borgerkrigen i Libyen tendenser, der indikerer elementer af *the Interstate Hierarchy*, da Storbritannien pga. sin rolle i det internationale samfund, både retorisk og politisk, allerede virkede klar til at opfylde deres *High Politics* med eller uden EU's accept (jf. s. 10-11).

3.2.5 Storbritanniens ageren ud fra *Neofunktionalisme*

Det udenrigspolitiske samarbejde mellem Storbritannien og EU gennem CFSP kan karakteriseres som et fejlslagent integreret samarbejde, da EU's *politiske fællesskab*, til trods for enighed om målsætningerne, ikke formår at skabe konsensus om metoderne til opnåelse af dette. Altså, det fælles integrerende samarbejde er præget af en politiske kløft, hvor staterne, som aktivt går ind for en militær intervention, ikke kan yde opbakning til det fælles projekt. Dermed underminerer denne gruppering, de supranationale institutioners skabelse af et integrerende samarbejde, som konstant er afhængige af den enkelte stats politiske partier og regerings opbakning (jf. s. 11-14).

Storbritanniens manglende integrerende tilslutning til CFSP skyldes primært den britiske attitude *moral high-ground*, hvorfor det ifølge briterne er EU, der skal tilslutte sig deres holdninger og ikke omvendt. Dette medfører i sidste ende store loyalitetsvanskeligheder (jf. s. 11-13).

Ift. de forskellige *spill-over* mekanismers effektivitet, så kan der argumenteres for en delvis integration ved den *politiske spill-over*, og en manglende integration ved de *supranationale institutioner* (jf. s. 13-14). På mange måder opnår EU til dels en politisk *spill-over*, da begge parter er enige om de fælles målsætninger. Denne *spill-over* kan dog ikke fuldbyrdes, da uenighederne imellem de pro-militære og anti-militære vanskeliggør muligheden for EU's institutioner for at skabe en reel loyalitet over for EU's politiske ståsted (jf. s. 13).

Tilsvarende, så formår EU ikke, at *promovere en yderligere politisk integration* med Storbritannien, da de store aktører i EU generelt er splittede i dette spørgsmål, hvilket komplicerer skabelsen af en fælles identitet og et afbalanceret kompromis (*splitting the difference*) (jf. s. 11). Med andre ord, så bliver de supranationale institutioners forhandlingsproces ødelagt, da de enkelte aktørers politik ikke åbner op for et potentielt kompromis igennem en fælles politik i CFSP (jf. s. 13-14).

Endelig bemærkes det, at *Neofunktionalisme* igen har svært ved at forklare motivationen bag Storbritanniens ikke-integrerende politik, idet teorien ikke fokuserer på staters historiske baggrund og kulturelle selvopfattelse, hvilket ligesom ved Irakkrigen besværliggør en britisk integration og loyalitet til det fælles europæiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde.

3.3 Storbritanniens ageren ift. Ukrainekrisen kontra EU's CFSP

I dette afsnit analyseres hovedelementerne i Storbritanniens politik og argumentation for, hvordan landet skulle positionere sig ift. Ukraine og Rusland i forbindelse med Ukrainekrisen⁶⁵ (2014-). Endvidere vil jeg analysere, om landets udenrigspolitiske ageren er i overensstemmelse med EU's CFSP kontra de to internationale aktører; USA og NATO.

3.3.1 Indenrigspolitisk debat ift. Ukrainekrisen

Den britiske indenrigspolitiske debat er præget af en fælles linje mellem de fleste partier, der omfatter en kraftig fordømmelse af Ruslands aktiviteter i Ukraine, samt klare brud på internationale normer i form af overtrædelse af den enkelte stats suverænitet. Samtidig krævede regeringen og oppositionen handling fra det internationale samfund, og i særlig grad de europæiske lande – i sikringen af demokratiske værdier i Europa [Larsen, 2014: 8-11, 28].

3.3.1.1 Regeringens splittelse om Storbritanniens EU-politik

I den sidste del af koalitionsregeringens periode⁶⁶, opstår der en fundamental politisk splittelse mellem de Konservative og Liberal Democrats omkring EU.

Med udgangspunkt i regeringens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitiske mål; *et ledende Storbritannien i et stærkt EU bestående af suveræne stater* (jf. s. 47) præsenterede premierminister Cameron den 23. januar 2013 et ultimatum til EU. De Konservative lovede således, at de ville genforhandle det britiske EU-medlemskab, med det formål at sikre en britisk *særstatus* i EU, hvor alle former for yderligere politisk integration stoppes, men ikke landets adgang og muligheder indenfor *det indre marked* [Liddle, 2014: 215-233]. Resultatet af disse skulle til folkeafstemning, så den britiske befolkning selv kunne afgøre om landet skulle acceptere en genforhandlet aftale eller udtræde af EU:

The next Conservative Manifesto 2015 will ask for a mandate from the British people for a Conservative government to negotiate a new settlement with our European partners[...]when we have negotiated that new settlement, we will give the British people a referendum with a very simple in or out choice. To stay in the EU on these new terms; or come out altogether. [Ibid, 2014: 216-217]

⁶⁵ jf. bilag B

⁶⁶ jf. bilag A

De Konservatives ultimatum skal ses, som en reaktion fra Camerons side på det voksende interne politiske pres fra partiets EU-skeptiske fløj, samt den tiltagende støtte i befolkningen til det højreorienterede EU-skeptiske UKIP.

Denne udmelding stod i skærende kontrast til Liberal Democrats EU-politik, der betragtede en udtrædelse som en reel trussel mod britiske interesser. Vicepremierminister Nick Clegg udtrykte det således:

It is not in the national interest[...]when we have a very open economy which is very dependent on investors[...]Is it deliverable to in effect say to the rest of the European Union: we want to do all the bits that we like but can you keep all the stuff that we think is not good for the economy? That is not plausible[...][Syal, 2013]

Endvidere afviste Liberal Democrats de Konservatives betragtninger om, at Storbritannien alene skulle vægte sin udenrigspolitik på sine internationale relationer, da landet gennem sit EU-medlemskab stod stærkere, hvis en fælles forståelse for menneskerettigheder og en fredelig sameksistens mellem stater skal opnås internationalt [Cons, 2015: 75+Lib.dem, 2015: 141-142].

Begge partier har fastholdt denne politik ift. EU efter valget i maj 2015.

3.3.1.2 Regeringens positionering ift. Ukraine krisen

Regeringen betragtede Ukraine krisen, som *den største krise i Europa i det 21. århundrede* [Hartley-Parkinson, 2014]. Regeringens politik omfattede støtte til det pro-vestlige politiske system i Kiev, og en klar fordømmelse af Ruslands annektering af Krim-halvøen, og militære støtte til de pro-russiske separatister i det østlige Ukraine [Larsen, 2014: 11, 28].

Ift. Ukraine udtrykte udenrigsminister Hague, under sin tale til parlamentet den 13. maj 2014, regeringens klare støtte til det ukrainske demokrati, hvis fremtidige styrkede udvikling ikke kun vil være en ukrainsk sejr, men også en styrkelse af det internationale system og orden:

The Government believes that our national interest lies in a democratic Ukraine able to determine its own future, and protecting a rules-based international system. So our objectives remain to avoid any further escalation of the crisis, to support the independence and sovereignty of Ukraine, and to uphold international law. [Hague, 2014]

Ifølge regeringen, havde Storbritannien et ansvar for at spille en aktiv rolle i den fortsatte *demokratisering* af Ukraine, både for at sikre vestlige værdier og den internationale orden, men også for at undgå en eskalering af krisen mellem Ukraine og Rusland. Samtidig skal støtten til Kiev også ses ud fra, især de Konservatives betragtning om, at Rusland⁶⁷ fortsat udgør en geopolitisk trussel for Europa [Hartley-Parkinson, 2014+Larsen, 2014: 28].

Det ville derfor være i direkte strid med de etablerede værdier og normer i det internationale system, hvis Storbritannien ikke griber ind over for Rusland og klart yder støtte til Kiev [Hague, 2014].

I forlængelse heraf, opstillede regeringen en række tiltag og mål, som både på kort og lang sigt skulle ramme Ruslands status i det internationale samfund, landets økonomi og enkelt personer. Tiltagene inkluderede bl.a., at Storbritannien [Larsen, 2014: 28]:

- *sammen med andre europæiske nationer, mindske sandsynligheden for fremtidige overgreb på internationale normer i Europa, herunder en øget militær tilstedeværelse.*
- *øjeblikkeligt stopper alle former for militært samarbejde med Rusland samt salg af forsvarsteknologier.*
- *påvirker EU ift. en øget reducere af Europas afhængighed af russisk gas*⁶⁸.
- *sammen med resten af G8*⁶⁹ *skulle ekskludere Rusland fra deltagelse i denne koalition af førende industrialiserede nationer i verden.*

Endelig understregede Cameron, at Storbritannien sammen med det internationale samfund havde et fælles ansvar for at stoppe Rusland i at yde yderligere militærstøtte til bl.a. de såkaldte pro-russiske 'separatistiske-republikker', samt tvinge Rusland til en afståelse af Krim-halvøen, hvis det internationale system og orden skulle bevares [Swindford, 2015]. Ifølge Cameron er dette kun muligt, hvis det internationale samfund handler hurtigt og prompte, over for Vladimir Putin og Rusland: *"If Russia is going to rip up the rule book of the 21st century and destabilise a sovereign country, then the rest of the world should be prepared to say to Russia, 'Well you can't rip up one part of the international rule book while still having access to international markets, international finance, international systems.'"* [Ibid, 2015]

⁶⁷ især grundet Putins politiske ambitioner om en genskabelse af Ruslands indflydelse på tidligere Sovjetrepublikker

⁶⁸ Det skal især ses i lyset af de såkaldte North Stream-projekter, hvor nye gasrørledninger under Østersøen vil øge afhængigheden af russisk gas i Europa [Gardel, 2015].

⁶⁹ Canada, Frankrig, Italien, Japan, Tyskland, USA og EU (repræsentant)

3.3.1.3 Oppositionens politiske ståsted

Selvom koalitionsregeringen i forbindelse med Ukraine krisen ikke fremlagde et beslutningsforslag i det britiske parlament⁷⁰, blev deres støtte til Kiev og tiltag mod Rusland, mødt med klar politisk opbakning fra Labour og SNP. Omvendt forholdte UKIP sig meget kritisk over for potentielle britiske aggressioner mod Moskva:

- Labour og SNP: Labour var generelt enige med regeringen i fordømmelsen af Rusland, og partiet krævede desuden, at Storbritannien skulle arbejde for yderligere sanktioner mod Rusland, hvis deres aggressive fremfærd i Ukraine fortsatte [James, 2015+Martin, 2015]. Dog kritiserede partiet kraftigt EU for sin alt for langsomme reaktionsevne, ift. implementering af sanktioner mod Rusland. I forlængelse heraf kritiserede de også regeringen for at føre en såkaldt *back-seat* udenrigspolitik, som ikke alene gjorde Storbritannien diplomatisk irrelevante i forhandlingerne mellem Ukraine og Rusland, men også var imod landets generelle udenrigspolitiske selvforståelse [Perraudin, 2015].
- UKIP: Modsat den overvejende konsensus i debatten, betragtede UKIP ikke Rusland som årsag for Ukraine krisen, men tværtimod EU og NATO-medlemslandenes gentagne provokationer over for præsident Putin. Nigel Farage⁷¹ mente, at Storbritannien i stedet for sanktioner mod Rusland skulle fokusere på dannelsen af en alliance med USA og Moskva i *krigen mod terror*, og den voksende ekstremisme i Syrien og Irak [Graham, 2014].

Herefter vurderes de følgende argumenter, for de mest centrale:

- Storbritanniens ansvar for sikring af den internationale orden: Regeringen, Labour og SNP lægger stor vægt på Storbritanniens ansvar for beskyttelse af den internationale orden, herunder den enkelte stats suverænitæt, hvor landet grundet sin historiske rolle bør spille en aktiv og konstruktiv rolle. Endvidere kan der argumenteres for, at UKIPs argumentation ift. *krigen mod terror*, ligeledes er udtryk for denne ansvarsfølelse – til trods for, at de afsiger det internationale samfunds fordømmelse af Rusland.
- Storbritanniens ansvar for Europa: Især de Konservative vægtede Storbritanniens ansvar, ift. Ukraine ud fra en historisk betragtning om landets rolle, som beskytter af demokrati i Europa, samt landets geopolitiske rivalisering med Rusland, både under den

⁷⁰ Fra februar 2014 til parlamentsvalget i maj 2015

⁷¹ UKIPs formand

Kolde Krig i form af *jerntæppet*, men også i nyere tid ved bl.a. Georgiens NATO-medlemskab.

- Storbritanniens moralske og etiske ansvar: Flertallet i den politiske debat begrundes større dele af deres handlinger ud fra tanken om, at Storbritannien, som vestens – og især Europas – beskytter af demokrati og vestlige værdier har et ansvar, når denne bliver truet i Ukraine ved en russisk underminering.

3.3.1.4 Indenrigspolitisk debat ud fra *Britishness*

Den indenrigspolitiske debat er karakteriseret ved partiernes vægtning af Storbritanniens forhold til sikring af den internationale orden, den geopolitiske trussel, som Ukraine-krisen udgør for Europa, samt hvordan de britiske grundværdier og institutioner på sigt kan blive yderligere truet globalt, hvis ikke det internationale samfund reagerer. Dette gør sig gældende både hos flertalsgruppen og oppositionen, hvis fælles narrativ er baseret på en *formel loyalitet* til *Britishness* ved fokus på de demokratiske institutioner og de internationale samfundsstrukturer (jf. s. 14-16). Dog baserer UKIP deres *formelle loyalitet* på et spørgsmål om sikkerhedstruslen, via konflikterne i Mellemøsten og *krigen mod terror*.

Generelt lægger alle parter stor vægt på Storbritanniens ansvar for beskyttelse af den internationale orden, og den enkelte stats suverænitet. Heraf lægger regeringen og Labour vægt på, at Storbritanniens udenrigspolitik i Ukraine-krisen skal udgøre bindeledet, mellem det internationale samfund og Ukraine på den ene side og Rusland på den anden (*geostrategiske selvforståelse*) (jf. s. 14-16). Samtidig kan Labours kritik af regeringens *back-seat* udenrigspolitik ses som et udtryk for en politisk ambition om, at Storbritanniens udenrigspolitik skal baseres på *pivotal power* (jf. s. 15).

Den britiske selvforståelse af landet, som *øen ved siden af Europa*, kommer desuden til udtryk ved landets fokus på inddragelse af det internationale samfund, f.eks. en ekskludering af Rusland fra G8, fremfor kun at basere sin politik på EU. Ligeledes er der en klar forventning blandt partierne om, at Storbritannien, pga. sin historiske rolle som beskytter af demokrati og vestlige værdier i Europa, fortsat har et ansvar for at reagere, når disse bliver truet. Altså, elementer af en historisk og kulturel arv baseret på landets *historiske og kulturelle selvforståelse* over for Rusland (jf. s. 15-16).

Endvidere vægter alle partierne, med undtagelse af UKIP, ligeledes landets politik ud fra ansvaret for forsvar af den internationale orden og vestlige værdier, hvilket igen bør betragtes, som et udtryk for landets selvopfattelse, som *champion of liberty and diversity*.

Endelig kan en del af regeringens politiske argumentation også ses, som en forventningsafstemning med befolkningen og den nationale selvopfattelse, ift. landets udenrigspolitiske mål og rolle. Det ses ved regeringens fokus på (jf. s. 14-16):

1. at yde sikkerhed: forsvare britiske interesser gennem en sikring af et demokratisk selvstændigt Ukraine, og
2. lokalisere Storbritanniens position i det internationale samfund: Storbritannien har grundet sin historiske betydning for demokratiseringen af Europa, fortsat et ansvar for at sikre disse institutioner og værdier på kontinentet.

3.3.1.5 Indenrigspolitiske debat ud fra *Britisk konservatisme*

Den ideologiske tilgang til Ukraine krisen i den indenrigspolitiske debat er primært rodfastet i *Britisk konservatisme*. Dette inkluderer dog ikke SNP, da partiet adskiller sig fra de andre ved, at være baseret på *skotsk nationalisme* og et ønske om løsrivelse fra Storbritannien. Dermed en ideologisk modsætning til *Britisk konservatisme*, hvis ide er bygget på en bevarelse af den britiske union (jf. s. 16-19).

Regeringen og Labours politiske tiltag og retorik er gennem en klar vægtning af nødvendigheden for *multilateral tilgang* til Ukraine krisen, et udtryk for to ud af de tre liberal-konservative grundprincipper, som partiernes eliter har tilsluttet sig under Blair og Cameron. Her ytrer begge partier en accept af, at Ukraine krisen kun kan løses i et samarbejde med andre aktører og ved *en bevarelse og sikring af Ukraines suverænitet*. Dog adskiller partierne sig i graden af landets udenrigspolitiske tilgang, hvor Labour betragter regeringens tilgang for at være for afhængig af andre aktører i det internationale samfund (jf. s. 17-19).

Liberal konservatismens konservative doktrin kommer endvidere til udtryk ved koalitionsregeringens vægtning af *realisme* og *idealisme* i deres udenrigspolitik, hvor regeringen på den ene side klart tilslutter sig behovet for en løsning på krisen gennem det internationale samfunds magt (eks. økonomiske sanktioner og militær støtte til Ukraine). Samtidig kommer det også til udtryk ved regeringens konstante påmindelse om Storbritanniens rolle, som den vestlige verdens *moral high-ground*, både ift. Ukraine, men også Europa generelt (jf. s. 15-17).

Ligesom regeringen og Labour, så lægger UKIP stor vægt på *britisk unikhed*, samt landets *retsmæssige rolle* i det internationale samfund. Dog adskiller UKIP sig ift. de andre partier ved partiets store skepsis og kritik af EU, samt deres vægtning af at sikre Storbritanniens institutioner og værdier for enhver pris. Dermed lægger UKIP sig op ad 1980'ernes Thatcher-

periode, og *Thatcherisme konservatismes* vægtning af landets sikkerhedspolitik og selvstændige rolle internationalt (jf. s. 17).

3.3.2 Udenrigspolitisk ageren sammenlignet med EU

3.3.2.1 EU's CFSP ift. Ukraine krisen

EU's CFSP, ift. Ukraine krisen, er en politisk balancegang mellem Ukraine og Rusland, hvor EU klart støtter Ukraines selvstændighed, og fordømmer Ruslands annektering af Krim-halvøen, og deres militære støtte til separatisterne i det østlige Ukraine [Ministerråd, 2014: 12-14].

Det fremgår ved EU's vedtagne konklusioner fra *referatet af det Europæiske Rådsmøde af 20-21. marts 2011*, hvor EU anerkender sit særlige ansvar for sikringen af fred og stabilitet i Europa.

EU udtrykker en stor solidaritet og politisk støtte til den ukrainske regering og dets folk, både ift. landets suveræne ret til selv, at afgøre sin fremtid og regeringens store reformprogram af Ukraines politiske institutioner og økonomi: "*The European Union supports the Ukrainian people and their right to choose their own future. The European Union stands by the Ukrainian government in its efforts to stabilise Ukraine and undertake reforms.*" [Ibid, 2014: 12]

I forlængelse heraf, vil EU fortsætte sit tætte samarbejde med Ukraine gennem *ENP*, samt gennemføre *Associeringsaftalen* og *Deep and Comprehensive Free Trade Area*.

Desuden udtrykte EU en klar fordømmelse af Ruslands annektering af Krim-halvøen, som både blev betragtet som et brud på den ukrainske forfatning, og de generelle internationale normer [Ibid, 2014: 13]. Derfor forholdt EU sig positiv over for indførelsen af økonomiske sanktioner, visa-forbud samt indefrysning af aktiver i Europa⁷², som ville blive udvidet, hvis ikke Rusland skifter kurs. Endvidere støttede EU en ekskludering af Rusland fra G8, samt en aflysning af alle kommende EU-Rusland topmøder.

Endelig vil EU fortsat beskytte Ukraines suverænitet og territoriale krav på Krim, men Ministerrådet anerkender dog ikke brugen af militærmagt, eller medlemslandes støtte med våben til Ukraine, eller en øget militær tilstedeværelse i de østlige EU-lande, da dette kan eskalere krisen til en krig: "*The European Council firmly believes that there is no place for the use of force and coercion to change borders in Europe[...]*" [Ibid, 2014: 14]

⁷² for ukrainske separatister, russiske virksomheder og ledende personer i Rusland

3.3.2.2 Storbritannien ift. EU

Storbritanniens og EU's CFSP er generelt præget af en fælles målsætning. Begge aktører er dog uenige, når det handler om militær støtte til det ukrainske militær. De politiske uenigheder mellem medlemslandene, kan opdeles i tre: 1) *Fuld støtte til Ukraine (også militær)*⁷³, 2) *En diplomatisk løsning, der tilgodeser Ukraine*⁷⁴, 3) *En diplomatisk løsning, der sikrer stabilitet i Europa*⁷⁵.

Den første gruppering krævede, at EU gradvis skulle indføre hårdere sanktioner imod Kreml. Samtidig skulle EU arbejde aktivt for en yderligere ekskludering af Rusland fra det internationale samfund, samt yde militærstøtte til Ukraine [Larsen, 2014: 18-19]. Ifølge den polske udenrigsminister Radosław Sikorski, så var en diplomatisk løsning ikke mulig, da Rusland ikke følger de internationale spilleregler. De lande, som lader sig blive forført af denne tankegang, beskrev Sikorski for værende såkaldte "pocket Chamberlains" [Ibid, 2014: 18-19]. Samtidig frygtede især Polen og Baltikum, at EU's diplomatiske tilgang ville have følgende konsekvenser for Ukraine, og det internationale samfund:

- At Rusland ville diktere den politiske dagsorden – og ikke Europa: *"We cannot agree to a colonial discourse that it is foreign powers which impose a constitution on a large European state. Ukraine, if it wants to, will decentralise on its own[...]"* [PFA a, 2014]
- At forhandlingerne vil underminere Ukraines territoriale krav på Krim-halvøen: *"Ukraine does not have to sacrifice Crimea to save itself"* [PFA b, 2014]

Tyskland betragtede dog denne grupperings politik, som farlig for et fremtidigt stabilt Europa, da denne tilgang kunne provokere Rusland til reel krig og invasion af Ukraine. Denne bekymring blev, bl.a. understreget af Kansler Angela Merkel, der betragtede den potentielle ustabilitet i Europa for netop værende Ruslands mål: *"In einer Phase großer Unsicherheit in der Ukraine hat sich Russland nicht als Partner für Stabilität in dem mit ihm historisch, kulturell und wirtschaftlich eng verbundenen Nachbarland erwiesen, sondern nutzt dessen gegebene Schwäche aus."*⁷⁶[Bundestag, 2014]

⁷³ Storbritannien, Polen, de baltiske lande og Sverige

⁷⁴ Tyskland

⁷⁵ Frankrig

⁷⁶ Oversættelse: I en periode med store usikkerheder i Ukraine, så har Rusland ikke handlet som en stabil partner ud fra sine tætte historiske, kulturelle og økonomiske bånd til nabolandet, men derimod som en udnytter af dennes svagheder.

Den tyske regering anså en diplomatisk løsning, som den eneste reelle mulighed, hvor EU gennem sanktioner skulle tvinge Rusland til forhandlingsbordet og en fredelig løsning på krisen, hvorved Ukraines territoriale suverænitet sikres [Radio Free Europe, 2014+BBC, 2014]. Tyskland gik ligeledes også ind for en gradvis ekskludering af Rusland fra det internationale samfund, herunder G8 topmøderne. Endvidere kan Tysklands *diplomatiske tilgang*, som det forhandlende "mellemlid" mellem EU og Rusland, forklares ud fra Tysklands økonomiske interesser i den russiske samhandel⁷⁷, samt Europas og Tysklands fortsatte afhængighed af russisk gas [Pop, 2014+Larsen, 2014: 15-17].

Endelig repræsenterede Frankrig en politisk dagsorden, hvor målet med en diplomatisk løsning i Ukraine først og fremmest skulle være at sikre stabilitet i Europa. På mange måder har Frankrig gennem sin politiske ageren signaleret en større bekymring for den generelle magtbalance i Europa, og den internationale orden fremfor Ukraine isoleret set. Dette afspejles også i Frankrigs politik over for Rusland og Ukraine, hvor landet på den ene side fordømmer Rusland, men omvendt understreger, at krisen ikke skal eskaleres for enhver pris [Ibid, 2014: 15-17].

Sammenfattende læner EU's CFSP sig i praksis mest op ad Tyskland og til dels Frankrig, hvilket også kommer til udtryk ved at det er kansler Merkel og præsident François Hollande, der forhandlede med Rusland og Ukraine på vegne af EU. Uenighederne kommer særligt til udtryk ved EU's afvisning af militærstøtte til Ukraine, samt øget tilstedeværelse i de østlige EU-lande. Samtidig har elementer i Storbritanniens argumentation, ligesom hos den polske regering, været udtryk for en bekymring om, hvor tro EU egentlig vil være over for sikringen af Ukraines suverænitet og territoriale krav på det østlige Ukraine [Waterfield&Freeman, 2014]. Denne kritik bliver endvidere forstærket ved EU's *accept* af Tysklands diplomatiske tilgang, hvor økonomiske sanktioner betragtes som det eneste redskab. Derved svækkes vestens (og Storbritanniens) ultimatum om Ruslands afsigelse af alle former for indflydelse på Ukraines fremtid og forhold til EU og Vesten [Ibid, 2014].

3.3.3 Storbritanniens udenrigspolitiske ageren sammenlignet med USA og NATO

3.3.3.1 Storbritannien og USA

Overordnet har Storbritannien og USA's ageren været kendetegnet af en større konsensus, i takt med Obama-administrationens tilslutning til den britiske regerings bekymringer om, at Ruslands ageren i Ukraine var et udtryk for Putins politiske ambitioner om genetablering af landets magt og indflydelse i de tidligere Sovjetrepublikker [Larsen, 2014: 22-25+Conolly, 2015]. Det ses bl.a. ved præsident Obamas beskrivelse af Ruslands generelle underminering af befolkningers

⁷⁷ ca. 6.200 tyske virksomheder og 300.000 tyske arbejdspladser [Larsen, 2014: 15-17]

vilje i henholdsvis Ukraine og Syrien, hvor Ruslands støtte til Yanukovych og Assad-regimet er et udtryk for Putins manglende respekt for demokrati: *"You have, in this situation, one country that has clearly been a client state of Russia, another whose government is currently being supported by Russia, where the people obviously have a very different view and vision for their country[...]"* [Roberts, 2014]

Derfor understreger begge også nødvendigheden af, at det internationale samfund handler mod Rusland, så ikke alene Ukraines suverænitet og den internationale orden sikres, men også at man derved undgår en øget destabilisering af det europæiske kontinent. Dette skulle ske ved en gradvis udvidelse af økonomiske og politiske sanktioner mod Rusland, samt en øget militær støtte til den ukrainske hær i form af våben, rådgivere og teknologi [Foster, 2015+Larsen, 2014: 22-25].

Det er dog vigtigt at understrege, at USA ikke har nogle intentioner om en militær tilstedeværelse, i modsætning til Storbritannien, der sammen med Baltikum og Polen har været klar til at sende landtropper ind i Ukraine [Ibid, 2014: 22-25]. Samtidig adskiller parterne sig også retorisk, da USA er bekymret for Putins ageren ud fra et internationalt synspunkt, mens Storbritannien omvendt vægter de demokratiske europæiske landes medansvar for en sikring af vestlige værdier i Europa [Connolly, 2015+Hartley-Parkinson, 2014].

3.3.3.2 Storbritannien og NATO

Storbritannien og NATOs politiske og militære målsætninger er karakteriseret af en større konsensus, hvor begge aktører deler den politiske betragtning om, at Ukraine-krisen udgør den største trussel for Europa siden afslutningen på den Kolde Krig [Menon, 2015: 137-144]. I forlængelse heraf, har begge aktører vægtet nødvendigheden af et øget fokus på en militæroprustning i Europa, som modsvar på Ruslands militære ageren i Ukraine, samt landets militærøgede tilstedeværelse i og omkring NATO-medlemslandene Polen og de baltiske lande [DeYoung, 2014].

Samtidig kritiserede NATOs Generalsekretær Anders Fogh Rasmussen, ligesom Storbritannien, NATO-medlemslandene Tyskland og Frankrigs anti-militæroprustnings politik for, både at bidrage til Putins øgede kontrol over den politiske dagsorden i Ukraine, og på sigt en potentiel underminering af forsvarsalliancens artikel 5 (jf. s. 31-32) – især over for NATO-landene der grænser op til Rusland [Ibid, 2014].

Til trods for kritikken af Tyskland og Frankrigs anti-militæroprustnings politik, så imødekommer Storbritannien og NATO dog de to aktører ved en accept af, at et ukrainsk NATO-medlemskab

ikke vil blive stillet i udsigt i den nære fremtid. Altså en afvisning af Polen, Litauen, Letland og Estlands krav og mere en tilslutning til den tysk-franske anti-provokations politik [Menon,2015: 137-144].

3.3.4 Storbritanniens ageren ud fra *Intergovernmentalisme*

Storbritanniens og EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske uenigheder, ift. det internationale samfunds håndtering af Ukraine krisen, er en konsekvens af de to aktørers forskellige særinteresser og udenrigspolitiske tilgange, der vanskeliggør skabelsen af en fællesstemme i CFSP (jf. s. 8-11). Disse særinteresser ses ved de to aktørers betragtning af, hvordan løsningen på Ukraine krisen sikres. På den ene side vægter Storbritannien i højere grad landets værdier og principper, som en garanti for Ukraines politiske og territoriale suverænitet, hvorimod EU's politik har et større fokus på sikringen af fred og stabilitet i Europa generelt.

Overordnet kan landets udenrigs- og sikkerhedspolitiske positionering over for EU, både betragtes ud fra landets *High Politics*, og dets moralske kodeks og selvopfattelse.

Ift. *Intergovernmentalismens High Politics*, så kan Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitik betragtes, som en reaktion på: 1) *sikre statens eksistens*⁷⁸ 2) *sikre statens sikkerhed*⁷⁹ (jf. s. 9-10). Til trods for at Polen, Sverige og de baltiske lande tilslutter sig, Storbritanniens bekymringer og interesser i en militæroprustning af Ukraine, samt en øget synlighed i regionen, så forhindrer Tyskland og Frankrigs politik for en diplomatisk løsning og rolle i EU, at Storbritannien kan indgå i en politisk integration med EU på andet end de økonomiske og enkelte politiske sanktioner. Landets egeninteresser imødekommer, ud fra et *traditionelt verdenssyn*, derved ikke tilstrækkeligt sammenlignet med et øget selvstændigt samarbejde med Ukraine, USA og NATO.

Samtidig vil Storbritannien igen være forhindret af indgå i et integrerende samarbejde, da EU's CFSP heller ikke er i overensstemmelse med den britiske *social organization*, hvor den britiske regering, elite og befolknings idé om landets *moral high-ground* ikke kan synkroniseres med EU's diplomatiske tilgang, hvor Ukraines territoriale suverænitet ikke er fuldt ud garanteret for enhver pris på forhånd (*a feeling of belonging*) (jf. s. 10-11).

Endelig kan Storbritanniens ageren også ses som et udtryk for landets rolle i det internationale samfund (*the Interstate Hierarchy*), både ift. NATO og landets *special relationship* med USA,

⁷⁸ Grundlæggende vestlige/britiske værdier er truet af Ruslands krænkelse af suverænitets-begrebet

⁷⁹ Ukraine krisen kan udvikle sig til en større geopolitisk krise i Central- og Østeuropa

hvor landet nærmest automatisk vil være drevet af en søgen efter egeninteresser selvstændigt fremfor at indgå i et fællesintegrerende samarbejde (jf. s. 10-11).

3.3.5 Storbritanniens ageren ud fra *Neofunktionalisme*

På trods af, at Storbritannien og EU gennem CFSP er enige om en overordnet fordømmelse af Ruslands annektering af Krim-halvøen og militære støtte til de østukrainske separatister, så formår EU's *politiske fællesskab* ikke at skabe en fælles konsensus om metoderne. Som følge af de forskellige grupperinger internt i EU, så formår de supranationale institutioner ikke at skabe et samlet integrerende samarbejde, da de enkelte stater er uenige om, hvordan Ukraine-krisen skal løses (jf. s. 11-14).

Dette kan især henføres til antagelsen om vesten, og det internationale samfunds moralske ansvar over for *demokrati*, og *den enkelte stats politiske og territoriale suverænitet*, hvor Storbritannien (sammen med resten den pro-aktivistiske gruppering) ikke kan acceptere en manglende militærstøtte til regeringen i Kiev. Det medfører i sidste ende store vanskeligheder ift. en britisk loyalitet til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde (jf. s. 11-13).

Ud fra *neofunktionalismens* teori om *spill-over* mekanismens effektivitet, så kan EU's evne til skabelsen af en fælles konsensus og integration ses fra to perspektiver.

Først og fremmest opnår EU gennem deres CFSP en delvis politisk integration og konsensus (politisk *spill-over*), hvilket kommer til udtryk gennem de endelige målsætninger (jf. s. 64-65). Dog formår EU ikke at gennemføre den politiske fællesstemme i EU, da Tyskland og Frankrigs (anti-militære gruppering) dominans på EU's dagsorden omvendt underminerer Storbritannien og den pro-aktivistiske gruppering (jf. s. 13).

I forlængelse heraf er det vanskeligt for EU, at skabe den nødvendige loyalitet – og derved *promovere en yderligere politisk integration* med Storbritannien – da de store aktører er splittede, hvilket komplicerer skabelsen af en fælles identitet, og et afbalanceret kompromis (*splitting the difference*) i de supranationale institutioners forhandlingsproces (jf. s. 13-14).

Det bemærkes, at teorien ikke tager højde for den enkelte stats værdier og moralske samfundsgrundlag, som en potentiel forhindring for et integrerende samarbejde, hvorfor teorien ikke kan forklare årsagen til, hvorfor Storbritannien netop ikke kan tilslutte en politisk integration med EU, da unionens politik ikke fuldt ud sikrer Ukraines territoriale suverænitet for enhver pris.

4. Diskussion af teoriernes anvendelighed

I dette kapitel vil jeg diskutere udfaldene af de tre udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemstillinger, som jeg har behandlet i analysen, ud fra teoriernes anvendelighed ift. disse. Det vil både være i analysen af dannelsen af Storbritanniens politiske ståsted, *Britishness* og *Britisk konservatisme*, og landets efterfølgende positionering over for EU' CFSP kontra andre udefrakommende aktører, *Intergovernmentalisme* og *Neofunktionalisme*.

4.1 *Britishness*

Gaskarths teori står stærkt ift. anvendelighed og forklaringskraft. Teoriens vægt på betydningen af Storbritanniens *geografiske-, historiske og kulturelle- samt etiske og moralske selvforståelse* gør at den bedre kan belyse, hvorfor både regeringer og oppositionspartier konsekvent bygger deres udenrigspolitiske argumentation op omkring en *formel loyalitet* til landets institutioner og værdier. Dette ses blandt det store flertal af aktivistister⁸⁰ og minoriteten af passivister⁸¹, som begge tilslutter sig ideen om *britisk unikhed*, samt et højere moralsk ansvar i beskyttelsen af menneskerettigheder, demokrati og den internationale orden.

Med andre ord, så sætter Storbritannien lighedstegn mellem vestlige og britiske værdier. Derfor betragter Storbritannien kun et samarbejde via EU's CFSP for muligt, når EU tilslutter sig landets politik – og ikke omvendt.

Endvidere ligger teoriens styrke i dens klare hensynstagen til overlap mellem den britiske nationalidentitet, og den dominerende ideologi i det britiske system og struktur, *konservatisme*, herunder at ideologien er et resultat af nationalidentiteten og ikke omvendt. Derved er teorien mere inkluderende og anvendelig, hvis den udenrigspolitisk passiv-orienteret minoritet i parlamentets synspunkter skal repræsenteres.

I en udenrigspolitisk kontekst, så betyder den britiske selvforståelse ud fra *Britishness*, at Storbritannien kommer med en større historisk, kulturel og politisk bagage, som landet af natur ikke *blot* kan afskrive til fordel for et fælles samarbejde. Landets interesser skal sikres fyldestgørende, hvis et samarbejde skal finde sted. Derfor ses der også en klar forbindelse mellem *Britishness* og *Intergovernmentalisme*.

⁸⁰ de Konservative, Labour, Liberal Democrats, SNP og UKIP

⁸¹ Labours venstrefløj og SDLP

4.2 Britisk konservatisme

På mange områder er Beech, Honeyman og Plants teori, om *Britisk konservatisme* anvendelig. Det ses blandt landets ledende partier, der til trods for skiftende lederskab, fastholder en klar ideologisk præference til konservatismen, når det kommer til udenrigs- og sikkerhedspolitiske anliggender. Ifølge teorien skal dette ses, som et resultat af konservatismens rodfastning i britisk historie, kultur og politik – og dermed den overordnede britiske selvopfattelse.

I forlængelse heraf kan teoriens ideologiske forbehold også forklare, hvorfor Storbritannien vægter sine relationer til EU anderledes, end til USA, NATO og FN. Dette ses især ved de to udviklingsstadier indenfor *Britisk konservatisme*; *Thatcherisme konservatisme* og *Liberal konservatisme*. Igennem disse ideologiske ståsteder har de britiske partier klart større fællestræk med USA og NATO, ift. nødvendigheden af en aktivistisk udenrigspolitik, sammenlignet med den mere centrum-venstre-søgende diplomatiske tilgang i EU. Endvidere forklarer teorien også gennem sine forbehold, at det netop er pga. disse, at Storbritannien mere betragter deres rolle i verdenssamfundet, som en international fremfor en regional aktør. Med andre ord, så kan teorien gennem ideologien argumentere for landets distancering fra EU's CFSP.

Til trods for dens store anvendelighed, så har teorien dog også mangler pga. sin ideologiske ekskludering af partier og aktører, herunder SDLP og Labours yderste venstrefløj, som ikke tager sit udgangspunkt i konservatismen. Denne ekskludering betyder at teoriens fokus – i modsætning til *Britishness* – ikke nødvendigvis tager højde for andre elementer, såsom loyalitetsspørgsmålet eller betydningen af geografiske, historisk og kulturel forhold, i skabelsen af den britiske selvopfattelse.

4.3 Intergovernmentalisme

Hoffmanns teori om *Intergovernmentalisme* står også stærkt ift. anvendelighed, idet Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitiske idegrundlag kraftigt lader sig inspirere af det *intergovernmentalistiske* verdenssyn, hvor et politisk samarbejde med andre aktører betragtes, som en mulighed og at den britisk regering ikke skal stå politisk eller moralsk til ansvar overfor andre, end deres egen befolkning og værdisæt.

Teoriens styrker ses ved de forbehold og hensyn den tager til en række forhold, som store medlemslande som Storbritannien bliver påvirket af. Først og fremmest er Storbritannien pga. sin selvopfattelse og rolle i det internationale samfund langt mere tilbøjelig til at føre en selvstændig politik, fremfor en fælles løsning ved EU's CFSP. Dette skal ses i en kontekst, hvor teorien i forvejen definerer et lands udenrigs- og sikkerhedspolitik (*High Politics*), for både at være et essentielt politisk område for en stat og den generelle selvforståelse.

Med andre ord, så accepterer teorien, at alle stater vil komme ind i et samarbejde med en politisk, historisk og kulturel bagage der sammen med landenes særinteresser skaber en række barrierer for et integrerende samarbejde.

Samtidig vil en stat som Storbritannien netop, pga. sin identificering med sin udenrigspolitik, vægte sit samarbejde med andre aktører (eks. USA og NATO) på niveau, hvis ikke højere, end aktørerne i EU, da både landets historie og kultur indikerer et større internationalt perspektiv end regionalt. Endvidere vil de fundamentale forskellige politiske tilgange blandt EU-medlemslandene gøre, at et større indflydelsesrigt land som Storbritannien, vil finde det mere gavnligt for egeninteresser at fastholde en selvstændig rolle fremfor en fælles i CFSP.

Pga. disse hensyn og forbehold kan *Intergovernmentalisme*, derved bedre argumentere for, hvorfor at Storbritannien konsekvent afviger fra EU's CFSP til fordel for egne interesser og relationer til andre aktører.

4.4 Neofunktionalisme

Neofunktionalismen har som teori store vanskeligheder i anvendeligheden. Det skyldes, at teorien ikke tager de nødvendige forbehold for betydningen af den enkelte stats historiske, kulturelle og politiske baggrund, når staten som regional og international aktør, skal indgå i et integrerende samarbejde med andre aktører.

Teoriens forklaringsproblemer kommer i særlig grad til udtryk ved tre dimensioner, der konsekvent går igen ved de tre udenrigs- og sikkerhedspolitiske dilemmaer.

For det første, så vægter *Neofunktionalisme* ikke de andre konkurrenter en aktør, som EU, kan stå overfor, når det handler om store medlemslande (Storbritannien), og deres relationer til andre aktører (eks. USA og NATO) udenfor dette fællesskab.

Samtidig tager teorien heller ikke hensyn til, hvordan det supranationale fællesskab skal forholde sig, når der opstår fundamentale politiske og ideologiske uenigheder mellem aktørerne. I afhandlingen ses dette adskillige gange, hvor ikke alene Storbritannien, Tyskland og Frankrig, men også de mindre medlemslande, tydeligt distancerer sig fra en fælles linje på spørgsmålet, om en aktivistisk (og militær) kontra en mere passiv diplomatisk tilgang.

Disse elementer resulterer i en svækkelse af EU's institutioner og autoritet, hvilket derved begrænser Storbritanniens loyalitet til det *politiske fællesskab* i CFSP. Teorien har således svært ved at anvende sine optimistiske betragtninger om, at integration forekommer automatisk, når

det først er påbegyndt mellem stater, da Storbritannien netop pga. en stor baggrund i international regi, et tæt politisk og militært bånd til udefrakommende aktører, samt gentagne ideologiske uenigheder vælger at følge sine egne mål fremfor fællesskabets.

4.5 Opsummering af teoriernes anvendelighed

Gennem de tre udvalgte udenrigs- og sikkerhedspolitiske situationer er der i afhandlingen blevet præsenteret en række teorier, som er blevet anvendt til at forklare grundlaget for dannelsen af Storbritanniens politik, samt landets positionering over for samarbejdet i EU kontra udefrakommende aktører.

Ift. teoriernes anvendelighed, så skal disse ses ud fra to betragtninger: den indenrigspolitiske debat og landets udenrigspolitiske ageren. Tilsammen giver de udtryk for en række klare tendenser i Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitiske ageren overfor CFSP.

Først og fremmest står i særlig grad *Britishness* stærkt i karakterisering af dannelsen af Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitiske ståsted, da teorien ikke ekskluderer ideologiske tilhørsforhold, men mere betragter alle politiske standpunkter i Storbritannien, som et resultat af nationalidentitetens *geografiske-, historiske og kulturelle- samt etiske og moralske selvforståelse*.

Omvendt har *Britisk konservatisme* lettere ved at argumentere for de ideologiske overvejelser, som altid vil forekomme i skabelsen af en stats politiske ståsted.

Endelig kan Storbritanniens ageren overfor EU i de forskellige udenrigs- og sikkerhedspolitiske situationer, klart bedre forklares med udgangspunkt i *Intergovernmentalisme* fremfor *Neofunktionalisme*. Det skyldes ikke alene Storbritanniens historiske, politiske og kulturelle bagage, men også landets dominerende særinteresser i sikringen af landets sikkerhed, britiske og vestlige værdier og den internationale orden. Samtidig ses det også ved teoriens og landets klare vægtning af dens udenrigspolitiske ageren, som led i dens overordnet selvforståelse, hvilket derved gør *High Politics* et svært samarbejdsområde.

Disse styrker står i skærende kontrast til *Neofunktionalismen*, hvis grundlæggende optimisme samtidig gør, at teorien har svært ved at forklare, når store lande afviger pga. fundamentale politiske uenigheder og for store historiske og kulturelle baggrunde.

Ud fra disse betragtninger virker det usandsynligt, at Storbritannien og EU's CFSP i fremtiden ville kunne mødes om en politisk dagsorden, der på sigt kan udvikle sig til en fælles europæisk

identitet og stemme. Dette skal ses i lyset af sammenhængende mellem Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitik, og dets nationale selvopfattelse, som en selvstændig og suveræn beskytter af demokrati, menneskerettigheder og den internationale orden.

5. Vurdering

Efter en næsten konsekvent afvigelse fra det fælles europæiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde siden år 2000, samt det britiske ultimatum til EU om en *særstatus* eller en decideret BREXIT, står det fremtidige samarbejde mellem Storbritannien og EU overfor en nærtstående skillevej, hvor begge parter må forsøge, at besvare spørgsmålet: Hvad nu? For hvilke fremtidsperspektiver har den fælles europæiske identitet i et mere integreret EU, når store lande, som Storbritannien agerer ud fra en selvstændig politik, der ikke alene er udtryk for et enkelt lands afvigelse, men også en fundamental splittelse mellem medlemslandene om CFSP's tilgang til udenrigspolitiske kriser?

Samtidig kulminerer den britiske folkeafstemning i juni 2016 med en periode i EU's historie, der aldrig har været præget af større usikkerheder og ustabilitet.

På den ene side skal EU forholde sig til en fremtid uden et af de større medlemslande, hvis udtrædelse kan resultere i lignende krav fra andre medlemslande. I forlængelse heraf, skal EU forholde sig til en verden, hvor det økonomiske og politiske fokus langsomt flyttes fra det europæiske kontinent til Asien. Desuden har bl.a. USA og NATO indikeret et større behov for, at Europa selv tager et større militært ansvar for kriser i deres egen, og i de nærliggende regioner.

Det betyder umiddelbart, at EU bl.a. gennem CFSP vil stå overfor en række nødvendige ændringer, hvis fællesskabet skal bestå og evt. videreudvikles. På mange måder vil fremtiden for CFSP dog afhænge af, hvordan EU reagerer på den britiske folkeafstemning.

En opnåelse af britisk *særstatus* i unionen vil give anledning til et opgør med den ineffektive *status quo*, som samarbejdet på nuværende tidspunkt befinder sig i. Gennem en *særstatus*, så vil Storbritannien ikke længere spille en aktiv rolle i formelsen af CFSP, hvilket vil øge muligheden for en styrkelse af den tysk-franske (diplomatiske) tilgang, blandt de mindre medlemslande. Derved synkronisere og skabe et fælles ståsted for EU.

Omvendt kan både en *særstatus* og et BREXIT også resultere i en yderligere svækkelse af EU, hvis status i forvejen kraftigt lider under en større mistillid fra de europæiske befolkninger, samt den nuværende flygtninge- og Schengenkrise. Taget de enkelte medlemslandes fundamentalt forskellige tilgange til udenrigsanliggender (værdier kontra økonomiske interesser) i betragtning, så vil det givetvis betyde at en skrøbelig institution som CFSP vil svækkes yderligere, hvis flere medlemslande kræver egne forbehold mod et tættere integreret politisk samarbejde.

Endelig kan det ikke udelukkes, at EU og medlemslandene netop pga. den grundlæggende nødvendighed for en *fælles stemme* i en international kontekst, vil forsøge at rykke sig yderligere politisk sammen omkring det europæiske fællesskab. Med eller uden Storbritannien bør dette scenarie dog betragtes, som værende mere teoretisk end realistisk.

Dette skyldes ikke alene den generelt manglende autoritet EU's institutioner har i udenrigsanliggender, men også det faktum at ved de store kriser, hvor unionen har haft behov for støtte fra de store lande til skabelsen af fællesbeslutninger, så er denne ikke opstået. I stedet har både Storbritannien, Tyskland og Frankrig været præget af egne politiske og økonomiske interesser, egen selvforståelse, historie og kulturarv, fremfor skabelsen af en fælles europæisk identitet og stemme.

6. Konklusion

I min kandidatafhandling er der blevet sat fokus på, hvordan Storbritanniens nationalidentitet og historie har påvirket landets politiske og kulturelle forhold til det fælles europæiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde, siden år 2000, samt hvorfor landets historie og kulturarv fortsat udgør en central del af den britiske EU-politik, ift. skabelsen af en fælles europæisk identitet i EU.

I afhandlingen belyses Storbritanniens og EU's ageren gennem tre analyser af tre udenrigs- og sikkerhedspolitiske situationer, hhv. Irakkrigen, borgerkrigen i Libyen og Ukraine krisen

Jeg har ved de valgte teorier illustreret Storbritanniens ageren ud fra to perspektiver: 1) dannelsen af landets ståsted gennem den indenrigspolitiske debat og 2) landets ageren i regionalt og internationalt regi. Her har jeg anvendt de to teorier vedr. et lands nationale selvforståelse og identitet, *Britishness* og *Britisk konservatisme*, for derved at belyse den historiske, kulturelle, moralske og ideologiske selvforståelses betydning for Storbritanniens ageren. Samtidig har jeg anvendt *Intergovernmentalismens* og *Neofunktionalismens* teoretiske indgangsvinkel til, hvilke interesser og mekanismer, som de enkelte stater gennemgår ved et integrerende samarbejde

Overordnet kan det konkluderes, at Storbritanniens udenrigs- og sikkerhedspolitiske kultur har været kendetegnet af en kraftig hensynstagen til landets egeninteresser og relationer til USA, NATO og FN fremfor EU. Denne prioritering ses gentagne gange ved de internationale kriser, hvor Storbritannien konsekvent er endt i politisk karambolage med EU's CFSP, da landet vægter egne politiske og moralske principper, samt dets forhold til andre aktører højere end skabelsen af en politisk kompromiserne fællesstemme. En fællesstemme kan i landets optik således kun opnås, hvis EU tilslutter sig Storbritannien – og ikke omvendt.

Grundlaget for denne politik og disse principper skal ses som et udtryk og resultat af landets stærke nationalidentitet, hvis selvopfattelse, som grundlægger og beskytter af demokrati, menneskerettigheder og den internationale orden, har styrket ideen om *britisk unikhed*, hvor landets *naturlige rolle* er globalt fremfor regionalt. Samtidig er det tydeligt, at de britiske partier pga. disse betragtninger ser landet i en form for eksklusiv rolle, hvor de besidder *the moral high-ground*, hvis ikke over, så på niveau med USA's rolle i det internationale samfund. Dermed sætter Storbritannien ikke alene klare lighedstegn mellem vestlige værdier og britiske værdier, men de påtager sig også et større moralsk ansvar for sikringen af disse værdier og normer, når de bliver truet.

Samlet set resulterer dette i en britisk loyalitetskonflikt over for EU's CFSP, hvor landet altid vil nedprioritere det fælles samarbejde, hvis det er i strid med den britiske tilgang til løsningen på internationale kriser.

I forlængelse heraf, kan det konkluderes, at Storbritanniens politik ift. et integrerende samarbejde med andre stater, overordnet deler mange fællestræk med Hoffmanns *Intergovernmentalisme*, hvor integration kun skal betragtes som gavnligt, når det styrker statens muligheder og ikke begrænser. Dermed kan sandsynligheden for et britisk samarbejde indenfor EU's CFSP beskrives som lav, da landet generelt betragter den politiske dagsorden i Bruxelles for værende i konflikt med Storbritanniens idealer.

Endelig kan det konkluderes, at Storbritanniens afvigelse fra CFSP ikke kan betragtes, som den eneste årsag til, at EU ikke formår at skabe en fælles europæisk identitet indenfor CFSP.

Generelt har institutionen siden år 2000 været karakteriseret af grundlæggende uenigheder om, hvorvidt EU's ageren internationalt skal bygge på en aktivistisk eller en diplomatisk tilgang. Også her har Tysklands tiltagende dominans på EU's overordnede dagsorden tydeligt spillet en rolle, idet Tyskland (og til dels Frankrig) ikke har taget tilstrækkeligt hensyn til de andre medlemslandes politiske ståsted. Det har efterladt CFSP yderligere splittet, hvilket kun har styrket argumentet om en selvstændig udenrigs- og sikkerhedspolitik. Derfor handler spørgsmålet om muligheden for en fælles identitet ikke alene om, hvorvidt den enkelte stat kan se ud over sin egen historiske og kulturelle bagage, men også om statens ideologiske præferencer.

Taget disse omstændigheder i betragtning, så indikerer meget at uanset udfaldet ved Storbritanniens folkeafstemning den 23. juni, kan EU's CFSP stå over for en række drastiske forandringer og potentielle chokbølger, der ikke alene vil påvirke skabelsen af en *fællesstemme*, men også ideen om det *fælles Europa projekt*.

Skulle BREXIT blive en realitet, kan det således betragtes, som en konsekvens på et samarbejde, hvor Storbritannien pga. sin stærke historiske, kulturelle og politiske selvbevidsthed altid vil placere sin loyalitet hos nationen fremfor i Bruxelles, hvor staterne fortsat vægter egeninteresser højere end de fælles.

Derfor kan det endelig konkluderes, at Storbritanniens nationalidentitet og historiske selvopfattelse, som en suveræn og selvstændig beskytter af frihed, demokrati og den internationale orden, har skabt en politisk kultur, der er uforenelig med ideerne bag et fælles

europæiske udenrigs- og sikkerhedspolitisk samarbejde. Ideen om *britisk unikhed* og den medførte distancering fra Europa gør derved, at Storbritannien betragter EU's ambitioner om skabelsen af en fælles europæisk identitet i et mere integreret Europa, som værende i modstrid med den britiske identitet, og det dét vil sige at være britisk borger på *øen ved siden af kontinentet*.

7. Litteraturliste

Artikel

Bender, Jeremy (2015, 3. okt.): Ranked – The world's 20 strongest militaries. *Business Insider UK*. Hentet den 10. februar 2016. <http://uk.businessinsider.com/these-are-the-worlds-20-strongest-militaries-ranked-2015-9?r=US&IR=T>

[Bender, 2015]

Blair wins war backing amid revolt (2003, 19. mar.). *BBC News*. Hentet den 9. februar 2016. http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_politics/2862325.stm

[BBC, 2003]

Borger, Julian (2011, 18. mar.): Libya no-fly resolution reveals global split in UN. *The Guardian*. Hentet den 1. februar 2016. <http://www.theguardian.com/world/2011/mar/18/libya-no-fly-resolution-split>

[Borger, 2011]

Carver, Tom (2003, 16. feb.): Analysis – Vive la UN difference. *BBC NEWS*. Hentet den 10. februar 2016. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/2767737.stm>

[Carver, 2003]

China adds voice to Iraq war doubts (2003, 23. jan.). *CNN*. Hentet den 12. februar 2016. <http://edition.cnn.com/2003/WORLD/asiapcf/east/01/23/sprj.iqr.china/>

[CNN, 2003]

Connolly, Kate (2015, 8. jun.): Obama lambasts Putin: you're wrecking Russia to recreate Soviet empire. *The Guardian*. Hentet den 28. marts 2016.

<http://www.theguardian.com/world/2015/jun/08/g7-leaders-sanctions-russia-ukraine-conflict-obama>

[Connolly, 2015]

Corbyn, Jeremy (2011, 21. mar.): Libya and the suspicious rush to war. *The Guardian*. Hentet den 2. marts 2016. <http://www.theguardian.com/commentisfree/2011/mar/21/libya-war-partition-military-action>

[Corbyn, 2011]

Crimea crisis: Merkel warns Russia faces escalating sanctions (2014, 20. mar.). *BBC News*. Hentet den 27. marts 2016. <http://www.bbc.com/news/world-europe-26659578>
[BBC, 2014]

DeYoung, Karen (2014, 19. mar.): Russia's moves in Ukraine are 'wake-up call,' NATO's Rasmussen says in speech. *Washington Post*. Hentet den 4. april 2016.
https://www.washingtonpost.com/world/national-security/russias-moves-in-ukraine-are-wake-up-call-natos-rasmussen-says-in-speech/2014/03/19/80560d7c-af88-11e3-9627-c65021d6d572_story.html
[DeYoung, 2014]

EU allies unite against Iraq war (2003, 22. jan.). *BBC News*. Hentet den 6. februar 2016.
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/2683409.stm>
[BBC a, 2003]

Foster, Peter (2015, 11. mar.): US to increase military aid to Ukraine including Humvees and drones. *The Telegraph*. Hentet den 28. marts 2016.
<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/northamerica/usa/11465222/US-to-increase-military-aid-to-Ukraine-including-Humvees-and-drones.html>
[Foster, 2015]

France and Germany unite against Iraq war (2003, 22. jan.). *The Guardian*. Hentet den 24. januar 2016. <http://www.theguardian.com/world/2003/jan/22/germany.france>
[Guardian, 2003]

Gardel, Uffe (2015, 18. dec.): Dansk ja til rørledning kan bringe Ukraine i knæ. *Berlingske*. Hentet den 13. april 2016.
<http://www.b.dk/globalt/dansk-ja-til-roerledning-kan-bringe-ukraine-i-knae>
[Gardel, 2015]

Gardham, Duncan (2011, 22. aug.): Libya – We will learn lessons of Iraq, Nick Clegg says. *The Telegraph*. Hentet den 2. marts 2013.
<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/africaandindianocean/libya/8714456/Libya-we-will-learn-lessons-of-Iraq-Nick-Clegg-says.html>
[Gardham, 2011]

Germany's Steinmeier Warns Against New Division of Europe (2014, 22. mar.). *Radio Free Europe/Radio Liberty*. Hentet den 27. marts 2016.

<http://www.rferl.org/content/ukraine-russia-denounces-sanctions/25305841.html>

[Radio Free Europe, 2014]

Graham, Georgia (2014, 16. sep.): Nigel Farage: Stop opposing Vladimir Putin in Ukraine and join forces to defeat Islamic terrorists. *The Telegraph*. Hentet den 25. marts 2016.

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/11098811/Nigel-Farage-Stop-opposing-Vladimir-Putin-in-Ukraine-and-join-forces-to-defeat-Islamic-terrorists.html>

[Graham, 2014]

Harding, Luke (2011, 17. mar.): *Germany won't send forces to Libya* foreign minister declares. *The Guardian*. Hentet den 1. februar 2016.

<http://www.theguardian.com/world/2011/mar/11/libya-no-fly-zone-plan-rejected>

[Harding, 2011]

Hartley-Parkinson, Richard (2014, 3. mar.): Ukraine situation is the "biggest crisis" facing Europe this century, William Hague warns. *Mirror*. Hentet den 26. marts 2016.

<http://www.mirror.co.uk/news/world-news/ukraine-conflict-william-hague-warns-3202222>

[Hartley-Parkinson, 2014]

Holehouse, Matthew (2015, 26. dec.): Britain 'will become biggest economy in Europe'. *The Telegraph*. Hentet den 12. februar 2016.

<http://www.telegraph.co.uk/finance/economics/10537773/Britain-will-become-biggest-economy-in-Europe.html>

[Holehouse, 2015]

Iain Duncan Smith's statement on Iraq (2002, 24. sep.). *BBC News*. Hentet den 9. februar 2016.

http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/2278753.stm

[BBC, 2002]

James, William (2015, 24. apr.): Russia should face more sanctions if it stokes Ukraine further: UK Labour's Miliband. *Reuters*. Hentet den 15. marts 2016.

<http://www.reuters.com/article/us-ukraine-crisis-russia-britain-idUSKBN0NF13Y20150424>

[James, 2015]

Jeffery, Simon (2003, 5. feb.): Powell's speech at a glance. *The Guardian*. Hentet den 24. januar 2016. <http://www.theguardian.com/world/2003/feb/05/iraq.unitednations1>

[Jeffery, 2003]

Kopp, Carol (2003, 16. mar.): Chirac makes his case on Iraq. *CBS NEWS*. Hentet den 10. februar 2016. <http://www.cbsnews.com/news/chirac-makes-his-case-on-iraq/>

[Kopp, 2003]

Leaders' statement on Iraq – Full text (2003, 30. jan.). *BBC News*. Hentet den 9. februar 2016. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/2708877.stm>

[BBC b, 2003]

MacAskill, Ewen & Borger, Julian (2004, 16. sep.): Iraq war was illegal and breached UN charter, says Annan. *The Guardian*. Hentet den 24. januar 2016.

<http://www.theguardian.com/world/2004/sep/16/iraq.iraq>

[MacAskill&Borger, 2004]

Martin, Lee (2015, 21. feb.): SNP demands Glasgow cut ties with Russia over Ukraine. *KaleidoScot*. Hentet den 15. marts 2016.

<http://www.kaleidoscot.com/snp-demand-glasgow-cut-ties-russia-ukraine-2574>

[Martin, 2015]

Mason, Rowena (2015, 12. sep.): *Labour leadership: Jeremy Corbyn elected with huge mandate*. *The Guardian*. Hentet den 21. december 2015.

<http://www.theguardian.com/politics/2015/sep/12/jeremy-corbyn-wins-labour-party-leadership-election>

[Mason, 2015]

Merkel backs Libya mission, joins Obama in call for Gadhafi to leave (2011, 8. jun.). *CNN*. Hentet den 28. februar 2016.

<http://edition.cnn.com/2011/POLITICS/06/07/obama.merkel.visit/index.html>

[CNN, 2011]

Mexico shifts toward U.S. position on Iraq (2003, 26. feb.). *USA Today*. Hentet den 22. januar 2016. http://usatoday30.usatoday.com/news/world/iraq/2003-02-26-us-mexico-iraq_x.htm

[USToday, 2003]

Milliband – Libya chose its 'democratic destiny' (2011, 21. okt.). *Politics*. Hentet den 5. marts 2016. <http://www.politics.co.uk/comment-analysis/2011/10/21/miliband-libyan-s-chose-their-democratic-dest>

[Politics, 2011]

MPs back United Nations action against Col Gaddafi (2011, 22. mar.). *BBC News* Hentet den 28. februar 2016. <http://www.bbc.com/news/uk-politics-12799937>

[BBC, 2011]

Mulholland, Hélène (2011, 21. mar.): Libya: military action necessary, legal and right, says David Cameron. *The Guardian*. Hentet den 29. februar 2016.

<http://www.theguardian.com/politics/2011/mar/21/libya-military-action-necessary-david-cameron>

[Mulholland, 2011]

'New Europe' backs EU on Iraq (2003, 19. feb.). *BBC News*. Hentet den 10. februar 2016. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/2775579.stm>

[BBC c, 2003]

Owen, Glen & Lowther, William (2015, 17. okt.): Smoking gun emails reveal Blair's 'deal in blood' with George Bush over Iraq war was forged a year before the invasion had even started. *Daily Mail*. Hentet den 1. februar 2016.

<http://www.dailymail.co.uk/news/article-3277402/Smoking-gun-emails-reveal-Blair-s-deal-blood-George-Bush-Iraq-war-forged-YEAR-invasion-started.html>

[Owen&Lowther, 2015]

Perraudin, Frances (2015, 10. feb.): UK government defends role in Ukraine-Russia crisis. *The Guardian*. Hentet den 15. marts 2016.

<http://www.theguardian.com/politics/2015/feb/10/uk-government-defends-role-in-ukraine-russia-crisis>

[Perraudin, 2015]

Polish PM chides Europe over Libya "hypocrisy" (2011, 9. apr.). *Reuters*. Hentet den 6. marts 2016. <http://www.reuters.com/article/poland-eu-libya-idAFLDE73806T20110409>

[Reuters, 2016]

Pop, Valentina (2014, 10. apr.): Steinmeir disagrees with German business chiefs on Russia. *EUobserver*. Hentet den 27. marts 2016.

<https://euobserver.com/foreign/123809>

[Pop, 2014]

Roberts, Dan (2014, 20. feb.): Ukraine crisis: Obama attacks Putin over Russia's role. *The Guardian*. Hentet den 28. marts 2016.

<http://www.theguardian.com/world/2014/feb/20/ukraine-crisis-obama-attacks-putin-over-russias-role>

[Roberts, 2014]

Sikorski: The West won't sell Ukraine at Geneva meeting (2014, 16. apr.). *Polish Ministry of Foreign Affairs*. Hentet den 22. marts 2016.

http://msz.gov.pl/en/news/they_wrote_about_us/sikorski_the_west_won_t_sell_ukraine_at_geneva_meeting_pap_dispatch_april_16th_2014;jsessionid=EE98F9B45ED5662E8453EC945193F205.cmsap1p

[PFA a, 2014]

Sikorski: Ukraine does not have to sacrifice Crimea to save itself (2014, 16. apr.). *Polish Ministry of Foreign Affairs*. Hentet den 22. marts 2016.

http://www.mfa.gov.pl/en/c/MOBILE/news/they_wrote_about_us/sikorski_ukraine_does_not_have_to_sacrifice_crimea_to_save_itself_pap_08_03_2014

[PFA b, 2014]

Swindford, Steven (2015, 5. mar.): David Cameron: Britain could take Russia sanctions to 'whole different level'. *The Telegraph*. Hentet den 14. marts 2016.

<http://www.telegraph.co.uk/news/politics/david-cameron/11453232/David-Cameron-Britain-could-take-Russia-sanctions-to-whole-different-level.html>

[Swindford, 2015]

Syal, Rajeev (2013, 27. jan.): Nick Clegg: EU referendum is against national interest. *The Guardian*. Hentet den 14. marts 2016.

<http://www.theguardian.com/politics/2013/jan/27/clegg-eu-referendum-national-interest>

[Syal, 2013]

Tempest, Mathew (2003, 26. feb.): Labour MPs revolt over Iraq. *The Guardian*. Hentet den 1. februar 2016.

<http://www.theguardian.com/politics/2003/feb/26/foreignpolicy.uk2>

[Tempest, 2003]

Tony Blair's key quotes (2007, 26. apr.). *The Guardian*. Hentet den 18. december 2015.

<http://www.theguardian.com/politics/2007/apr/26/tonyblair.labour>

[Guardian, 2007]

Traynor, Ian & Watt, Nicholas (2011, 11. mar.): Libya no-fly zone plan rejected by EU leaders. *The Guardian*. Hentet den 1. februar 2016.

<http://www.theguardian.com/world/2011/mar/11/libya-no-fly-zone-plan-rejected>

[Traynor&Watt, 2011]

Waterfield, Bruno & Freeman, Colin (2014, 20. mar.): EU leaders divided over new sanctions to punish Russia for annexing Crimea. *The Telegraph*. Hentet den 28. marts 2016.

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/ukraine/10710268/EU-leaders-divided-over-new-sanctions-to-punish-Russia-for-annexing-Crimea.html>

[Waterfield&Freeman, 2014]

Artikler i tidsskrifter

Campbell, Menzies (2008): British security and defence policy. *The RUSI Journal*, 142 (2), 35-38.

[Campbell, 2008]

Hoffmann, Stanley (1964): De Gaulle, Europe, and the Atlantic Alliance. *International Organization*, 18 (1), 1-28.

[Hoffmann, 1964]

Hoffmann, Stanley (1972): Weighing the Balance of Power. *Foreign Affairs*, 50 (4), 618-643.

[Hoffmann, 1972]

Wallace, William (2005): The collapse of British foreign policy. *International Affairs*, 82 (1), 53-68.

[Wallace, 2005]

Beslutningsforslag og lovgivning

Beslutningsforslag, UK (2003, 18. mar.): *Case for war not established – rejected – 18 Mar 2003 at 21:15*. The Public Whip. Hentet den 15. januar 2016.

<http://www.publicwhip.org.uk/division.php?date=2003-03-18&number=117>

[CWNE, 2003]

Beslutningsforslag, UK (2003, 18. mar.): *Iraq – Declaration of War – 18 Mar 2003 at 22:00*. The Public Whip. Hentet den 15. januar 2016.

<http://www.publicwhip.org.uk/division.php?date=2003-03-18&number=118&display=allpossible>

[DOW, 2003]

Beslutningsforslag, UK (2003, 18. mar.): *United Nations Security Council Resolution 1973 – Libya – No Fly Zone – 21 Mar 2011 at 21:42*. The Public Whip. Hentet den 15. januar 2016.

<http://www.publicwhip.org.uk/division.php?date=2011-03-21&number=235>

[NFZ, 2011]

Beslutningsforslag, USA (2002, 16. okt.): *Text of Authorization for Use of Military Force Against Iraq Resolution of 2002*. Govtrack. Hentet den 15. januar 2016.

<https://www.govtrack.us/congress/bills/107/hjres114/text>

[US, 2002]

Det Europæiske Råd (2003, 21. feb.): *Ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd – 17. februar 2003 i Bruxelles*. Det Europæiske Råd. Hentet den 15. januar 2016.

<http://www.consilium.europa.eu/da/search/?q=saddam+hussein&search=search>

[Ministerråd, 2003]

Det Europæiske Råd (2003, 21. feb.): *Extraordinary European Council – 11 March 2011. Declaration*. Det Europæiske Råd. Hentet den 15. januar 2016

<http://www.consilium.europa.eu/da/search/?q=saddam+hussein&search=search>

[Ministerråd a, 2011]

Det Europæiske Råd (2011, 28. feb.): *Libya: EU imposes arms embargo and targeted sanctions*. Det Europæiske Råd. Hentet den 15. marts 2016.

https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/119524.pdf

[Ministerråd b, 2011]

Det Europæiske Råd (2014, 21. mar.): *European Council Conclusions. 20/21 March 2014*. Det Europæiske Råd. Hentet den 25. marts 2016.

<http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2014/03/20-21/>

[Ministerråd, 2014]

Sikkerhedsrådet (2002, 8. nov.): *Resolution 1441 (2002)*. De Forenede Nationer. Hentet den 15. januar 2016. <http://www.un.org/Depts/unmovic/documents/1441.pdf>

[FN, 2002]

Bøger

Beech, Matt (2009): *Cameron and Conservative Ideology*. I Simon Lee & Matt Beech (red.), *The Conservatives under David Cameron (18-30)*, Basingstoke: Palgrave Macmillan.

[Beech, 2009]

Cameron, Fraser (2012): *An introduction to European foreign policy, 2. Udg.* Abingdon: Routledge.

[Cameron, 2012]

Churchill, Winston (2003): A 'United States of Europe'. I Winston S. Churchill (red.), *Never Give In! The Best of Winston Churchill's Speeches (427-430)*, UK: Pimlico.

[Churchill a, 2003]

Churchill, Winston (2003): An Iron Curtain has descended. I Winston S. Churchill (red.), *Never Give In! The Best of Winston Churchill's Speeches (413-424)*, UK: Pimlico.

[Churchill b, 2003]

Gaskarth, Jamie (2013): *British Foreign Policy*. Cambridge: Polity Press.

[Gaskarth, 2013]

Geddes, Andrew (2013): *Britain and the European Union*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

[Geddes, 2013]

Haas, Ernst B. (1968): *The Uniting of Europe. Political, Social, and Economic forces 1950-1957*. Stanford: Stanford University Press.

[Haas, 1968]

Hanhimäki, Jussi M. (2015): *The United Nations. A very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.

[Hanhimäki, 2015]

Hilsum, Lindsey (2012): *Sand Storm. Libya from Gaddafi to Revolution*. England: Faber & Faber Ltd.

[Hilsum, 2012]

Hoffmann, Stanley (1987): *Janus and Minerva. Essays in the Theory and Practice of International Politics*. Boulder: Westview Press.

[Hoffmann, 1987]

Hoffmann, Stanley (2001): Obsolete or Obsolete? France, European Integration, and the Fate of the Nation-state. I Ronald Tiersky (red.), *Euro-skepticism. A Reader* (35-72). Oxford: Rowman & Littlefield Publishers Inc.

[Hoffmann, 2001]

Honeyman, Victoria (2009): David Cameron and Foreign and International Policy. I Simon Lee & Matt Beech (red.), *The Conservatives under David Cameron* (170-186), Basingstoke: Palgrave Macmillan.

[Honeyman, 2009]

Kelstrup, Morten, Martinsen, Dorte Sindbjerg, & Wind, Marlene (2012): *Europa i forandring. En grundbog om EU's politiske og retlige system, 2. udg.* Slovenien: Hans Reitzels Forlag.

[Kelstrup, 2012]

Keohane, Dan (2005): The United Kingdom. I Alex Danchev & John Macmillan, *The Iraq War and Democratic Politics* (59-76), Abingdon: Routledge.

[Keohane, 2005]

Kingdom, John & Fairclough, Paul (2014): *Government and Politics in Britain, 4. Udg.* Cambridge: Polity Press.

[Kingdom&Fairclough, 2014]

Liddle, Roger (2014): *The Europe Dilemma. Britain and the Drama of EU Integration*. London: Policy Network.

[Liddle, 2014]

Lonsdale, David (2008): Blair's Record on Defence. A Strategic Analysis. I Simon Lee & Matt Beech (red.), *Ten Years of New Labour (170-186)*, Basingstoke: Palgrave Macmillan.

[Lonsdale, 2008]

Medcalf, Jennifer (2006): *NATO. A beginner's guide*. Oxford: Oneworld Publication.

[Medcalf, 2006]

Menon, Rajan & Rumer, Eugene (2015): *Conflict in Ukraine. The Unwinding of the Post-Cold War Order*. Cambridge: Boston Review.

[Menon, 2015]

Plant, Raymond (2008): Blair's Liberal Interventionism. I Simon Lee & Matt Beech (red.), *Ten Years of New Labour (151-169)*, Basingstoke: Palgrave Macmillan.

[Plant, 2008]

Rasmussen, Jens Rahbek & Sørensen, Nils Arne (1997): *Briterne og Europa*. København: Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI).

[Rasmussen&Sørensen, 1997]

Rees, Wyn (2011): *The US-EU Security Relationship*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

[Rees, 2011]

Sloboda, John og Dardagan Hamit: The Iraq Body Count project: civil society and the democratic deficit. I Alex Danchev & John Macmillan, *The Iraq War and Democratic Politics (219-237)*, Abingdon: Routledge.

[Sloboda&Dardagan, 2005]

Toje, Asle (2014): *Jernburet. Liberalismens krise*. Oslo: Dreyers Forlag.

[Toje, 2014]

Varouxakis, Georgios (2010): Mid-Atlantic Musings. The 'Question of Europe' in British Intellectual Debates 1961-2008. I Justine Lacroix & Kalypso Nicolaïdis (red.), *European Stories. Intellectual Debates on Europe in National Contexts (147-167)*. New York: Oxford University Press Inc.

[Varouxakis, 2010]

Vogler, John (2005): The European Dimension. I Alex Danchev & John Macmillan, *The Iraq War and Democratic Politics* (77-95), Abingdon: Routledge.

[Vogler, 2010]

Watts, Duncan (2008): *Understanding US/UK Government and Politics*, 2. Udg. New York: Manchester University Press.

[Watts, 2008]

Hjemmeside

Cambridge Dictionaries: *Fairness*.

Cambridge Dictionaries Online, hentet den 17. marts 2016.

<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fairness#translations> [Cambridge]

Gov.uk: *History. Past Prime Ministers*. Gov.uk, hentet den 17. december 2015.

<https://www.gov.uk/government/history/past-prime-ministers> [Gov.uk]

NATO: *A short history of NATO*

North Atlantic Treaty Organization, hentet den 21. november 2015.

<http://www.nato.int/history/nato-history.html> [NATO, 2015]

TheyWorkForYou (2003, 18. mar.): *Iraq – Part of the debat in the House of Commons at 7:35 pm om 18th March 2003*. TheyWorkForYou. Hentet den 26. januar 2016

<http://www.theyworkforyou.com/debates/?id=2003-03-18.871.3> [TWFY, 2003]

Dokumenter, rapporter og pressemeddelelser

The Coalition (2011, maj): *The Coalition – our programme for government*. The Coalition Government. Hentet den 1. marts 2016.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/78977/coalition_programme_for_government.pdf

[Coalition, 2010]

Conservatives (2010, apr.): *Invitation to Join the Government og Britain. The Conservative Manifesto 2010*. Conservatives. Hentet den 4. marts 2016.

<https://www.conservatives.com/~media/files/activist%20centre/press%20and%20policy/manifestos/manifesto2010>

[Cons, 2010]

Conservatives (2015, maj): *Strong Leadership. A Clear Economic Plan. A Brighter, more secure future. Invitation to Join the Government of Britain. The Conservative Party Manifesto 2015*. Conservatives. Hentet den 7. marts 2016.

<https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/manifesto2015/ConservativeManifesto2015.pdf>

[Cons, 2015]

Durkan, Mark (2011, 22. mar.): *SDLP Durkan reservations about Libya intervention*. Social Democratic and Labour Party. Hentet den 2. marts 2016. http://www.sdlp.ie/newsroom/press-releases/2011/9063-sdlp_durkan_reservations_about_libya_intervention/

[Durkan, 2011]

EU (2003, 12. dec.): *A Security Europe in a better world*. The European Union. Hentet den 30. november 2015.

<https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/78367.pdf>

[ESS, 2003]

EU (2008, 11. dec.): *Report on the Implementation of the European Security Strategy*. The European Union. Hentet den 30. november 2015.

https://www.satcen.europa.eu/key_documents/report%20on%20the%20implementation%20of%20the%20ess.pdf

[ESS, 2008]

FN (2003, 10. jan.): *Membership of Principal United Nations Organs in 2003*. De Forenede Nationer. Hentet den 2. februar 2016.

<http://www.un.org/press/en/2003/org1371.doc.htm>

[FN, 2003]

FN (2011, 17. mar.): *Security Council Approves 'No-Fly Zone' over Libya, Authorizing 'All Necessary Measures' to Protect Civilians, by Vote of 10 in Favour with 5 Abstentions*. De Forenede Nationer. Hentet den 5. marts 2016.

<http://www.un.org/press/en/2011/sc10200.doc.htm>

[FN, 2011]

Foreign & Commonwealth Office (2003, 2. dec.): *UK International Priorities – A Strategy for the FCO*. Foreign & Commonwealth Office. Hentet den 4. februar 2016.

<http://image.guardian.co.uk/sys-files/Politics/documents/2003/12/02/FCOStrategyFullFinal.pdf>

[F&CO, 2003]

Larsen, Henrik Boesen Lindbo (2014): *Great Power Politics and the Ukrainian Crisis – NATO, EU and Russia after 2014*. Denmark: Bording A/S

[Larsen, 2014]

Liberal Democrats (2010): *Liberal Democrat Manifesto 2010*. Liberal Democrats. Hentet den 4. marts 2016.

http://www.politicsresources.net/area/uk/ge10/man/parties/libdem_manifesto_2010.pdf

[Lib.dem, 2010]

Liberal Democrats (2015, mar.): *Manifesto 2015. Stronger Economy. Fairer Society. Opportunity for Everyone*. Liberal Democrats. Hentet den 7. marts 2016.

https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/libdems/pages/8907/attachments/original/1429028133/Liberal_Democrat_General_Election_Manifesto_2015.pdf?1429028133

[Lib.dem, 2015]

NATO (2011, 22 mar.): *Statement by the NATO Secretary General on Libya arms embargo*. North Atlantic Treaty Organization. Hentet den 2. marts 2016.03.09

http://www.nato.int/cps/en/natolive/news_71689.htm

[NATO a, 2011]

NATO (2011, 24. mar.): *NATO Secretary General's statement on Libya no-fly zone*. North Atlantic Treaty Organization. Hentet den 2. marts 2016.

http://www.nato.int/cps/en/natolive/news_71763.htm

[NATO b, 2011]

Taler

Bundestag (2014, 13. mar.): *Kanzlerin Merkel droht Russland mit Sanktionen*. Kansler Angela Merkels tale til Bundestag. Hentet den 27. marts 2016.

https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2014/49865952_kw11_de_regierungserklaerung_ukraine/216288

[Bundestag, 2014]

Gov.uk (2014, 13. maj): *Foreign Secretary updates Parliament on Ukraine and Russia*. Udenrigsminister William Hagues tale til House of Commons. Hentet den 14. marts 2016.

<https://www.gov.uk/government/speeches/foreign-secretary-updates-parliament-on-ukraine-and-russia>

[Hague, 2014]

Gov.uk (2011, 28. feb.): *Prime Minister's statement on Libya*. Premierminister David Camerons tale til House of Commons. Hentet den 3. marts 2016.

<https://www.gov.uk/government/speeches/prime-ministers-statement-on-libya--2>

[Cameron, 2011]

The Guardian (2015, 2. jul.): *Charles Kennedy's 2003 speech on his party's anti-Iraq war stance*. Partileders Charles Kennedys tale til Liberal Democrats partikongress. Hentet den 24. januar 2016.

<http://www.theguardian.com/politics/2015/jun/02/charles-kennedys-2003-speech-on-his-party-anti-iraq-war-stance>

[Kennedy, 2015]

The Guardian (2003, 18. mar.): *Full text: Tony Blair's speech*. Hentet den 24. januar 2016.

<http://www.theguardian.com/politics/2003/mar/18/foreignpolicy.iraq1>

[Blair, 2003]

The Guardian (2003, 6. jan.): *Full text of Jack Straw's speech – Strategic Priorities for British Foreign Policy*. Udenrigsminister Jack Straws fremlæggelse af regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitik. Hentet den 24. januar 2016

<http://www.theguardian.com/politics/2003/jan/06/foreignpolicy.uk1>

[Straw, 2003]

The White House (2003, 17. mar.): *President Says Saddam Hussein Must Leave Iraq Within 48 Hours*. Præsident George W. Bush tale til Nationen. Hentet den 24. januar 2016

<http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/03/20030317-7.html>

[Bush, 2003]

Bilag A

Britiske regeringer og premierministre siden 1945

- De Konservative har haft otte premierministre, og været regeringsparti i 40 år siden 1945, herunder fem år i en koalitionsregering med Liberal Democrats
- Labour har haft seks premierministre, og været regeringsparti i 30 år siden 1945. Heraf har *New Labour* siddet, som regeringsparti i 13 år og haft to premierministre

Periode	Parti	Premierminister
1945-1951	Labour	Clement Attlee
1951-1955	De Konservative	Winston Churchill
1955-1957	De Konservative	Anthony Eden
1957-1963	De Konservative	Harold Macmillan
1963-1964	De Konservative	Alec Douglas-Home
1964-1970	Labour	Harold Wilson
1970-1974	De Konservative	Edward Heath
1974-1976	Labour	Harold Wilson
1976-1979	Labour	James Callaghan
1979-1990	De Konservative	Margaret Thatcher
1990-1997	De Konservative	John Major
1997-2007	(New) Labour	Tony Blair
2007-2010	(New) Labour	Gordon Brown
2010-2015	De Konservative og Liberal Democrats	David Cameron
2015-	De Konservative	David Cameron

[Gov.uk]

Bilag B

Kort beskrivelse af de tre udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemstillinger

1) Irakkrigen, 2003-2011

Siden terrorangrebet den 11. september 2001 på USA, så kom der større sikkerhedspolitisk fokus på *krigen mod terror*, og en begrænsning af *terror-venlige* staters besiddelse af WMD. Her mistænkte i særliggrad USA og Storbritannien, den irakiske diktator Saddam Hussein for at spille en betydende rolle ift. dette, hvilket også resulterede i FN's vedtagelse af resolution 1441. Dog levede Irak ikke fyldestgørende op til de samarbejdskrav, som *Sikkerhedsrådet* havde opstillet.

Dette resulterede i dannelsen af en pro-militær *koalitionen af frivillige lande* mod Irak, som den 20. marts 2003 invaderede, og afsatte Saddam Hussein efter få ugers kampe. Stor uro i landet, lokale militser og terrororganisationer forlængede dog krigen, der først blev betragtet som fuldt afsluttet ved USA's tilbagetrækning i december 2011 [Keohane, 2005: 65-70+Sloboda&Dardagan, 2005: 219-237].

2) Borgerkrigen i Libyen, 2011

I februar 2011 opstod der store demonstrationer i Benghazi, mod den libyske diktator Muammar Gaddafi på baggrund af stor utilfredshed, blandt en række stammer og klaner, som systematisk var blevet nedprioriteret af det libyske regime, ift. indflydelse og privilegier. Efter regimets brutale angreb på ubevæbnede demonstrationer eskalerede uroen sig til andre dele af landet, herunder den libyske hovedstad Tripoli. Som reaktion på økonomiske og politiske sanktioner mod sin egen familie og andre ledende skikkelser i regimet truede Gaddafi det libyske folk, og det internationale samfund med en decideret 'udrensning i Libyen'.

Det internationale samfund etablerede, derfor den pro-militære *No-fly zone* koalition i beskyttelsen af den libyske civilbefolkning. Den 22. marts 2011, overtog NATO ledelsen af *No-fly zone* koalitionen efter koalitionen, under USA's ledelse, havde påbegyndte angreb på det libyske militær (den 19. marts 2011) ved befrielsen af Benghazi [Hilsum, 2012: 1-39,133-154].

3) Ukraine krisen, 2014-

I februar 2014 afsætter ukrainske demonstranter, den daværende pro-russiske præsident Viktor Yanukovich, som reaktion på hans regerings afvisning af en *Associeringsaftale* og etablering af et *Deep and Comprehensive Free Trade Area* med EU. Efter afsættelsen opstår der kampe i det østlige Ukraine, hvor pro-russiske separatister kræver løsrivelse fra Ukraine, og indtrædelse i

den russiske føderation. Separatisterne støttes militært af Rusland, der officielt går ind i konflikten ved en invasion af Krim-halvøen, som i marts 2015 annekteres.

Som konsekvens heraf implementerede EU og USA, en række økonomiske og politiske sanktioner rettet mod ukrainske pro-russiske separatister, russiske virksomheder og ledende skikkelser i Rusland. Dette har tvunget Rusland til forhandlingsbordet med Ukraine, samt EU's repræsentanter; Tyskland og Frankrig, i forsøget på en våbenstilstand og en potentiel fredsaftale. En fredsaftale mellem Ukraine og Rusland er endnu ikke opnået [Menon,2015: 44-144].